

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Mariale eximii viri Ber||nardini de busti ordinis se||raphici
Francisci de singulis festiuitati[us] beate [vir]ginis [per]
mo||dum sermonum tracta[n]s: om[n]i theologia
copiosum. deniq[ue] ...**

Bernhardin

Argentine, Millesimoquingentesimosecundo

VD16 VD16 B 1911

Pars .XI. De assumptio[n]e Marie

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98851](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98851)

Bermo.I. De assumptione Marie

ta per propriū filiū quē in vtero gessit: quē ge-
nit: quē fouit et aluit dei genitrix: dei mini-
stratrix: deiq; seruatrix. de qua qm̄ aliter sen-
tire nō audeo: aliter dicere nō plūmo. hec il-
le. Et idē ego dico de immaculata ei⁹ cōceptiōe
Secūdo causabat ei⁹ gaudiū ex eo qd̄ a to-
ta celesti curia fuit associata. vñ Hiero. i ser-
mone assumptionis ait. Ad ei⁹ exēdas angeli
famulabant: et vniuersē celoz curie cōgrati-
labant. Nec mirū: qd̄ mater nō honor illi⁹ est
q̄ ex ea nat⁹ est. Tercio causabat hoc ei⁹ gau-
diū ex eo qd̄ ad terrā sui filiū erat collocāda
in illd̄ ps. clīij. **A**stitit regina a dextris tuis:
et. Quarto ei⁹ gaudiū causabat ex eo qd̄ re-
bat cō humani generis aduocata. vñ Bern.
ait. Ip̄a est humani generis aduocata: q̄ nō
p̄sistere repulsa. qm̄ ap̄s dei inuenit
gram. Pūdes qd̄ ego nō sapiētiā vt Sa-
lomon: nō diuitias: nō honores: sed gratiaz
q̄rebat. Queram⁹ igit̄ gram: sed per inuēti-
cem gr̄e. **E**terz quicqd̄ ē quod teo offerre pa-
ras: marie cōmēdare mēcio. vt eodē alio
ad gratie largitorē gratia redeat quo in flu-
xit. hec ille. **H**ec sunt gaudia q̄ cōiter ad ho-
norē ip̄s brissime p̄ginis recolunt. **S**z scien-
dū est qd̄ (vt legit̄) beat⁹ Thomas archiepus
cantuarien. q̄d̄ie cū magna deuotiōe repe-
bat p̄dicta gaudia dicens. **G**aude ego mater
xpi. **S**emel autē cū eadē gaudia more soli
to in suo oratorio diceret: apparuit ei ipsa p̄go
benedicta et dixit. **E**ur fili mi tūmodo gau-
des de gaudijs meis q̄ trāsierūt: et nō pot̄le
taris de illis gaudijs que mō habeo in celo: et
q̄ p̄pno durabūt. **G**aude igit̄ et letare de ce-
tero ac exulta meū: qd̄ gloria mea excellit dē
gnitate et leticiā oīm sanctorz et cūctorz sp̄ri-
tū beatorz. et maiorē gl̄iam habeo ip̄a sola q̄
oīes simul angeli et sancti. **G**aude quia si-
cut sol illuminat diē et mundū: sic claritas
mea illuminat totū orbē celestē. **G**aude qd̄ to-
ta militia celi mihi obedit: me venerat et ho-
norat. **G**aude qd̄ fili⁹ mē mihi semp est obe-
diēs: et meā voluntatē et cūctas p̄ces meas
semp exaudit. **G**aude qd̄ deus semp ad bene-
placitū meū remunerat seruitores meos in
hoc seculoz et in futuro. **G**aude quia proxima
sedes sancte trinitatis: et vestita sū corpore meo
glorificato. **G**aude qd̄ certa sum et secura: qd̄
hec mea gaudia semp stabūt et nūq̄ finietur
vel deficient. **E**t quicūq; cū his gaudijs sp̄i-
ritualib⁹ letando in hoc seculo me venerabi-
tur: in eternū aīme sue de corpore p̄sentia meā
obtinēbit: et ip̄am aīam ab hostib⁹ malignis
liberābo: et in cōspectu filiū mei vt meū gau-

dia possideat p̄sentabo. **E**t de hoc habet exē-
plū in miraculis ip̄s virginis. vbi legitur qd̄
quidā q̄d̄ie dicebat septē ei⁹ gaudia. **Q**ui
cū venisset ad mortē et ipsam b̄dictā p̄ginē
toris affectib⁹ iuocaret: venit illa p̄ginib⁹ co-
mitata: et cū maxima angeloz multitudinē
dixit illi infirmo. **C**harissime lōgo tpe mihi
gaudia p̄ntasti: veni ḡscire: qd̄ nobiscū per
īfinita secula p̄manebis. **P**ro q̄bus p̄bis ille
miz in modū exultauit. et cū gr̄as legisset: fe-
licit̄ miguit ad dñm cū ip̄a dei genitrix eter-
nis gaudijs possetur. **Q**uā p̄ginē gaudiosā
obsecro vt aīam meā cū et hoc seculo migue-
rit: in celesti palacio coraz dilecto vnigenito
suo feliciter p̄sentare dignet̄. Amen.

Incipit vndecima pars hui⁹ sermonis qd̄
Mariale appellat̄. In qua tractat̄ de gl̄iose
p̄ginis marie assumptione. et p̄ticulari ac p̄po-
noie Iubilatio angelica nūcupat̄.

Leuauerunt

archa i sublimē. **B**en. vij. **B**e-
nedita dei genitrix ego per ar-
cham noe figurat̄. **Q**uia sicut
illa archa p̄seruauit ip̄m Noe cū filijs suis a
diluuiō: ita ip̄a et multo excellenti⁹ saluauit
totū humanū genus ab eterna damnatiōe et
de inferni p̄fundo. vñ illi canit in corona no-
stra. **A**rchā che salua chi vole ate tornare da
lo diluuiō mortal che ci p̄fuda. **F**igurat etiā
p̄ archā testamēti siue federis: et hoc quadru-
pliciter causa. **P**rima ex causa efficiēte. **I**llā
em archā fecit **M**oyſes ex p̄cepto dei. **E**t
odi. xxv. **B**eatā autē virginē fecit ipse deus et
habitaui in ea: iuxta illud ps. lxxvj. **D**o-
mo natus est in ea: et ipse fundauit eā altissi-
mus. **D**eus em in beata virgine fuit altis-
s: quādo eam in vtero sanctificauit: fuit altior
quādo de ea integra eius p̄gnitate nasci vo-
luit. **F**uit s̄o altissim⁹ quādo ip̄am sup oīes
angelos exaltauit. **R**ōne igit̄ cause efficiētis
ista archa p̄ginis fuit nobilior et dignior ar-
cha federis. **S**ecūdo ipsa archa federis figurat̄
beatā p̄ginē rōne cause materialis. **F**uit enim
facta de lignis seipm̄. **E**xo. xxv. q̄ ligna sū
Hiero. habet leuitatē: pulchritudinē fortitu-
dinē et impuitabilitatē. per que in telligūtur
quattuor dotes corpis eius. **C**orp⁹ em gl̄io-
sum ip̄ius brissime virginis est leue p̄ subti-
litate: pulchrū p̄ claritate: forte p̄ agilitate: et
impuitabile p̄ immortalitate. **T**ercio ipsa archa
dn̄am nr̄am figurat̄ ratiōe cause formalis: qd̄

Maria
archa fe-
deris

ut habet Exo. xrv. z. xrvij. habuit in lōgitudi-
dine duos cubitos z semissem. i. v. palmos.
Ioseph⁹ em vocat hic cubitū duos palmos.
In latitudine aut habuit tres palmos. z in al-
titudine cubitū z semissem: vt in eodē. c. habet
Et filr ista archa spūalis fuit. v. palmorū in
lōgitudine: qz ipa bñdicta fgo qnqz sensus
suos vsqz in finē purissimos pseruauit. fuit
etiā triū palmorū in latitudine. qz restauratio
nē angeloz ac saluatiōe hoīm z renouatiōz
oīm creaturaz pcurauit. Habuit etiā hec
archa cubitū z semissem i altitudine. qz ei⁹ cel-
studo humanā z angelicā naturā exēssit: sz
vsqz ad filiū sui excellētā nō puenit. Quarto
ipa archa beatā fginē figurat ratiōe causē fi-
nalis. Dicta em archa facta fuit vt pñneret
tabulas testamēti Deut. xxiij. z fga Aaron
z vna aurēā in qua erat māna. Hec aut ar-
cha spūalis. f. brā fgo intra se cōtinuit xpm
in quo sunt tres fbe. f. vñitas dulcissima p
māna significata: z aia sapientissima p tabu-
las testamēti designata. in quib⁹ descripta erat
dei sapiētia: z caro mūdissima q resurrexit. z
p virgā Aaron q fronduerat designata fuit
Ista igit archa eleuauerūt angeli i sublime:
vt dicit fba pposita. f. in die sacratissime al-
sumptiōis eiusdē. De qua in pñenti sermōe
septe cōsideratiōes faciem⁹.
Prima dicet optatiōis.
Secūda allegatiōis.
Tertia causatiōis.
Quarta dormitiōis.
Quinta cōsolatiōis.
Sexta resurrectiōis siue assumptiōis.
Septima vero z vltima appellabitur inibi
lationis.

¶ Pars prima hui⁹ sermōis que dicitur
optatiōis.

B Latissima virgo maria videns fi-
lium suum gloriosum ascendente
in celū: cū ipso pariter ascendere ex-
optabat. Causē aut hui⁹ desiderij
pñt qnqz assignari. Prima ppter appetitū
naturale vltimi finis. Scd app⁹ instictū i-
reorē naturalis legis. Tertia ppr clarā cōtē-
platiōē filial⁹ pulchritudis. Quarta ppr lō-
gā z tediōsam progiatiōē sue pegrinationis
Quinta ppr affectuosam expectatiōē curie
triūphantis. Primo igit dico q mouebat bea-
tā fginē ad h desiderandū appetit⁹ natura-
lis vltimi finis. Nā vt ait Ber. in li. de vita
clericorū. c. xxvj. Naturali desiderio oēs sum-
mū appetim⁹ bonū. nec est in nob qes nisi co-
adepto. Et Bocci⁹ in. iij. de pso. pla. ij. inqz.

Maria
optabat
ppo ascē-
dere

Dis mortaliū cura quā multipliciū studio-
rū labor exerceret: diuerso qdē calle pcedit: sed
ad vñū tādē britudis finē nūqz puenire. Et i
eodē li. etiā dr. Est em mētib⁹ hoīm veri bo-
ni naturalis inferta cupiditas. sz ad falsa de-
uius error abducit. Et Aug. xij. de trini. ait
Ad appetendā britudine natura cōpellit. cui
sūme bon⁹ z immutabil⁹ beat⁹ creator h indi-
dit. Et. x. de ciui. dei itez dic. Qm certa snia
est qui ratiōe quodqz mō vñ pñt bñs et oīs
hoies velle. Et ratio hui⁹ desiderij ēqz finis
nī britudo: fm mgin sen. i. ij. di. j. z ubi lētus
Bona. pre. ij. ar. ij. q. ij. z. xix. di. eiusdē lib⁹
ar. j. q. j. z per oēs theologos in. iij. di. xix.
maxime scdm Bona. z Ric. ar. j. q. j. z beatū
Tho. j. ij. q. viij. ar. ij. in corpe. q. Lū g oia
appetāt pringere ad finē suū: vt ait pñs. ij. z
viij. phili. nō est mirū si etiā nos appetimus
felicitatē z sūmū bonū. Qmā em bonū appe-
tūt. j. et h. j. r. pto. ij. topi. z. iij. metha. Dic
aut vltim⁹ finis nī z hoc sūmū bonū est fili⁹
fginis. q de seipo inqz Apoc. j. Ego sum pñ
cipiū z finis. pñcipiūz vñs a q oīs creatura
sumpsit exordij. finis fō ad quē oīs creatu-
ra redigat⁹ z terminat⁹. z p quē cōbificabile fe-
licitatē. Et iō dr Natmo. finē tāto vebemē-
tiori desiderio maria appetebar qto illuz pl⁹
cōglebat: z qto forzi⁹ amabat. Et em amor
pond⁹ spūs rōnal. dicere Aug. xij. pñs. pñs
dus meū amor me⁹. eo feror: qz qz feror. qn-
to igit h pond⁹ est mai⁹: tāto magis inclinabat
amādū. Et qz brā fgo sup oēs creatas hunc
finē. i. deū amabat. iō plus oib⁹ in cū deside-
rio ferebat⁹: z ad ipm pringere ac cū illo pñm-
gi cupiebat. ¶ Scdō eā ad hoc inducebat in-
stinct⁹ legis natural. Naturalis em instict⁹
est oib⁹ aialib⁹ ad dilectiōem filioz. viij. viij.
phili. Arist. vt generatis ad genitū natural
est amicitia. Hic aut instinct⁹ ē marie i hoī-
bus. nā pñ mag⁹ diligit filiū qz seipm. l. i. q
dē in fia. qd me. cā. vbi glo. dr idē cōtempre.
Immo dico q mater tener⁹ diligit suū filiū
qz pater: qz magis est certa cū esse suū filiū
l. quia semp. ff. de in ius vo. Amant autē pa-
rētes filios tanqz aliquid sui. nā pater z ma-
ter est radix filij: filius fō flos eius. xxxij. q.
iij. c. tūc saluabit. Un etiā dr qz pñt z fili⁹ cū
sent esse vna z eadē psona. l. fi. C. de impu. et
di. sub. et vox patr⁹ vox filij. f. ei qui. insti. de
inuri. l. fi. Dicit qz q nullus amor vincit pa-
ternū. l. fi. C. de cura. su. nec maternū. l. vide
am⁹. ff. de i lre iu. Et hec oia patet ex etymo-
logia vocabli. Fili⁹ ei dr a philos grece qd ē
amor latic. vt nō. i. f. fi. i. qz dāri en. pol. qz

¶ Maria
natali in-
stictu nūqz
derabat
ascēdere.

Incol-
liculi
accide-
derat
temp

Bermo. I. De assumptiōe Marie

igitur in brā hūmilitate nature erat ordinata
 illū ipam inclinabat ad tenerrime diligē
 diū filiū suū vnigenitū. q̄ tot⁹ erat lūm q̄ ad
 hūmilitatē q̄ qd alij filij habuerūt abvtrūq̄
 penitib⁹. h̄ filij lū⁹ totū recepat ab ipa. Alma/
 bar q̄ cū tanq̄ aliq̄d sui q̄tū ad carnē. r tan
 q̄ aliq̄d eremi patris q̄tū ad diuinitatē. r tā/
 q̄ desiderabile q̄tū ad vtrūq̄. Unimēitas
 amoris ei⁹ non linebat illā q̄scere in triduo
 q̄n puer iesus remāsit in hierusalē. Luce. ij.
 quod ostēdit diligētia inquisitiōis. De qua
 Lūc. iij. h̄ vbi ipa ait. Surgā r circūibo ci
 uitatē p vicos r plateas. q̄rā quē diligis aīa
 mea. Ubi Bern. ait. Aurora rutilās p̄sta
 est se diē p̄didisse lucē. Stella matutina
 admirata est triduanā solis absentia. Si er
 go desiderant filij sui p̄sentia adhuc existen
 tis in terris. sic q̄ quiescere nō poterat. quā/
 tū desiderant p̄sentia eius regnantis in celis.
 ¶ Tercio ipam mouebat ad hoc appetē diū
 clara p̄plariō filialis pulchritudinis. Quā
 nis em nō sit hestandū q̄n beata q̄go in hac
 vita pluries r manifeste nō p̄ enigmata vel
 figuras diuine maiestatis vīsiōē habuerit
 quod asserit de Moysē r Paulo. de quib⁹
 etiā illud asserit Aug⁹. ad Rōm. Tācē p
 aggrauationē corpis lumen in quo sit talis
 vīsiō. nō est in aīa pmanēs habitualiter. s̄
 trāsies. Et ideo beata q̄go affectabat in celis
 alcedere cū filio suo. vt sine discontinuatiōe
 eternalit̄ p̄emplaret ei⁹ diuinitatē. vñ Lūc. j.
 illi inq̄r. Indica mihi quē diligis aīa mea
 vbi pascas. vbi cubes in meridē. Ubi dicit
 Bern. Nō pascis s̄ nō i saturitate. Perfrui
 igit̄ exoptabat fructu suauissimo vteri sui. de
 quo ps. cxvij. inq̄r p̄pheta. Lū dederit dile
 ctis suis somnū. ecce hereditas dñi filij mer
 ces fruct⁹ v̄teris. In xpo em est vera diuinitas
 quā videre est merces r gl̄ia beatorū. iuxta
 illud qd inq̄r de Abraē Bern. xv. Ego sum
 merces tua magna nimis. Jē est vera hūa
 nitas. que fuit fruct⁹ beate virginis. et hanc
 etiā videre gloriosam est felicitas sanctorum
 iuxta illud Joh. xvij. Nec est vita eterna vt
 cognoscāt te verū deum. r quē misisti iesum
 xpm. Lupiebat q̄virgo p̄ssima semp r sine
 interrūptiōe filiū suū dulcissimū videre. i quē
 desideratē angeli p̄scipere. j. Pe. j. Quarto
 ad hoc ipam inclinabat lōga r tediosa sibi p
 rogatio sue pegrinatiōis. Videbat em ei q̄
 tā diu vixisset in hac lachrymaz valle. vñ di
 cebat cū p̄pheta ps. cxi. Multū incola fuit
 anima mea. Erat etiā illi tediosa pegrinatio
 hui⁹ vite. q̄ habitabat int̄ malos erp̄ditos

iudeos. vñ dicebat cū eodē p̄pheta vbi sup.
 Hec mihi q̄ incola? me⁹ p̄logar⁹ est. habi
 tati cū habitantib⁹ cedar. Cedar em iterprat
 tenebra. r significat iudeos tenebrosos. iter
 quos ipa habitabat. Dicebat q̄ ipa b̄ndicta
 q̄go illd ad Phil. j. Cupio dissolui r esse cū
 xpo. ¶ Quinto ad hoc ipam inclinabat affe
 ctiosa expectatio curie triūphātis. Nouerat
 em q̄go gl̄iosa q̄ tota celestis curia cā tanq̄
 regina suā cū maximo desiderio expectabat.
 r ideo dicebat filio suo illd qd habet i ps. cxij
 Educ de custodia aīam meā ad cōfiteūdū noi
 tuo. me expectāt iusti do nec retribuas mihi
 r ideo me debes tecū assumere in celū. qd nō
 solū mihi erit iocūdū. s̄ etiā toti curie ce
 lesti gratissimū.

¶ Pars secūda hui⁹ sermonis que dicit̄
 tur allegatiōis.

b Latissima q̄go q̄ optime scit alle
 gare p alijs. etiā bñ sciebat allega
 re p seipsa. Inter alias aut̄ rōnes
 q̄s adducebat vt filij inclinaret
 ad eā assumēdā r pducendā secū in gl̄ia cele
 sti. qd duplici vīa est fundamento. Quas rō
 nes rāgit Alex. de ales li. ij. de laudib⁹ b̄t̄ q̄gi
 nis. c. xij. Nā licet de ipis allegatiōib⁹ i di
 uinis s̄p̄ruris nulla fiat mentio. n̄n̄ nihil ob
 stat p̄plariōis grā aliqua meditari. Dixit
 ergo p̄mo sic. Te dulcis fili dñi esles parui
 lus blāda manu sepius leniter traxi. nūc ita
 q̄ in recōp̄latiōe felici me manu misericordie tue
 trahē ad te in gl̄ia paradisi. Ad qd facit illud
 Hiero. in li. de honorādis penitib⁹. Memē
 to parētū q̄ talis es q̄z manib⁹ incrementa
 sumpsisti. Secūdo sic ait. Tu q̄ de meis viscer
 rib⁹ lac traxisti q̄gineū. trahē me post te ad
 tuū celeste cōmuniū. iuxta illd quod i eodē li.
 de hono. parē dicit. f. Erolue fili qd debes. r
 officia debita qualicūq̄ exhibe famulatu. q̄a
 parētibus nemo potest red dere quod debet.
 Sit tibi grata vita illorū quib⁹ d̄p̄rior est
 vita tua q̄ p̄pria. Redde amoris vicem co
 lende pietat̄. Tercio sic inq̄r. Tibi o fili pa
 tient̄ compassa sum. exquo q̄ tua passio mi
 h̄z tibi fuit cōmunis. quare nō cōmunis est
 gloria? Scdm naturam em est eum cōmo
 da sequi. qui incommoda sequit. l. fin natu
 ram. ff. de regu. in. r qui in vno aggrauatur
 i alio debet subleuari. l. eum qui. ff. de in reu.
 Quarto dicit sic. Optima pars carnis mee
 iam celos tenet. quia partus est pars viscer
 matris. l. j. ff. de ven. in spi. r. c. si ad matr̄. de
 cose. distin. iij. Ut quid ergo pars reliqua
 mole terrene habitatiōis est tēp̄sa. Accessio

f

S

Maria
 potuit al
 legat cas
 q̄ debet
 a filio as
 sumi

D
 Cōp̄la
 to moue
 tur Ma
 riā ascen
 dere

aria
 ti in
 uel
 bar
 ere.

E
 Incola
 fuit eaz
 iocūz de
 derare al
 lūptos

riū em d3 seq naturā sui pncipalis. c. accessio
riū. de re. in. li. vi. 2. l. cū pncipal. ff. eo. ti. Tu
g q dixisti electi mis Dlee. ij. Traba vos in
fimbis charitatis. Tu q es brachiū emi pa
tris trabe me post te. Lañ. j. c. de exilio. f. ad
patria: de morte ad vitā: de tenebris ad lucē
ppetuā: 7 de miseria ad eternā felicitatē.

¶ Pars tertia huius sermonis que dicitur
caulatiois.

D

P

Ro declaratōe huius pntis qrit. q de
cā xps matrē suā i tā pīs peritōi/
bus nō exaudierit. cū em bonū fi
liū debeat exaudire matrē suā: mē
illud. iij. Reg. ij. Pete mī mī: meq3 em fas ē
vr auerā facie mē a te. Mirabile qbusdā
videt q xps tā venerabilē matrē suā: quā tā
tenero amore diligebat exaudire noluerit vt
eā secū ad glām adduceret. sicut ipsa tā an
rio affectu apperebat: 7 pōt eā i hac lachry
maz calamitatu atq3 tenebrarū caligine re
manere voluerit. S3 his helitratōib3 lariffa
cere volēs dico q3 deus in suis operib3 nra
ad inuētiōe nō indigeat: cū certū sit q oia fa
cit debito ordine certaq3 rōne. q3 iust3 dñs in
oib3 vjs suis: 7 scit3 i oib3 opib3 suis: vt in/
q3 ps. Tñ p deuotiōe augēda fidelitū: 7 ois/
nūtra opitōe tollēda a cordib3 xpianoz inf
alias possum assignare qrtuor cās qb3 ipse
dñs nī rōnabilr matrē suā dilectissimā secū
assumere noluit. Prima aut dī cōsolatōis re
spectu remanētū. Sca istructōis respectu
scribētū. Tertia cōfortatōis respectu patē/
riū. Quarta q3 honoratōis respectu obuiā/
riū. ¶ Prio igit3 dico q xps dimisit matrē
suā in terr3 p3 suā ascēsiōe rōe cōsolatōis re
spectu remanētū. f. aploz 7 alioz fidelitū.
Tñ sup illud Joh. xij. Stabat iuxta crucē
iesu 7c. dicit Aug. Migratur ex h mūdo
dñs ita ordinauit: vt vtrq3 ecclēie portio:
trūphās vic3 7 militās vībilib3 7 inuībilib3 so
lario fruere p ipm. Alcedēs em in celū scis
aiab3 7 angelis suā diuitatē 7 hūanitatē per
petuo pteplādā exhibuit. vt sine ingrederen
tur sine egrederent pascua inuenirēt. Ecclēie
q3 adhuc i terra militātī solatiū qdē vībibi
le pmisit qd in die pēbecostes impleuit qñ
ipm cōsolatōe cordib3 fidelitūz imisit. Sola
tiū q3 vībibile qd de corpali eius pntia habe
bat fidelib3 suis subtrahere iam voluit. Et
ideitro matrē ecclēie cōsolatricē vice sui dēre
liq3. vt dū beati angeli in celis aspicerēt illū
hoiem: fideles in terris ituerent cū gaudio
eiusdē hois verā matrē. Nec ille. Et reuera
valde gaudiosum erat 7 cōsolatoriū videre

Quat
mor ex
caus xps
ascendēs
noluit
mīresecū
assumere

J

i terr3 feminā hūcē filiū regnātē i celis. Exi
stimo em q sicut mō sit ad lumina aploz: sic
fiebat tūc ad ipaz pegrinatio fidelitū reginā
celi 7 terre videre cupientitū. vt scribit beatus
Ignac3 ad beati Johem euāgelistā 7 legif
te brō Dionysio q valde desiderabat videre
virginē glīosam. Cū aut ipam vidit pñde
rās magnitudinē grāz ei3: 7 excellētiā vir
tutū ac honestatē morū singularitē vite sue
scitātē 7 mirabilē ipi3 pulcritudinē dixit ei
Si de tui filij diuitate nō fuiss3 mibi a Pau
lo aplo pdicatū: facili3 te credere ēē dū. Nec
mirū si fideles ad vidēdā beatā reginē curre
bant: cū legam3 multos diūsas mūdi partes
lustrasse vt aliq3 hoies viderēt 7 audirēt. Si
cur recitat Hiero. i epā ad Paulinū. Que
visitatōes ipis visitatib3 maximā cōsolatio
nē afferēbat: 7 ipi reginī in magnū honorē ce
debāt. Si em glā est mī vni3 martyris vel
alteri3 scit3: quanto honore debebat venerari
mī scit3 scit3 filij dei3. Dimisit q3 xps mīrē suā
i terris 7 noluit eā adducere secū in celis: q3
aplis nimis durū fuisset simul pñari pñtia
solis 7 lune. ¶ Sca dimisit eā in terr3 post
suā ascēsiōe rōe istructōis respectu scribētū
vt. f. fideles istructer de rudimētis fidei: ma
xime de his de qb3 nulli mortaliū nū ipi cō
stare potuit. Quāvis aut euāgelistē pñicrō
dicatē euāgelia sua se pñerit: nūhilomin3 re
di p3 7 veritātē ē q de talib3 cū ipa regie pñere
bāt. Sūtr 7 alij fideles legētes euāgelistarū
scptā ab ipa qrebāt si bec ita se habebant. Et
nē dubitāci qñ spūscitūs plā brē reginī re
uelādā suauerit. Quis em mel3 scire potuit
de mag3 veniētib3 cū stella. de fuga i egyptū.
de āgelica salutōe. 7 qbis iter ipam archāge
lū gabrielē fact3 de natiuitate xpi. 7 de circūcū
siōe ei3. 7 de oblatōe ipi3 in tēplo. 7 de reliq3 ad
filiū suū pñicētib3. q3 ipsa q singula fuit expe
ta: 7 cūcra xpi opera p triginta 7 tres annos
oculis pprijs aspexit. vñ dī Luc. ij. Maria
aut pñuabat oia q3a bec pñerēs in corde suo
Et ob hoc forte Lucas plura de xpi infantia
scripsit tanq3 familiarior reginī. nā capellan3
eius asserit fuisse. Reliq3 q dñs matrē suā
magistā aploz pñim fidelitū. Tñ Hiero. i
simone ad Eustochiū loquēs de beato Johā
ne euāgelistā seruiētī ipi3 reginī. Postea sub
dit. Nō q criminos ille lancroz choros apo
stolorū eam deseruerit. inter quos post relur
rectionē domini intrans 7 exies familiarē
cōtulit de xpi incarnatiōe: tanto siquidē ve
rius qnto ab initio p spūscitū plen3 cuncta
didicerat 7 p pñerat plen3 vñtia. 7 3 apli

k
Māst
terris vt
scribētis
istructer

2D
vt do
raret
obuiā
bus

Bermo. I. De assumptione Marie

7. *Maria* p. cū dēspiciat oīa cognouerit: et i oēm edo/
cti fuerint veritatē. hec ille. ¶ Tertio eā dimi/
sit rōne pfortationis respectu patiētū. Scie/
bat em̄ ip̄s fideles suos statim post ascensio/
nē suā inter psecutiōes debere fluctuare. et q̄ si/
matrē suā secū duxisset. gregē fidelū despare/
poruisset. et dicere q̄ chariores secū trāsferēs/
cereros traderet obliuioi. Sed quādo xpi/
fideles videbāt q̄ ipam scilicet matrē suā/
hic reliquerat multis tribulatiōib⁹ et psecutiōi/
bus affligedā: suas passiōes eq̄nimit̄ tolera/
bāt ip̄i⁹. et gēnis patiētissime exēplo. Quā autē/
gloriola virgo multa aduersa post ascensionem/
dñi p̄p̄sa sit (p̄sertim a iudeis) restat beatus/
Ignac⁹. q̄ i epla ad Iohēnē euāgelistam ait/
Maria salome quā diligis filia Anne: hie/
rosolymis q̄nq̄ mēib⁹ cōmorans. et q̄dā aliq̄/
noti refert mariā matrē iesu omnū gratiaz/
hīe abūdatiā. et dicit eā in tribulatiōib⁹ et p̄le/
ctiōib⁹ hilarē: in penurijs et idigētijs nō quā/
lā: iniurijs et gratiā. et q̄ molestia letat mi/
seris et afflicti⁹ coāfflicta. Et infra. Dixit autē/
est q̄ cū ab omib⁹ magnificet: a phariseis tñ/
et scribis ei tētrahit. hec ille. Si ḡ dñs iesus/
suā dulcissimā matrē q̄ nunq̄ p̄t̄m cōmle/
rat in h̄ mūdo pati voluit. quāto mag⁹ nos/
digne parimur q̄ q̄ridie peccam⁹. Et id inq̄t/
Latho in suis documētis. Quō merito patet⁹/
patiētē ferre mēmō. ¶ Quarto dimisit eā/
rōne pfortationis respectu obuiātū. Pro cū/
ius declaratiōe est cōsiderādū q̄ prudēs mer/
caror tractans p̄ciosas merces prius tractat/
et cōsideratiōz facit de loco cōgruenti ad illaz/
repositiōnē: et illū locū optime coaptat et or/
dinat. Et sicut cognosces dei filius matrē suā/
virginē gloriosā esse inter om̄s creaturas/
p̄ciosā: prius voluit illi locū p̄parare p̄ciosū/
et amēnū i q̄ ipa sblimaret. et postmodū de ce/
lo descendere ad ipaz assumēdā. Et hāc rōez/
tāgit Hiero. in ser. assumptionis di. Ascendit/
et p̄pauit huic scilicet gloriōsissime virgini/
locū immortalitatis: ut cū eo regnare posset in/
eternū. Et itez ibidē ait. Precessit eam dñs/
ad celestia: ut paret ei sicut ip̄e suis repromi/
serat discipulis i ethereis mansiōib⁹ locū. Doc/
autē i figura significatū fuerat. ij. Re. vi. vbi/
legit David regē fecisse tabernaculū iux̄ do/
mū suā p̄ reponēda archa federis. et q̄ postea/
descendit ip̄e cū electis filiis isrl: et tulit archā/
de domo Aiminadab q̄ erat i gabaa: et posuit/
eā sup̄ plaustrū nouū. quā cū Dza tetigisset/
p̄cussus ēa dñs. deinde David cū ip̄is filiis/
israel associavit archā ipam cū cythara et can/
tib⁹: et cū magnis festiuitatib⁹ repositit il/
lā in loco p̄pato sibi. Per archā em̄ feder⁹ et
s. dixim⁹. intelligit b̄ndicta. et q̄ talē federe
ordinata est ut ipa eet plena grā: et per eā nos
grā replemur. et istud fuit fed⁹ ut p̄p̄ nos
saluatorē cōciper: et p̄ ipm p̄piciatiōez nobis
pcuraret. Un Aug⁹. in q̄dā s̄mōe inq̄t. Ad
te gratia plēa loquar: et grā debes o p̄ssima
esse gratiosa. cui nimirū p̄ctōz restauratio/
rāte sublimitatis existit cā. Mira loquar o
dñā. Sed si est multū audeo multum gau/
deo. Nos em̄ tibi teq̄ nobis mira necessita/
do p̄federat. cū p̄p nobis habas illd eē q̄d
habes. Si em̄ nulla p̄cellisset trāgressiō nō
foret secuta redemptio nostra: et si necē n̄ fuis/
set nos redimī: nō fuisset necē parere redem/
ptōz. i. xpm: q̄ tabernaculū. i. locū sublimē in
celis b̄tē gēni sup̄ oēs angelos s̄m cōstituti/
nē sue maiestatis p̄pauit. Deinde i die assū/
ptiōis eiusdē venit cū electis filiis israel. i. cū
ordib⁹ sanctorū. et recepit archā de domo ami/
nadab. q̄ interpretat p̄p̄s. gabaa. i. vallis. i.
eduxit eā de p̄plo mortaliū: et de valle lachry/
marū. i. i plaustro posita. i. in sacro corp̄e. p̄/
cussus ē Dza. i. iude⁹. q̄ illd tangere tempra/
uit. i. murmurādo. Vel p̄p Dza significa/
ri p̄nceps sacerdotū. q̄ cū p̄portaret corp⁹ b̄tē
gēnis ad sepulturā: p̄sumpsit appōere ma/
nus ad feretrū in quo erat corp⁹ beatissime
gēnis: ut illud ad terrā dēiceret. sed statim
vigore brachiorū destitit⁹ est et dolorib⁹
maximis afflicti⁹. Qui ad exhortationem
apostolorū penitentiā agens: tacto sacratissi/
mo corpore immaculate virginis conualuit
ut legitur in quadā hystoria de assumptione
ipsius. Hāc autē archā associavit David
cū cantōib⁹. quia xpus cum anglis et san/
ctis dulciter canētib⁹ ac psallētib⁹ eam in ce/
lum comitat⁹ est. Et nota q̄ plaustrū dicit⁹
fuisse nouū. sup̄ quo posita fuit archa. quia
corpore benedictę gēnis resuscitato et incor/
ruptibilitate donato reddita est anima: et sic
ad dexterā filij sui est in gl̄ia sublimata. Un
Aug. in sermone de assumptione eiusdē ait.
Ad hanc gloriā tu gloriōsa perfecte proue/
cta es: ut sup̄no rege nihil habeas superi⁹ in
supernis. Que angelicā transiēs dignitatez
vlḡ ad sūmū regis thronū es sblimata. Ubi
em̄ posuit idē rex filius tuus quod ex te sus/
cepit. ibi te posuit reginam de qua illd sum/
psit. Nec em̄ fas est alibi te eē: q̄z vbi est id
q̄d a te genitum est. Vincnos p̄ te heredita/
mus misericordiā m̄leri: ingrati grā: ve/
niā p̄ctōz: sublimia infimū: celestia terreni/
deū homines: mortales vitā: et patriā pere

*Mira
culū in
assumpti
one ma
rie factū*

grini. hec ille. Ista igitur fuit pcpua causa qre
xps nō assumpserit matrē suā secū: vt vīz post
ea cū maiori honore suscipet in celis. et ipse cū
tota celesti curia illi veniret obuiā. Et hanc
causam assignat Ansel. in li. de excellētia bea
te virginis. c. vii. dñm nrm alloquēs et dicens
O bone Iesu quōdā pati potuisti vt te ad re
gnū glorie remeante illā beatā matrē tuā
in mīserijs mūdi relinqueret: et nō statim tecū
regnaturā assumeret: fortassis dñe h age
re voluisti: ne tue curie veniret in dubiū: cui
poti⁹ occurreret: tibi. s. dñō suo pmo i assum
pta carne celū petēti. An ipi matri filii in ipz
regnū materno iure tecū ascēderet. Prudēti
ri ergo et digniori cōsilio pcedere illam vole
bas: quaten⁹ ei locū immortalitatis in regno
tuo pparares. et sic comitaret tota curia tua fe
stinus illi occurreret: eamqz sicut decebat ma
trē tuā p teipm exaltaret. hec ille. De his at
causis remāssiois sue in hoc mūdo post ascen
sionē filij certificata ab ipso filio suo bñdicta
ego pterissimā remāssit. Nō ei petebat vt as
sumeret cū filio nisi sub cōditioe. s. si deo pla
ceret: et nō alit. et hoc nō fuit velle aliqd. s. di
uinā volūtātē: s. pōt⁹ suū velle diuine volun
tati sbiacere. Bñssima etem ego q nūqz pec
cauit: nūqz aliqd. s. diuinā volūtātē voluit
Et in hac sua petitiōe cōditionata fecit sicut
postea egit fili⁹ ei⁹. q. 2. Dar. xxvi. inq. Par
si possibile est trāstare me calicē iste. Verūm
nō sicut ego volo: sed sicut tu. Fiat voluntas
tua.

¶ Pars quarta hui⁹ sermōis que dicitur
de dormitionis.

¶
An mor
tua pū
vel an si
ne morte
fuerit as
sumpta

¶ **¶** Uerū qdā nūqz glōsa ego sic
morta: an sō sine morte fuerit i
celū assumpta. sicut factū fuissz de
nris pmissis parētib⁹ si nō peccasset
¶ Nā Aug. sup Gen. et citat mgi. i. q. di. xx.
di. q. si nō fuissent trāsgressi diuinū pceptūz
sine morte statuto tpe fuissent ad meliōre sta
tū. hoc ē ad bñitudinē trāslari. Ad quā dubi
tationē rñdēt qz bñssima ego nūqz habue
rit aliqd pccm actuale nec etiā originale: vt
incōmunicabilē pbatū est in pma pte pncipali
hui⁹ opis. cū rōnabile fuit ipam mori: vt i ea
dē pte declarant rñdēdo ad argumentū qd
ei possit debuisse cessare morē in sēgie cessan
te in ea pctō. quā rñsionē vide ibi in. ij. fmo
ne pte. ij. Et hac verissimā opintionē tenent
catholici doctores. vñ Aug⁹. in finone de as
sumptioe virginis inq. A demores pditionis
hūane morē illā tpālē subisse matrē dei dice
re nō metim⁹. Idē qz dicit Damasc. in duo

bus finib⁹ assumptiois eiusdē. et Hieron.
in ser. ad Eustochiū. vbi ait. Eū pfecto nihil
pster nisi qd hodierna die glōsa migravit a
corpe. ¶ Fuit autē hoc decēs qdrupla rōne
¶ Primo ppter filij sui cōfirmationē. Cum eni
xps naturā nostrā assumpserit: vt eadem na
tura q peccauerat scificaret decuit vñ mani
feste onderet ad pcurandas multas hereses
qz futuras pnouerat. fuerit enī heretici nō
nulli q nō solū naturā nostrā. s. est re genere
adā eū assumpsisse negauerūt: sed omīno eū
corp⁹ fantastici habuisse asseruerūt. iter qz
fuerūt manichei. Valēri⁹ autē heretici dicit
xpm celeste corp⁹ assumpsisse. Ut q onderet
q xps sē de illo genere erat qd morē muer
rat: decuit vt ei⁹ genitrix morē sustineret. Si
enī sine morte ad glām fuisset trāslata. facili
ter creditū fuisset vel q nō fuisset de hūano
genere: vel nō de illa stirpe pmoz parētū. et
sici brā ego nō fuisset credita ēē stirpe hu
mana ab adā descendētē. sicut creditū fuissz de
xpo ei⁹ filio. Et cōsequēter vñ fuisset q xps
p ipso humano genere pgruentē satisfactioz
nō fecisset: et q idone⁹ redemptor nō fuisset.
¶ Mors autē ipi⁹ bñdictę virginis ondit illā fūit
se veracit⁹ de humano genere: et illa ppagi
ne re qua dicitur. Heb. ix. Statuū ē hōib⁹ semel
mori. ¶ Secūdo puenies fuit ipaz mori ppter
filij sui pformationē. Neqz enī decuit eam me
liorē ēē pditionis qz filij: q sē de et hō est. In
cōueniēs nāqz ēēt q mēbz pcederet caput: cū
oia mēbz sequantur naturā sui capitis. i. cū in
diuersis. s. x. reli. et sumpt. su. Cū igitur filius
brē virginis sit caput tot⁹ ecclē. vt ait Aplos
Col. i. Cū vtiqz et virgo est mēbz. Et ipse
morē sustinuerit: imo vt inq. Aug. in. ij. li.
de baptismo pūlorū si nullus cum interie
cisset senio defecisset. pfecto decuit vt beata qz
ego moreret q filio suo essz cōformis. ¶ Ter
tio hoc puenies fuit ppter sui meriti augmē
tationē. Decuit enī gra plenā nō solū meriti
bonis operibus: sed etiā passionib⁹ et tribu
lationib⁹ equanimiter toleratis. Patientia
enī opus pfectū habet: Jacobi. i. Et ppter
ea deus sepe imittit aduersa ad augmentum
virtutis et meriti. xij. q. i. c. ad hūitas. et. ij. q.
ij. c. in cunctis. Et quonā vltimū terribili
um est mors: vt dicitur in. ij. Est et in. i. vltimū.
ff. de penis. Ideo voluntaria et patiens eius
sustinentia summiū paretie genus demōstrat
vnde meritum auget. et tāto magis in beata
virgine meritū augmētant quāto pzo vilo
suo crimine mors illi debita nō fuit. ¶ Quar
to hoc cōgruū fuit ppter nostram cōfortatio

Moria nē. Naturalit̄ em̄ om̄s mortē timem⁹ sciētes
verā esse suā. Quiniliā i li. de clamarior
nū. de clamarior. v. diceñ. Q̄s gūe est mori.
scz q̄ ad sensualitatē carnis. Quāvis aut̄ hic
timor s̄lar⁹ sit qñ xps dei fili⁹ mortē sustinu/
it̄ n̄ posset hō cogitare ⁊ dicere. Bñ sustinu/
it̄ qñ nō solū hō s̄ etia de⁹ fuit. Virgo aut̄ be/
ata in q̄ fuit pura hūanitas. mortē libet̄ su/
stinēdo. nos oēs hortata est finire illd̄. Inue/
nalis documētū li. iij. satira. j. diceñ. Fortez
posce aim mortis terrore carere. Nā vt inq̄
Lucan⁹ li. viij. Mors vltima pena est non
merceda viris. Un Tull⁹ in tusca. q̄sti. li. j.
in fi. dicē. Teneam⁹ ⁊ n̄ p̄l centeam⁹ ec ma/
lū qd̄ sit a natura datū omnib⁹. Mors em̄
nō ē mala. nec i forte maloz cōparāda. v. q. j.
c. illa. i. fi. Et iō p̄dicat⁹ Tull⁹ i eundē op̄is li.
ij. ait. Qui id qd̄ vitari nō pōt meruit. is vi/
uere aio q̄ro nullo mō pōt. Qui xō mortē
nō timet. magnū is p̄ficiū sibi ad beatā vitā
cōparat. Et Quiniliā i li. p̄legato. de cl/
amarior. iij. inq̄. faciam⁹ pot⁹ ⁊ sine reme/
diū. ⁊ de necessitate solatiū. Et Seneca ad
Luciliū. lib. v. epistolaz. epla. j. dicat. Vita
cū expectatōe mortis datā ē. Ad hācitur quā
timere temē⁹ est. qz certa expectatō. dubia di/
mittunt. Mores itaqz alacri anio bñdicta
xgo nobis ⁊ oib⁹ hoib⁹ dicebat illud qd̄ i
qz Quiniliā vbi. s. di. Eream⁹ p̄p̄te p̄lilio
pleni securitati gr̄as agētes. Sol⁹ vixit quo
ad voluit q̄ mori q̄ vivere maluit. Infirmē
aut̄ p̄lilio terreneqz mētis ē vt numerem⁹ an
nos. Ut em̄ ait Plinius li. vij. naturalis hy/
storie. c. lviij. Natura nihil hominib⁹ b̄zenita
te vite p̄lilio meli⁹. Nā vt dicat Sene. in li.
tragediarū. Mors sola pot⁹ erūnis dabit.
Et Judo. li. j. soliloquior. c. j. inq̄. Mors
calamitati terminū p̄ber. oēm em̄ calamitatē
adimit. vñ Boeci⁹ li. j. de cōs. canit. Mors
hoim felix. Et Franciscus p̄rarcha in suis
triūphis ait. La morte he sine vna p̄sone
sura. Aia nūm gētili Aialeri benoia. chan/
posto nel fango ogni lor cura. Et Ber. in q̄/
dam ser. inq̄. Mors est finis miserie. victo/
ria pugne. tanua vite. adeptio corone. beati/
tudinis plen⁹ igr̄essus. in m̄u refrigerij. pa/
radisi scala q̄ alcedit i locū tabernaculi admi/
rabilis vsqz ad mōtē dei. Et iō dicebat Sa/
lomō Proū. xiiij. Sperat iust⁹ in morte sua
Iust⁹ q̄ si morte p̄ccupat⁹ fuerit i refrigerio
erit. Sap. 4. p̄ciola nāqz i sp̄ctu dñi mors
f̄ctōz a. ps. cv. vñ d̄. Ecce. vij. dies mortis
die natiuitat⁹. H̄is ḡ exp̄tatiōib⁹ b̄tē x̄gis
⁊ et̄ p̄p̄lo nō d̄cem⁹ mortē p̄melcerē sed

cū gaudio ⁊ emulcatōe expectare. q̄ (vt inquit
Latho) ē finis oīs maloz. Et ob hāc cām de⁹
p̄milit suā dilectā matrē mori. Possūm⁹ q̄z
aliā assignare rōnē. quā ponit letus Tho. i
ij. p̄e sum. q. xxvij. ar. iij. in solatōe p̄mi ar.
di. Bñ xgo nō fuit liberata a morte ⁊ alijs
penalitatib⁹. vt p̄ illas penalitates toti ecclie
thēsauryzaret.

¶ Pars quinta hui⁹ sermonis : que dicit̄
cōsolatiōis.

Igr̄at q̄ bñ xgo in morte sua ha/
buerit solatia. Rñdet q̄ l̄z sacra
pagina de h̄ nō faciat mētiōē. tñ
ex alijs scriptur⁹ possūm⁹ p̄phēde/
re dormitiōz b̄ssime m̄is dei m̄l̄s solatiōi
bus fuisse replētā. Pro cui⁹ declaratiōe ē sciē
dum q̄ Hiero. in s̄mone assumptiōis vocat
illū libellū apocriphū. i. dubiū. q̄ ititulat̄ de
trāsitu x̄gis. q̄ qd̄ liber etiā appellat apocri/
phus. i. c. sc̄a. xv. di. Apocripha aut̄ dicunt il/
la sc̄pta q̄z autor ignorat. vñ q̄ i canones sc̄ptu/
rarū nō habent. vñ q̄ nō sunt in publico legē
da rāqz aut̄t̄icar vel q̄ sunt dubia s̄m Judo.
vj. ethy. Et ideo d̄t Hiero. vbi. s. loquēs de
p̄dicatō li. Ne dubia p̄ certis recipiant. Nō
ḡrephēdit illū tanqz fallū. sed vult aliqñ
h̄i dubiū. Et p̄dicat de significatiōe apocri/
phi approbat glo. i. c. canones. xvij. dis. que
ait Apocripha. i. sine certo autore. vt sapien/
tia Salomonis. liber Jesu filij syrach. q̄ d̄t
Eccl̄astic⁹. ⁊ liber Iudicū ⁊ Thobie. ⁊ liber
Nachateoz. hi apocriphi dicūt. ⁊ tñ legū/
tur. s̄ forte nō generalit̄. hec ibi. Quāvis ḡ
in dicto libro aliq̄ p̄rincant q̄ nō oīno consō/
nant s̄ritari. nihil tñ obstat etiā ibi plura ve/
ra cōtineri. Un p̄ deuotoz cōsolatiōe dice
re possūm⁹ q̄ benedicta virgo in trāsitu suo
quāz habuit solatia inter alia m̄l̄ta. ¶ Pri/
mū fuit angelice reuelatiōis. Lum em̄ fili⁹
beatissime x̄ginis celū ascēdisset. ipsa conti/
nue desiderabat cū illo coniungi. simulqz cū
p̄pheta dicebat ps. xij. Quēadmodū deside/
rat ceru⁹ ad fontes aquaz. ita desiderat aīa
mea ad te de⁹. Sititit aīa mea ad deū fon/
tem viuū. qñ veniā ⁊ apparebo an̄ facie dei
fuerūt mibi lachryme mee panes die ac no/
cte. qd̄ d̄t mibi q̄ridie. vbi ē de⁹ tu⁹. Si ḡ de/
sideriū iusti om̄e bonū. Prover. ij. p̄fecto de/
sideriū iustissime m̄is dei totū erat int̄itum
circa s̄mū bonū filiū suū. vñ cū sepe in ora/
tiōe alloq̄bat dīces. Quādo farai cōtēto el/
core mio. Tollendome dal mundo tenebro/
so. Qñ adimpirasse il mereto Exestiro me
il palio gl̄ioso. Quādo vedro i chori di bea

Libri apocriphi si cur ē liber de trāsitu virginis

¶ Maria in morte hūit q̄r tuoz solatia

ti. Et eo dulce o benedeto filio. Lō tūti quā
ti i angel aschierati. Che a venire me farai del
ci elo. Quando in quel abisso de dolceza. Del
solvestina e stelle coronata. Saro ablorpro e
piena d'alegreza. Apreso al tuo throno sub
limata. In his aut dylab' p'ab' atqz suani/
bus peritōib' exite ipa bndicta. Rgine: ecce
q' (v' d' in dicto li. de trāstū ei') apparuit ei
angel'. I. gabriel tor' iocūd' cū ramo palma
rum in manu: i signū pfecte victorie: quā ha
buerat de mūdo: carne z diabolo. Erat at ro/
tus lucid': z in forma hois pulcherrima. Et
credo cū multoz angeloz comitina fuisse so
ciatū. Qui reuerenter gl'iosam virgine salu/
rans dixit ei. Aue ma dona de grāde correfia
Aue maestra dogni scitade. Aue benigna
vergene maria. Aue fontana piena de carita
de. Aue al mūdo dignissima regina. Aue o
specio dogni veritate. Aue reparo di nostra
ruina. Aue dogni fidelis cura guida. Aue lu
cente stella matutina. Aue speranza in cui
ognū se fida. Aue ricco de tūti i peccatoz.
Aue apozo che cognaffitto aida. Aue vaso
di lucidi splendori. Aue donzella a dio despo/
sata. Aue bellezza di supni chori. Dñs tecum
virgo imballamata. Che in reapositi tūti sot
thelori. E iāta gloria te ha apparegiata. E
co il tempo da te desiderato. Fra trei giorni
sarai glorificata. A questo virte da dio son
mādato. Qz aut angel' appuerit brē r'gini
annūciās ei diē felice trāstū: iū: nō ē villaten'
dnbitū dū. qz cū ad alios miferit de' angelos
ad annūciādū eis finē vite. pfecto etiā ē credē
dū sūtr eū fecisse mīi sue p illā sūiam Bern. in
epla ad canonicos lugdunenses. Quicquid
alijs (sz paucissimis) est cōcessum: nō est cre
dendū gl'iose virgini fuisse denegatū. Si er
go beat' martin' reuelatiōe supna obitū suū
longe an' psciuit. z Petr' scuit q' breuis eēt
deposicio tabernaculi sui. z Paul' q' rps sue
resolūtiōis istabat. z sūtr brūs Jōhes euāge
lista. z scūs frācil'. z ali' q' ples scī. vt in
eoz legēdis habet. multo magis hoc sciuit be
atissima virgo: vt arguit Alber. sup. Diss.
est. c. d'ix. Gloriosa autē virgo illis angelis
qui ei annūciauerāt cū gabriele archangelo
hoc bonū nouū: cum recedere vellēt dixit il
lud. Ean. v. Nūciate dilecto meo: qz amore
languet. Scriptū est qz in quadā legenda
assumptiōis: q' brā virgo p angelū tres grās
a filio petijt. I. vt oēs aplos sue dormitōi pre
sentes h'iet. vt qz diaboli nō videret. z vt oēs
qui erāt in purgatorio a penis i suo obitu eri
reret. Que omnia obtinuit. De pma aut gra

Angel'
Narte
nūciauit
mortem

immediate dicem'. I. S. cōm solatiū bñssimū
r'ginis i trāstū sue fuit aplice adueratiōis. U
Ap'li em cū eēt in diuersis mūdipnib' dispo
si: in q' b' fide xpi p'dicabāt. desiderate beatissi
ma virgine illos videre ante morte suā: affe
cransqz eos esse pntes sue dormitōi: z et cor
pori impendere sepulturā. domin' noster ie
sus xpus filius eius in ictu oculi eos fecit eē
an' cōspectū matris sue dilectissime. Qui em
p' angelū suū fecit Abacuc pphetā i momen
to rēporis p capillū de Iudca in Babiloniā
deferri: vt Danieli pphete p'adiū portaret.
Dan. vi. z brō frācil' locos suos p mādū
dispos videre cupiēt p'greant ad ei' pre
ces. poruit etiā aplos z discipulos suos mi
nisterio angeloz i iustāti facere deponari:
vt genitrici sue mortē debitu exhiberēt ob
sequiū. Vel dicere possum' q' spūs dñi q' ra
puit Philippū apostolū: z statim inuē' est
in Azoro: Act. viij. Sūit eleuari fecit apo
stolos omnes z prius inueniri in r'ginis ha
bitaculo. Affuisse aut apostolos dormitōni
ei' affirmat sanct' Dionys' aliter in li. de
diuino. se. z bñm Thimothēu ac plurimos
xpi apostolos z discipulos mori brē r'ginis
interfuisse. De hoc etiā inq' Damascen' in
quodā sermone. Ex antiqua z verissima tra
ditōe accepim' q' tempore gl'iole dormi
onis bñssimē r'ginis cū oēs scī apostoli ad
saluādas gēres orbē terre pagari: i momen
to rēporis in altum subleuati Hierosolymis
diuenerūt. Ibiqz angelica eis visio facta est:
z diuina hymno dñi portoz audiebāt sūitū
Lū aut scī apostoli intelligerēt ei genitricē
transitū imminere: cōmuni cā voce collauda
bāt dicētes. Lū in hui' mūdī scolaru re o ce
lebrima virgo habet' cōhabitāricē q' sū
ipm dñm deū z magistrū vidētes cōsolaba
mur. Nūc qz te transimigrandā cognoui
mus: hoc solū nobis remanet refrigeriū q'
te mediātricē habebim' apud deū. fili' tu'
creator omnū vocat te. Nemo est qui p'p'is
beat' matrē a filio. ipa natura docet honorari
Nec decet te amplius pmanere i medio na
tionis prauē z puerle. Uade ergo in pace: et
placa nobis teni. Donec em morabaris in
terris modica te terre portio detinebat. Lū
autem assumpta eris in celis: cōmune p'p'io
ciatorum totus habebit mundus. De ille
Paret ergo hui' sancti testimonio aplos mor
ti gl'iole r'ginis fuisse pntes. Dicit autē
in p'dicto libro de trāstū virgini: q' eo tem
pore quo angelus annūciavit beate virgini
transitū suū: brūs Jōhes euāgelista de licet

U
Omnia
apli suo
rune con
gregati i
morte
marie

Bermo.I. De assumptiōe Marię

Qualit̃a ſignis p̃dicabat ephēſi. Quāobrem vo-
lens dēi virgo illū ad ſe venire, cum ſup hoc
rogaret filii ſui. ſtatim inuolūt celū. ⁊ i ca-
lida nebula eleuat⁹ ⁊ rap⁹ ipſe b̃tus Johā-
us in p̃tinenti ſe reperit ante oſtium dom⁹
in qua morabat⁹ ſgo b̃dicta. ⁊ intrās ad be-
atiſſimā ſginē cū maxima reuerentia ſaluta-
uit eā. Nūc videns ſgo glorioſa p̃e gaudio
a lachrymis p̃tinere nō valuit. ⁊ dixit illi O
Johānes recordare verborū dñi magiſtri
cui quib⁹ me tibi rēcōmendauit in m̃rem. Ec-
ce q̃ vocata a dño eroluere debet⁹ ⁊ dñs hū-
mane debetū. Rēcōmēdo igit tibi corp⁹ meū
vt omī diligētia ⁊ cura illud ſtudeas ſepeli-
re. Aliud tui em̃ p̃ſidos iudeos inter ſe p̃ſiliū
fecit dicentes. Expectem⁹ donec illa q̃ xpm̃
peperit moriat⁹. ⁊ tūc rapiemus corp⁹ eius et
cōburēm⁹. Facies q̃ depozari aū ferer⁹ meū
quādo corpus meū ad ſepulturā deferēt hanc
palma ſicut ex parte dei angelus mihi eaz de-
ſerens monuit faciendū. Nec em̃ palma que
vt vides eſt multe claritatis. cōturbabit in-
micos noſtros. ⁊ eaz caſiet multe mirabiles
oparationes. Dixit aut̃ Johes. O ṽtinā nunc
adeſſent omī aliq̃ apli fratres mei vt tibi poſ-
ſent vna meū p̃parare cōdecētes exequias
⁊ debitas eroluere laudes. Nec ſo dicere be-
ato Johāne ſtatim ad p̃titionē b̃ſſime vir-
ginis apli oēs a quada nebula ſicut beato ſo-
bāni factū fuerat iapi ſunt de locis in q̃bus
p̃dicabāt. ⁊ an porā dom⁹ in qua erat ipa be-
nēdicta ſgo ſunt delati. q̃ ſe inſimul inueniē-
tes mirati ſunt valde. Quos vidēs glorioſa ſgo
multū p̃fortata ſuit. ⁊ de eoz inſiſtiōe filio
ſuo gr̃as egit. Ipſi ſo cognōſcētes ſe debere
remanere orphanos ⁊ p̃uatos ſua dilectiſſi-
ma magiſtra a lachrymis abſtinere nō potue-
runt. Quis aut̃ eoz planctū deſcribere vale-
at? Quis ipſoz ſuſpiria om̃qz diſcipulorū
ſternis exp̃nere queat. Quē em̃ xps paſſus eſt
⁊ qñ celos aſcēdit. ipſa b̃dicta virgo ei⁹ lo-
co cum ipſis aplis ⁊ diſcipulis remāſit. ex quo
eius p̃ſentia cōfortabant. ⁊ dolore quē de re-
ceſſu dñi habuerāt aliquāter mitigabant.
Nūc ſo vtrozqz orbari p̃cēre remanabant.
Arbitroz aut̃ q̃ dicebāt. Quo p̃gis mi ſine ſi-
liis? Quis nos meſtos p̃olabit? Quis dile-
cti magiſtri noſtri rēcordatiōem dabit? Ec-
ce tu p̃gis ad alia. nos remanem⁹ i ima. Tu
aſcēdis. nos opp̃rimimur. Te angeloz puen-
tus circū dabit. ſilī⁹ amplectet. pater oſcula-
bitur. ſp̃ſſectus inflāmabit. nos puenit⁹ ma-
lignitū ⁊ p̃ſidoz ſinagoga iudeoz flagellis
aſtricti. vinculis aſtringet. tormētis crucia-

bit. ⁊ gladio feriet ac mactabit. Sed tu ma-
noſtra. tu p̃ia omī aduocata. rēp̃care filiū tu-
um vt nobis aſſiſtat. ac nos in tātis rētatiō-
bus ⁊ tribulatiōib⁹ nō deſerat. Quib⁹ beni-
gniſſima dñā inq̃r. Pugnatē filij mei virili-
ter ⁊ recordamī vob⁹ magiſtri veſtri dicētis
Mat. vi. Ecce vobiscū ſum omnib⁹ dieb⁹
vſqz ad p̃ſummatiōē ſeculi. Et itez. Noli-
te timere eos q̃ occidūt corp⁹. anima aut̃ oc-
cidere nō p̃nt. Lu. xij. ⁊ r̃uſum Matthei. x.
Lū ſteteritis aū reges ⁊ p̃ſides nolite cogita-
re quō aut qd loq̃mini. dabit em̃ vob⁹ in illa
hora qd loquamini. Nō em̃ vos eſtis q̃ loq̃-
mini. ſz ſp̃s p̃ris veſtri q̃ loquitur in vobis.
Lū igit filius meus ſup p̃malur⁹ vt vobiscū
Ego quoqz nunqz recedes ab eo vos nō deſe-
ram. ſz ad pugna p̃fortato. apud filiū aduo-
cabo. Vos q̃ eltoze fortes in bello. ⁊ pugnare
cū antiquo ſerpēte. ⁊ accipiet⁹ regnū eternū
¶ Tertij ſolatiū fuit deſice apparitiōis. qz
dñs noſter ihs xps fili⁹ ei⁹ em̃ in infirmitate
viſitauit. de quo beatiffima ſgo indiabile cō-
ſolatiōem p̃cepit. Si em̃ Jacob p̃riarēpā deſi-
derauit aū moriet⁹ ſuā videre filios ſuos. Ge-
n. xliij. ⁊ cū Joſeph vidiffet ait Ja ler⁹ moriar
quia vidi faciē tuā. Gen. xlvj. Quātū debe-
bat p̃ſſima ſgo appetere viſiōē ṽnigeniti
ſui aū moriet⁹. qñtū ve ei ipſius viſitatiōe cōſo-
lari? Ipſi aut̃ dñm viſitaſſe in morte matrē
ſuā nullaten⁹ eſt dubitādū. Si em̃ apparuit
brō Johi. ⁊ dixit ei. Veni dilectē mi rēmul-
to magis credendū eſt eū apparuiſſe matri
ſue dilectiſſime ⁊ in infinitū chariori. vt dic̃
Albert⁹ ſup Miffus eſt. c. xviij. Inq̃r etiam
Grego. iij. dialogoz ⁊ exēplis p̃bat q̃ aliqui
ad p̃ſolatiōem egrediētis aie. ipe ſolet appa-
rere autor vite. Si q̃ alijs apparuit. multo
magis m̃ri. p̃ ſupradictā Bernardi ſententiā
Quicqd alijs rē. Dī aut̃ in p̃dicto libro de
trāſitu ſginis q̃ ipe dñs ihs de celo deſcēdit
cū angelicis ordinib⁹. cū certu patriarcharū
cū martyri exercitū. cū ſginū choro. cū ſoci-
erare p̃ſelloz ⁊ omī ſanctorū. Qui omī ipſo
dño incipere ſu b̃ſequētēs dulcia cārica circa
lectū beatiffime ſgis frequētabāt. ¶ Quar-
tū ſolatiū fuit miſericie dulcoratiōis. Ipe em̃
dñs Jeſus poſt ſuaſſima oſcula ⁊ dulciſſi-
mos amplex⁹ dixit dilectiſſimē m̃ri ſue illud
Lan. iij. dicēs. Veni de libano ſpecioſa mea.
veni coronaberis. Beata aut̃ virgo reſpōdit
illud p̃s. xxxix. Ecce venio. qz in capite libri
ſcriptū eſt de me vt faciā voluntatē tuā deus
me⁹ volui. legē tuā i medio cordis mei.
Et itez ait illud p̃s. cvij. Paratū cor meum

¶
Xps ap-
paruit
Marię
in morte
ſua

de parati cor meū. Omnes autē angeli et san-
cti decantabant illud Sap. iij. Nec est q̄ ne-
sciunt thoz in delicto. habebit fructū in respe-
ctione aiaz sanctaz. Beatissima igit virgo
videns dulcissimū filiū suū iocūdisimovul-
tu. extensisq; brachijs ei⁹ animā vt exiret ex-
pectante dixit illud Luc. j. Beatam me di-
cent omnes generatiōes. Quia fecit mihi ma-
gna q̄ potes est et sanctū nomē eius. Ad filiū
autē pueria ait illud ps. iij. In manus tuas
dñe cōmendo spūm meū. Sicut autē ab om-
ni corruptione carnis fuerat extranea. ita ab
omni dolore mortis fuit aliena. Immo cū in-
dicibili leticia et inextinguibili suauitate exiret
illa bñdictissima aia cantātib; angelis et ro-
ta celesti militia. et in brachijs chari filij sui
est recepta. Q̄ igit mirā et iocūdisima exulta-
tio. Q̄ immensum gaudij. Q̄ ineffabilis in-
hilatio: cū ipa sacratissima sgo audiuit mel-
lissimā vocē dilecti filij sui cā sic dulciter in-
uitāris. Q̄ felicissimus trāitus. Q̄ mors ab
alioz cōmuni morte penitus diuersificata.
Alij em̄ dolorib; cōquassant in morte. Ipsa
autē sgo solatiōib; replebatur et suauitate.
Quāuis autē ista mors ei fuerit dulcis. tñ ei⁹
tolerantia nō fuit sine magnis meritis. quia
beatissima sgo eam etiā si asperrima fuisse
pari voluntarie parata erat. Fuit ergo in ea
mors naturaliter horribilis sed p gram pec-
cata et delectabilis. Sicut igit de beato Gre-
phano canit ecclesia. Lapides torrentis illi
dulces fuerūt. Et de scō Laurētio legitur q̄
primo ignis ei⁹ carnē adurētes illi refrigeri-
um p̄stabat. ex q̄ tñ grā nō est ablatū meritū
Sic et multo magis est credendū de morte
felicissime sginis. ¶ Ut autē dñs in p̄dicto li.
de trāitu ip̄s beate sginis dñs noster precepit
ap̄lis vt corp⁹ matris sue deportaret ad sepe-
liendū in valle Josaphat i monumento nouo
qd̄ ibi inueniret. Ascēdit autē celos dominus
noster Iesus xps cū aia gl̄iosa sue dilectissi-
me mris cū ineffabili tot⁹ curie celestis inbi-
latione. et ad dexterā throni sui in gl̄ia eam
collocauit. Statim autē post illi⁹ bñdicte aie
assumptionē cū tres pudice sginēs q̄ ibi ad-
erant corpus illud sacratissimū lauare vellent
tanto splēdore choruscare cepit q̄ tāgi q̄des
poterat sed nō videri. Et tādū ibi permāse
ille splēdor lucis mirabilis donec ablutum
fuit corpus ip̄s et vestitū. Qd̄ cū ap̄lis i se-
retro esset collocatū: dixit br̄s Iohes petro
Tu Petre debes portare palmā aī feretrū.
qz dñs te nobis p̄tulit et pastore ouilis sui de-
reliquit. Qui tñ dñs Petrus. Tibi magis cō-

De por-
tatione cor-
poris ma-
rie ad se-
peliendū

uenit eā portare q̄ a dño es sgo elect⁹. Tñ
dignū ē et p̄gruū q̄ sgo deferat sginis palmā.
Tu etiā supra pect⁹ dñi iaculisti a q̄ haussit
flumina diuine sapie. et magis ab eo dilect⁹ fuit
sti. Iustū igit videt vt tu q̄ a sginis filio plura
grē recepisti: etiā matri ei⁹ p̄stes p̄ honoris.
cui⁹ filiū effici meruisti. Ego sgo portabo fe-
retum in quo repositū est corp⁹ ei⁹ alijs apo-
stolis illud circū dātib; et deo laudes referēti-
bus. Dixit autē Paul⁹. Et ego q̄ sum mim⁹
oīm vestz etiā portabo feret⁹ tecū. Eleuans
igit Petrus cū Paulo feretrū: alijs q̄z apo-
stolis adiunātib; incēpit ip̄s Petrus cātare et
dicere. Egredere isrl̄ de egypto dom⁹ Jacob
de populo barbaro. Facta ē em̄ Maria san-
ctificatio ei⁹: et in hierlm̄ p̄tās ei⁹. Dñs autē
cooperuit feretrū et ap̄los vna candēte et lu-
cidissima nebula: talit⁹ q̄ ipi nō videbant. s̄
tñmō eoz vox audiebatur. Eū q̄b; etiā et alijs
angeli cantātes. ita q̄ repleuerunt totā terrā
canticis et sonis mirabilis suauitatis. Un⁹ p̄tē
ceps sacerdotū euz maria p̄p̄i multitudi-
nē currens vt corp⁹ beatissime sginis cōburi face-
ret. percussus est brachiōz destitutiōe et crucia-
tu maximo. s̄z p̄p̄iam postea curat⁹: vt sup̄
dictū est. Popul⁹ autē q̄ cū eo erat cecitate fuit
it⁹ percussus. imposita autē illa palma super eos
q̄ p̄nā ducebāt et credere in dñm volebant:
oes sanabant. Sicq; bñdicte sginis corp⁹ so-
lennib; exequijs est tumulatū. Et forte ip̄s
dñs Iesus iic sua dilectissima mri corp⁹ euz
mortuū sepeliebat: ita etiā voluit corp⁹ ip̄s
matris p̄p̄ijs manib; in sepulcro coaptare.
Ut em̄ inq̄ gl̄o. an. c. vbi cūq; xij. q̄. Nol-
lius ossa cubāt manib; tumulata suoz. Luz
igit de sepeliebat moysen Deut. vi. cūq; ip̄s
dñs Iesus iterfuerit exequijs Marthebo-
spite sue. vt in ei⁹ legēda h̄z. q̄to magis credē-
dum est ip̄m genitricis sue exequijs honores
impedire voluisse. Qp̄ em̄ misericordie est sepe-
lire mortuos. q̄ ip̄s pater misericordiaz dñs
Iesus matris sue sepulture in p̄pria gl̄ia
voluit interesse.

¶ Pars sexta huius sermonis q̄ dñs de resurre-
ctionis sue assumptione.

Icet beatus Hieronym⁹ in sermone
I assumptionis dubitare locut⁹ sit
de resurrectione et assumptione beatis-
me sginis quo ad corp⁹. tñ Aug⁹. et Hugo de
sancto vici. alijsq; doctores q̄ plurimi asserit
ue cōfiteant ipam bñdictam dei matrē in cor-
pore gloriolo resuscitatā in celū assumptam
fuisse. Et ita nunc sancta romana in dubita-
ter tenet ecclesia. que sicut nūc de immacula-

De ma-
ria sic al-
supra cū
corpore
aia pbat

Bermo. I. De assumptiōe Marię

ta regis pceptiōe solennitate facit. de q̄ anti-
quis t̄pibz certis bonis respectibz ita dare de-
terminare noluit vt diuī Augustini efficacis-
simis mota rōnibz et p̄ncipaliter scilicet p̄s-
piciat gl̄osiam dei m̄rem in aīa et corpore et
tūcā esse nō ambigit. De q̄ etiā notat Ar-
chidia. in. c. ne imitaret. et p̄st. Quā quide-
z veritatē q̄ pluribz p̄bare possumus fundamē-
tis. Et p̄mo rōne p̄fectiōis. Certū est em̄ q̄ be-
ata rego fuit gr̄a plena et p̄fecta sicut ei annū-
ciante angelus. Luc. i. Un̄ Hiero. vbi sup̄ ait.
Ceteris p̄ partes gr̄a p̄stat. Marię s̄o tota
se infudit gr̄e plenitudo. Nec q̄ gr̄e plenitu-
do nō solū fuit in ei⁹ aīa: sed etiā in corpore.
quia Mariā nō constāt nisi ex aīa et corpore
Hieronymus aut̄ nō dicit q̄ gratie plenitudo
se infuderit in aīa reginis: sed in ipa virgine
Maria. Plenitudo q̄ gratie fuit etiā in cor-
pore reginali in q̄ habitauit plenitudo diuī-
nitatis. vñ ipa inq̄r Eccl. xxiij. Qui creauit
me requirit in tabernaculo meo. Lū itaqz gl̄ia
debeat equari gratie. iuxta illd Eccl. iij. Ex-
equabit gl̄iam gratie eius. Concludit q̄ sicut
ipa b̄ndicta rego fuit plena et p̄fecta gratia in
corpore et aīa. ita etiā fuit in eis pariter gl̄ifica-
ta. Un̄ Bern. in q̄dā s̄mone inq̄r. Quārum
gratie in terris est adepta p̄ ceteris. t̄m̄ et in
celis obrinet gl̄ie singularis. Et Aug⁹. i. ser-
mone assumptiōis ait. Si merito p̄ om̄ibz
mulieribz Marię donata est gr̄a. eidei mor-
te erit minuēda. Absit. Si em̄ mors aliorū
sanctorū ē p̄ciōsa in aspectu dñi: mors marię
erit p̄ciōsissima. S̄z q̄ differētia est. et in mor-
tem reginis et aliorū si nō est in corpore assump-
ta? Et Chrysos. in quodā s̄mone inq̄r de b̄a
regine. Plena gratia plena s̄mone non pōt
nō plene gr̄am possidere. gr̄one sue p̄fectiōis
arguit ei⁹ assumptiō totalis. ¶ S̄cdo idē p̄-
bat rōne restauratiōis. Debit em̄ restauratiō
correspondere p̄uicacitati. in paradiso autē
terrestri fuit vterqz parēs. s. Adam et Eua. li-
cet p̄us Adā q̄ Eua. vt p̄z Bern. ij. Cum q̄
nō sit p̄fectior padisus terrestris q̄ celestis. de-
buit etiā in celesti paradiso esse vterqz parēs
gr̄e. s. xps q̄ nos regenerauit suo sanguine. et
b̄a rego q̄ nos pauit sue p̄ietatis lacte. Hi ei
in quibz culpa nunq̄ fuit extra paradisu eē
nō debuit. alioq̄n melior quo ad h̄ fuisset cō-
ditio parentū culpe q̄ gr̄e. Chrys⁹ igit p̄us
celū alcedit et postea beata rego. Sicut enim
vterqz sexus extra paradisu expulsus fuit:
ad videndā plenā dñationē: ita vt ostēderet
plena redemptiō. vterqz sexus debuit in cele-
sti paradiso introduci. Aliis quō speraret mu-

lieres se eē p̄fecte redēptas? In aiabz aut̄ nō
est discretio sexus. Et iō inq̄r Aug⁹. in s̄mone
assumptiōis. Letet maria vt dignū est leti-
cia inenarrabili gl̄ificata in anima et corpore
filiū p̄prio p̄ filium p̄prium. et cum filio p̄prio
¶ Tercio idē p̄bat rōne cōparatiōis. Lū enim
multi sancti iam sunt in celo cū corpore gl̄ifica-
to. q̄r nō credam⁹ q̄ etiā ibi sit b̄a rego q̄ est
sanctior vniuersis. Et h̄ac rōnem t̄git hie-
ronymus in s̄mone assumptiōis. Ut em̄ sc̄ptūz
est Mat. xxvij. Multa corpora sc̄oz q̄ dormi-
erant resurrexerūt cū xpo et introierūt in san-
ctam ciuitatē. de q̄b̄ ibi dicit glo. q̄ iam sunt
cū corpore in gl̄ia. als vt etiā refert Hiero. vbi
sup̄a: veri testes resurrectionis non fuissent
Scribit q̄z idē Hiero. ad Heliodorū d̄ mor-
te Nepotiani q̄ illi resuscitati vñ sunt cum
corpibz in celesti hierim. Ambro. etiā i s̄mone
pascali p̄firmat h̄ de Johē euāgelista. Item
ibide videt velle q̄ quoties celebrat festū re-
surrectionis dñi aliq̄ mortui ex sanctis resur-
gunt et in celū cū corpore gl̄ioso assumunt. Lū
q̄ mater dei nulla gratia sit priuata: que etiā
paucissimis fuerit celsa. p̄fecto etiā ipsa re-
surrexit et in celū gl̄iosa assūpta fuit. ¶ Quar-
to idē p̄bat rōne p̄ceptiōis. Mādauit em̄ de-
us Exo. xx. Dent. v. et Mat. xv. di. Honora
p̄rem tuū et matrē tuā. Et apostol⁹ ad Ephe.
vj. addit. Hoc em̄ iustū est. s. iusticia natura-
li s̄m phm. viij. et̄. in fi. et. veluti. s. de iusti-
tia iure iuncto. s. legis p̄cedentis. Cum igit
xps nō venerit soluere legem sed adimplere
Mat. v. Profecto voluit in omnibz matris
sue venerāde honore p̄seruare. sicut etiā ho-
norificauit p̄rem suū. Unde ait Johis. viij.
Ego honorifico patrē meū. Honorauit em̄
eam in vita: ei obediēdo. Nā cū sederet in tē-
plo in medio doctorū vocatus ab ipsa statim
iuit cum ea relicto doctoribus. et erat subdi-
tus illi. Luc. ij. Honorauit etiā eā in morte.
cum in cruce illā cōmendauit discipulo. Joh.
xix. Ergo et in obitu eiusdē m̄ris et post mortē
debut illi honore exhibere. Fili⁹ em̄ tenetur
q̄ntū potest succurrere p̄tibz suis s̄m Alexan-
driū de ales in tertia p̄e summe. i. tractatu
de quarto p̄cepto decalogi. S̄z dicit forte ali-
q̄s q̄ xps eā honorauit p̄ omnibz in aīa. Lū
rūdeo. q̄ hoc nō suffecisset. Nā fili⁹ nō solum
tenet aīe patris et matris benefacere sed etiaz
eorū corpibz. c. ceter. lxxvj. di. ¶ Sed pro
maiori p̄firmatione huius argumenti dico.
q̄ xps debuit assumere matrē suā in aīa et cor-
pore. quia hoc competebar sue iusticie. sapiē-
cie. bonitati immēz. et sue potencie. Primo

Maria
debut in
aīa et cor-
pore assu-
mi

em diuine iusticie sue hoc competebar. Naz
cū ipe deus tācū honorē corpa sanctorū. et a
nobis honorari faciat. pfecto iusticie debuit
et qd corp⁹ mris sue sup⁹ frā foret a nob⁹ illd
faceret venerari. Videm⁹ em corpa et reliq⁹as
sue cineres sanctorū in locis in quibus requi
esunt pseruari venerabiliter in vasis aureis
et argenteis. et in templis mirificis. ac i man
seolis margaritis ornatis. Legim⁹ qz qrun
dam sanctorū corpib⁹ angeloz misterio mo
numēta pparata. et ipa corpa diuina virtute i
tegra et incorrupta pseruata. Videm⁹ insup
sanctorū ossa sericis et pciolis linteaminitib⁹
circūdari. et cū maxima reuerentia adorari.
et qn ostendunt luminaria accendi. et a diu
tis mudi climatib⁹ pfluētib⁹ gētib⁹ visita
ri. sicut patet de aplis Petro et Paulo rome.
et de sancto Iacobo in galicia. et sic de reliquis
Legimus qz qd quorundā sanctorū corpa
essent in loco despecto collocata. facta ē reue
lacio vt inde amouerent et in loco venerabili
collocarent. sicut p⁹ de corpe bñ Stephani
p⁹ homartyris de cui⁹ innocentie ecclesia festu⁹
celebrat. Et sūt exemplificare possum⁹ de cor
porib⁹ beatorū Serualij et Prothasij et Na
zarij ac Leli marty⁹. et de multis alijs. Si
g⁹ deus sic honorari facit corpa sanctorū exis
tia sup⁹ terrā qz fuerūt habitaculū spūscū.
et ad eoz sepulchras facit cecos illuminari.
paraliticos sanari. leprosos mūdari. surdos
audire. claudos ambulare. et mortuos relur
gere. tantoq⁹ honore seruos suos et amicos
mūdo facit manifestos. Quāto mag⁹ si cor
pus matris sue esset in terra illud manifesta
ret vt ad visitandū et adorandū ipm ex toto
orbe terraz popul⁹ pfluere. ipsiusq⁹ reliquias
et sepulchrum maiorib⁹ signis et pdigijs illu
straret. Ex quo gū in nullo loco terraz pginis
corp⁹ venerat nec reperit. pfecto pstat qd tan
to thesauro terra nō fuit digna. et qd est in lo
co hoib⁹ inaccessibili et digniori qz terra. i ce
lo. i. empyreo. in paradiso. i. vita eterna. In ma
iori em honore debet hñ corpus illud qd fuit
spūsancti sacrariū et xpi spectale domiciliū
ac totius trinitatis nobile tricliniū. qz omnia
corpa alioz sanctorū. Si aut corp⁹ ipm vir
ginale nōdum surrexisset. cū nec i celo nec in
terra veneraret min⁹ honoris illi impēderet
qz alijs sanctorū corpib⁹ et reliquijs. qd vald
absonū et incōueniens esset. Et hāc ratōem
rāgit Bern⁹. in quodā s⁹monie dices. Quoni
am sanctorū corpa pciola deus sublimauit. vt
puta Petri et Pauli que tam gloriose vene
rabilia reddidit et honore tam mirifico sibi

manit. vt et ipis deputet locus venerandi co
gruus. et ad ipsa mūdus pperet vniuersus.
Si Marie corpus sup⁹ terrā esset dicat⁹ cū
nec deuota frequentatioe fidelū veneret. nec
eidem deputet locus honoris. Nimirū ipa
videbit honorē materni corpis pemptisse.
cū in sup⁹ terrā alioz corpa sic honoret. hec
Bern⁹. Q⁹ si aliq⁹s dicat qd corp⁹ beatissime
pginis est adhuc sup⁹ terrā. i. id deus non re
uelauit vbi sit. quia nos nō sumus digni il
lud videre ac visitare. Rūdeo fm Bern⁹. vbi
sup⁹ qd et alijs quoz sancti d⁹ ad Debe. rj.
Quib⁹ dignus nō erat mūdus. et in eorum
corpa nō sunt ppter h nobis occulta. Pre
terea corpus xpi vtiq⁹ pciolius et digni⁹. qd
diuinitati vnitū deus nobis tradidit cōtra
ctandū et dispensandū. Ergo nō est putandū
q⁹ rōne indignitatis nostre virginis corpus
nobis fuerit celatū. Et hanc quoz rōnem po
nit Augustin⁹ in s⁹moē assumptionis dicens
Nūquā nō p⁹tinuit ad benignitatem dñi ma
tris seruare honorē qd nō venit solueret legem
sed adimpleret. Ex aut sicut honorē matris
precipit. ita et in honore damnat. Qui g⁹ pre
ceteris illā gratia conceptus honorauit. pūe
est credere etiā in morte singulari saluatione
et speciali eā gratia honorasse. De ille. Pre
terea si crux quā xps ad horā portauit. et in
qua paruo tempe stetit sic honorat. pfecto
in maiori honore debuit haberi corpus ima
culare pginis. in q⁹ dei filius notū mensibus
habitauit. Et si deus in tāto honore vult ha
beri imagines et picturas scōz. certe in ma
iori reuerētia voluit haberi corp⁹ illud in q⁹
imago sua illibata pmastr. cū vni genit⁹ eius
q⁹ est imago patris in eo decubauit. et p quod
imago nostra que corrupta erat reparata fuit.
Et si in tanto honore habitata fuit archa testa
menti. qz in ea erat p⁹ga Aaron. manna et ca
bule leg⁹ pscripte. In maiori pculdubio ho
nore haberi debuit archa illa sanctificata in q⁹
habitauit virga. i. caro xpi que floruit man
na. i. diuinitas. que omne dulcedinē habu
it. et tabule cōscripse. i. anima xpi que omi sa
piētia plena fuit. ¶ Secūdo h cōpēbat di
uine sapiētie. Sicut em d⁹ Prover. ix. Sa
pientia edificauit sibi domū. Sapies autē
architectus domū facit pulcrā intus et extra.
Sunt p⁹ quedā domus pulcre foris. sed in
tus turpes. sicut hypocrite. et qz ait domin⁹
Mat. xxij. Te vobis scribe et p⁹paris ei by
porcite qui similes estis sepulch⁹is dealbat⁹.
que foris apparēt hoib⁹ pciola intus p⁹
plena sunt ossib⁹ mortuoz et omni puritā

¶ Sapie
dei deante
marialis
assumpta.

Berno. I. De assumptione Marie

Alie autē domus sunt intus pulcre & turpes
exteri. sicut sunt serui dei q̄ sunt pulcri int⁹ p
puritatē. s; turpes exteri⁹ p austeritatē. Itē
quia a mudanis hoib; premunt. Alie etiā
domus sunt pulcre intus & foris. sic sunt bea-
ti in aia & corpe glificati. quoz cor⁹ est luci-
dum. & aia lucida & formosa. Dom⁹ igit vca/
tissime & gignis in plenti vita fuit tota pulcra
& intus in aia p puritatē. & extra in corpe per
& gignitatem. Si ḡ sapia dei in hac vita edifica-
uit sibi domū tā pulcrā. ad eandē sapiētiam
peruenit post hanc vitā pulcritudinē ei⁹ non
diminuerē s; augere. vt esset pulcerrima in-
tus in aia p felicitatē & extra in corpe p imorta-
litate. Et iō spūs ipe celestis ea alloq̄t di.
Lan. iij. Tota pulcra es amica mea & macu-
la nō est in te. ¶ Tercio h̄ competebar immē/
se filij dei bonitati. Boni em filij est magis p
uidere matris sue q̄ sibi. Taz bonus aut fuit
filius ipse dñs Ihs q̄ i hac vita pot⁹ voluit
matris sue succurrere ei⁹. puidere q̄ sibi. ana/
re q̄ sua voluit gaudere in p̄u. iuxta illud
qd̄ ei canit. dñ paris & gaudes rē. Ipe autē
voluit flere. iuxta illud qd̄ in eius psona dī.
Sap. vij. Silem vocē oib; emisi plorans.
Lū igit p̄ hac vitā cor⁹ suū sibi ipse pserua-
uerit a putrefactōe. iuxta illud. ps. xv. Non
dabis sanctū tuū videre corruptionē. pfecto
etiā est credendū q̄ mrem suā sūt a cor⁹ poris
corruptione pseruauit. Boni quoq; filij est
matris habere memoriā & inter aduersa & in-
ter p̄sp̄ra. Ips ḡ q̄ vt bon⁹ filij inter aduer-
sa lue passionis curā habuit mris. dñ adhuc
est passibilis & mortalis. paulubio postq̄
fuit inter p̄sp̄ra. i. inter bona paterna. & post
q̄ fact⁹ est immortalis & gl̄iosus de illa nō mio-
rem curā gessit. ¶ Boni etiā filij est magis vel
le q̄ mater honorē q̄ ipse. Ips ḡ optim⁹ fili-
us q̄ cū honorauit mrem in terris. nunq̄d
eam honorare desperit in celis. Boni q̄ filij
est velle vt magis seruiat mri q̄ sibi. Qūm ac
a dño date fuerūt due s̄nie Gen. ij. Una scz
cōmunis viro & mulieri. s. Lūis es & i cine-
rem reuerteris. Alia p̄o tñm p̄tens mulieri
scz In dolore paries filios. Ips ḡ q̄ vt bon⁹
filius matrē suā a p̄culari mulierz maledi-
ctione pseruauit. vt scz s̄nie dolore imo cū ma-
xima suauitate pareret. Profecto etiā ab
alta omib; hoib; cōmuni ipam pseruauit. a
qua ipse fuit exceptus. ¶ Quarto h̄ compete-
bar sue potentie. & q̄ inq̄ Aug⁹. in s̄mone as-
sumptionis. Si in p̄tate saluatoris ē de scōz
capite capillū nō perire. est & mrem suā in aia
& corpe integrā posse seruare. q̄ si nullus fidei

lium dubitat hoc esse posse cur dubitādū est
etiā eum velle. Legit Jonam in ventre ceti
p̄ter naturalē vsum seruasse incorruptū sola
misericōdia. vt habet Jone. ij. Mariam ḡ incor-
ruptam p̄ter naturā nō seruabit grā. Ser-
uatus est Daniel in intempatissima fame le-
onum. vt habet Dan. vi. & nō est fuata Ma-
ria tot totata meritis dignitatē. Potuit ḡ
a putredine & puluere alienā facere. qui ex ea
nascens potuit ḡ gignē relinquere. Nec ille.
Que omia optime p̄nt adduci ad p̄bādū
q̄ ipse pseruauit mrem suā a peccato originali.
¶ Quinto p̄ncipaliter beatā ḡ gignē fuisse in
anima & corpe glificatā pbat rōne dedicatio-
nis. Nō em semel est deo dedicatū. nō ē ani-
plius ad vsus humanos trāfferendū. c. mā/
cipia. & rez p̄mu. & c. ligna. & c. p̄se. dil. j. & xij.
q. iij. & c. que semel Ubi p̄cipit q̄ monasteria se
mel deo dicata nō p̄uertant in domos secula-
rium. Et similiter nec hospitalia. & idē de re-
bus sacris. vt vestib; sacris & vasis ecclia/
sticis. S; de corpe ḡ gignis dī. ps. xlv. Sancti-
ficauit tabernaculū suū altissimus. ḡ si nō de-
buit humanis visib; p̄tracari. multo minus
deuit ipm a vermib; corrodī. & pulueribus
maculari. Preterea in c. ij. de custo. eucha. p̄ci-
pitur vt ecclie materiales seruent n̄tēde. ita
vt replēdeat. & ibi etiā dī q̄ nimis absurdū
videt in sacris sordes negligere q̄ redederēt
etiā in p̄phanis. In eodē c. & reprehendunt
tur clerici tenētes corporalia seu vasa ecclia/
stia in munda. Corp⁹ igit ḡ gignis cū sit deo et̄na/
liter dedicatū sup oia corpa. m̄q; debuit ali/
qua sorde maculari. s; ei summ⁹ decōr & reue-
rentia reputari. Nō ḡ facit s; terre pulueri/
bus s; gl̄iosum venerat in celi splendorib;.
Et hac rōnem rāgit Aug⁹. vbi sup dicens.
Thronū dei. thalamū dei. tabernaculū xpi.
dignū est ibi esse vbi ipse est. Tam p̄ciosum
thalamū dignius est seruari in celo q̄ i terra
¶ Sexto idem pbat rōne figuratōis. Ut ei
supra declaratū est in exordio hui⁹ sermonis.
Per archam testamēti figurat beata virgo.
Cum igit p̄ceperit deus Exod. xxvj. q̄ archa
testamēti intus & foris tota deauraret & eēt
de lignis impuribilib; p̄fecto significauit.
q̄ virgo gl̄iosa archanoz dei cōtēntia nū
q̄ p̄tēsceret. nec corpus eius incineraretur.
sed tota deauraret intus in anima & extra in
corpe p̄ gl̄orificatiōem. Quā quidē archam
deiseram vidit beatus Iohes euāgelista in spū
dum esset in insula pathmos. Unde dixit
Apoc. xij. Apertum est templū dei in celo. &
visa est archa dei in templo. Dñc q̄ archam

preuidit in spiritu David propheta debere re/
surgere cum dicit dñs ihu xpo ps. cxxij. Sur/
ge dñe i requiem tuam tu archa sanctificationis
tue. ¶ Septimo idē pbatur ratione vniōis
Laro em ḡginis ⁊ caro xpi est quasi vna et
eadē caro. vt ait Aug⁹. in smone assumptio
nis dices. Laro Jelu xpi caro ē sancte ḡgis
marie quā sup astra trāsiuit: honorās oēm
humanā naturā. ⁊ multo magis maternam
Dec ille. Luz ḡ vt dicunt phī. Ignis de sua
natura cōgreget homogenea ⁊ disgreget ere
rogenea. Non est dubitandū q ignis diuī/
n⁹ q fecit q beata virgo esset vnum cum xpo
in terris: fecit etiā vt illi coniungeret in celis
Et hanc rōnem tangit Aug⁹. in smone assū
ptionis dicens. Putredo ⁊ vermis sunt op
probriū humane cōditionis. a quo opprobrio
cum xps alienus sit marie quosq natura exci
pitur quā Jhs de ea assumpsisse pbatur. vt
quo fert vna pars ferat ⁊ reliqua. Et Chry
sostom⁹ inq̃t. Si pars est cū xpo: ⁊ ps cū ḡ
gine. quō illud sacrum de quo xps carnem ⁊
naturā humanā assumpsit tradidit corrup/
tioni? Et Aug⁹. vbi s. arez dicit. Quantum
intueor quantū video quātumqz intelligo
Marie anima fuit christo ⁊ possidet i xpo
corpus quod genuit. Lur ḡ non etiā possi
deat illud p quod genuit. ¶ Octauo idē p
batur rōne filiationis. Nam xps etiā nunc
dicit vere fili⁹ ḡginis. ḡ virgo est. Nā ab eo
qd est vel non est dicit oratio vera vel falsa.
i. perier. sed correlatiua posita se ponunt ⁊ p
empta se perimūt. vt ait Aristot. in pdicame/
to ad aliquid. ⁊ norant legisse in. li. i. C. de ac
cepti. Ergo virgo Maria nūc vere dicitur
⁊ est mī xpi: s. aia ei⁹ nō est mater xpi: cū aia
nō sit ex raduce. vt pbat mḡt in. ij. sen. dist.
xvj. c. vlti. nec aia sola sit psona fm Alexan.
de ales in. ij. parte summe in tractatu de as
sumptione humane nature. q. vj. vbi dī ma
gistrum in hoc nō dixisse verū in. ij. dist. v.
vbi ait animā solā esse personā. quē etiā re
probat sanct⁹ Bonauē. in. ij. dist. vlti. in q̃sti
onibus circa litterā ⁊ Scotus in. ij. dist. j. i
pma q̃stione. Si ḡanima nō est psona: nec
homo: pfecto aia ḡginis nō homo nō potest
dici mater naturalis christi hois. Non etiā
caro sola ipsi⁹ ḡginis pprie potest dici mā
christi cū homo mortu⁹ nō sit homo fm theo
logos cōiter in. ij. di. xij. qui reprobanē ibi
magistrū. Si ḡ virgo Maria verem⁹ christi
fili est ⁊ appellatur de p̃senti vt quortidie eaz
nominat ecclesia. sequit q vere iūcta est ani
ma eius cum suo corpore. ⁊ sic est brā in vtroq

¶ Nono idē pbatur rōne pfectionis. In ipa
em ḡgine est omis pfectio ⁊ beatitudo p̃fec
ta: vt de ipsa canit ecclesia. Cum igit ois para
sit imperfecta extra suū totū. vbi ait pbs. v.
metha. ⁊. ij. phī. Si anima beate virginis
necdum assumpsit suū corpus: necdū habet
omnē pfectionē seu essendi modū. Lū autē
angeli omnē suā in essendo pfectionē habeat
minus esset pfecta ipsa beata virgo q̃ ange
li. qd est incōueniens. Et hāc rōem tangit ma
gister in. iij. di. xliij. loquēs de impfectione
animaz separataz. Et allegat Augu. super
Ben. ad lram. lib. xij. circa finē di. Si q̃s q
rat quid sit opus spiritibz defectorū sua cor
pora in resurrectione suscipe. si eis potest sine
corporibz sua beatitudo p̃beri. diffilis est q
stio. Nec potest a nobis pfecte diffiniri ⁊c. ⁊
tandē concludit dicens. quia in eis est natu
ralis quidam appetitus corp⁹ ministrandi:
quo retardant qdāmodo ne tota intentione
pergāt in illud summū bonū donec ille appe
titus cōquiescat. Et hoc nō solū dīc Aug⁹.
vbi sup. sed etiā Bern. in li. de diligēdo deū.
Si ḡ anima ḡginis nondū habet suū corp⁹
nondū habet totalē ⁊ pfectissimā beatitudinē
⁊ necdū videt deū ita quietato appetitu sicut
vident angeli. quod esset valde absurdum
¶ Decimo idē pbatur ratione comunican
onis. Imperator em comunicat sua p̃uile
gia imperatrici. l. princeps. ff. de legi. Cum ḡ
iple relinqueret gloriolus. vt patet Marc.
⁊ Matt. vlt. c. ergo ⁊ imperatrice ḡgine. scz
gloriosam debuit resuscitare ⁊ in celum secūz
assumere. ¶ Undecimo idē pbatur rōne col
locationis. Locus em debet esse p̃portionat⁹
locato: ⁊ cōtra. Sapiens ergo locat res i lo
cis sibi cōuenientibz fm eaz dignitatez. qd
obseruauit deus q omia in sapientia fecit. vt i
quit ps. Ita ei ordinatissime collocauit om
nes creaturas q quilibet habet locū sibi p̃ue
nientem. Res em dignas in loco digno po
suit. Digniores aut in honorabilior. vt pa
ret discurrendo machinā elementalē ⁊ celestē
Lū igit post sacratissimū corpus dñi nostri
Jesu xpi: nullū sit dign⁹ corp⁹ sacratissime
ḡginis matris sue. sequit q sicut corpus xpi
collocatum est in celis: ita ⁊ corp⁹ sue dignis
sime matris: vt ait Aug⁹. in smone ⁊ assum
ptione virginis. Et quasi omes pdictas rō
nes tangit idē Augustin⁹ vbi sup di. de san
ctissimo corpore perpetue virginis marie eiusq
sacre anime assumptione loquit suscipientes.
Hoc ipsum dicimus q in scripturis postq
dñs ea in cruce discipulo cōmendauit nūq

Locat/
cuius cam
ec assum
ptam

Locat/
cuius cam
ec assum
ptam

Bermo. I. De assumptione Marie

de ea reperitur pter qd Lucas in actibz apd
stolorum comemorat dices. Vi omnes erat
pseuerantes vnamiter in oratione cu Ma
ria matre Iesu. Quid ergo de morte. qd de
ei? assumptione dicendum est vbi scriptura nihil
comemorat nisi querendu rone quid pferat
at veritati fiatq ratio ipsa veritas sine qua
nec valet auctoritas. Si g beatam virginem
dicimus resoluta in comune putredine. ver
mem ac cinere. liberandu est si tate conueniat
sanctitati. tante aule dei prerogative. Sci
mus em dictu primo pareri. quia pulvis es
et in pulvere ibis. Hanc pditionem caro xpi
cualit que corruptionem no sustinuit. Excipi
tur g ab illa generali sententia de fge sum
pta natura. Mulieri quoq dixit deus. i do
lore paries. sed ipsa virgo sine dolore genuit
Ipsa ergo excipitur a quibusda generalibz
qua rata atollit dignitatis prerogativa. Si
eam dicim? adhuc mortis vinculu retineri
nihil impiu erit. Si voluit dñs integritate
matris virginis servare pudore. et cur no
velit incorrupta servare a putredinis fetore
Tatam g integritate merito incorruptibili
tas no putredinis vlla resolutio sequit. Il
lud sacratissimu corpus in eam verbibus
traditu sentire n valeo. dicere primelco. qua
extimatione paul ppehit incoparabilis gra
tie munus qd suscepit. Constatu igit cen
seo Mariam ad eternitatis gaudia assumpta
tenigritate xpi. honorabilisq suscepit cere
ris qua gratia honoravit p ceteris. atq ad
comune humanitate no esse adductam post
mortem putredinis videlicet vermes et pulveris
que suu et omniu genuit saluatore. Christus
igitur lerari facit Mariam in anima et corpo
re nec vllam sequi corruptionis crumna qua
nulla secuta est in pariendo filiu integritatis
corruptio: vt sit semp incorrupta qua tanta
pfudit gratia vt integritate vitens omnium
genuit integritate vita. Nec ille cu multis alijs
pbationibus quas breuitatis causa hic per
transleo. ¶ Duodecimo idem pbatur ratioe
virginis alio conditionis que requirebat eam
assumptam in anima et corpore et non in cinerem
pueri. fuit em in ea magna dignitas. et ma
xime quadruplex. Prima. Quia mater fuit xpi
deusa. et ideo debuit venerari: vt supra pba
tum est. Videmus em q xps totus voluit ee
marie sue. quia patre carnale noluit habe
re. voluit etia matre totam esse sua qua alios
filios noluit generare. Qui ergo eam nolu
it communicare homini: nunqd eam comuni
cabit verimibz. Et qui ea noluit generari

filios. nunqd ex ea voluit generari vermes
putridos? Sciebat em q de deo filij e pares
sine honore Eccl. iij. Secunda dignitas e. qz
fuit christi fidelis ministra. et ideo debuit ex
altari. dicere dño Joh. iij. Vbi sum ego illic
et minister meus erit. Ministruit enim ei
ipm papiendo. in vitro gerendo. pariendo.
in pseprio reclinando. fouendo. nutriendo. in
egyptu deportando. et inde reportando. om
neq eius infantia pio mentis affectu psequi
do. et vsq ad cruce ab eo no recedendo. et non
solu eu lectado pedu gressu. s etia imitatio
nis effecti. fuit g fide et ope xpi ministratrix.
et vsq ad ei? mores deuota fuerit. Et io in
quit Aug. in quoda sermone. Si vbi xps mi
nistros suos ee vult: ipsa no est. vbi ergo erit?
Et si ibi est. nunqd gra parit? Et si eqli gra.
vbi e equa dei censura q reddit vnicuiq fm
merita. ¶ Tertia dignitas est. qz fuit vestis
christi deaurata. et io debuit integra reseruari.
¶ Un Aug. in sermone assumptionis inqt. Si
elegit diuina voluntas inf igniu flamas pue
roz vestimenta suare illa. vt hi Dan. iij.
cur abnuat in matre ppuia qd elegit i veste
aliena? Quarta dignitas est. qz fuit dei ar
cha sanctificata. et io debuit in templo celesti
collocari. ¶ Un Damas. in sermone assumptio
nis dicit. Hodie fgo celesti templo inuehit
hodie sacra dei archa in tēplo no manu facto
reponit. Solaba innocens atollas ex archa. i.
corpe qua de suscepit pedibz requie aduenit
Quinta dignitas e. qz fuit thesaur? et gema
preciosa. et io debuit i gazophylario celesti repo
ni et no terre pulueribz sordidari. vt inquit
Aug. ¶ Decimotertio idē pbatur ratioe pzo
rationis. Sic em xps ex resurrectione sua et
ascensione magna spem dedit hoibz qz ipsi re
surgēt et in celu assumē. vt inqt apls. j. ad
Eph. rv. Ita etia ex miris sue resurrectione et
assumptione magna spem dedit mulieribz: qz
ipse resurgēt et assumēt in celu ipsaqz miz in
modu pportauit qd et facere debuit. Ipse em
dñs vt Aug. inqt vtrūq seru curatur? ad
uenit. pfecta aut curatio et liberatio i resurre
ctione manifestat. g resurrectione i vitroq sexu ma
nifestari debuit i testimoniu pfecte curatiois.
Sic igit qtu ad virile seru manifestata est
xpi resurgere. ita et i femina debuit apparere. i
nulla aut femina manifestari pgrueti? potu
it. vbi debuit atq deuit: qz in dulcissima mte
dñi q in vita libera exiit ab oi corruptione.
Et hoc est qd ait ppheta in persona xpi. ps.
lxxvij. di. Thron? eius sic sol in co inspectu
meo. et sicut luna perfecta i eternu. et relictis in

Dotalis
assumptae
i testimonio
um re
surrectio
nis

celo fidelis. Thron⁹ em filij dei est mater ei⁹.
que in aspectu ipsi⁹ sicut sol fulget q⁹rum ad
gl⁹iam aie. et sicut luna pfecta in eternu q⁹rum
ad gl⁹iam corporis sine defectu. et est testis in ce-
lo fidelis q⁹ non solu viri resurgit etia mul-
R lieres. ¶ Decimoquarto ide pbat rone subli-
mationis. vt. natura huana in xpo et i mre.
et sic in vtroq⁹ sexu sup omes angelos subli-
maret. Ipi em angeli scieb⁹ natura huana
esse eis inferior ex p⁹ditioe nature. iur illud
ps. viij. Minuisti eu paulo min⁹ ab angelis
et. Scieb⁹ etia ea posse eis equari p gram
et meritum. et io angel⁹ a sero Ioh⁹ euangelista
no pmissit se adorari dices Apoc. xxiij. Uide
ne feceris pseruus em tu⁹ sum et frat⁹ tuoz
pphetaz. et eoz q⁹ seru⁹at sba libri hui⁹. ¶ Q⁹
aut humana natura i vtroq⁹ sexu sic mirabi-
liter sup eos deberet sublimari. ad plen⁹ non
cognouer⁹at. Et ideo de xpo ascendente q⁹si ad-
mirantes dixer⁹ illud Jsa. lxiij. Quis e iste
q⁹ venit de edom. tinctis vestibus de Bosra?
Iste formosus in stola sua gradies in multri-
tudine & cur⁹ sue. De mre aut ei⁹ ascendente
dixer⁹ illud Can. vj. Que est ista q⁹ p⁹gredi-
tur q⁹si aurora p⁹surges et. Et decens aut fu-
it vt sicut angeli habebat xpm regē et impera-
toz suū in aia et corpe gl⁹iosum. ita etia habe-
rent mat⁹ ei⁹ reginā et imp⁹atricē suā simil⁹
gl⁹ificatā. Hāc aut sublimatōem meruisse be-
nedicti⁹ & ginē et corpe ei⁹ immortalitate debu-
isse vestiri. pbat sc⁹us Ansel. in quodā sermo-
ne dices. Nō dubitandū est beate marie me-
rita apud deū incomparabiliter excelluisse. nec
aliquē sanctorū singulariter. nec etiā oēs cōi-
ter illi soli equari posse. Iustū est aut vt cum
maiora ei⁹ sint apud deū merita. excellētiōra
etiā ab eo p⁹cipiat p⁹mia. Deū porro p⁹stat ni-
hil q⁹ iustū est negligere. Quapropter beataz
Mariam iā gl⁹ia resurrectōis dotatā. et ppe-
tua immortalitate vestitā nra psumit creduli-
tas. Lū em amplior sit ei⁹ iusticia. et copiosior
ei⁹ fuerit data grā. quō corpe ei⁹ ipi⁹ vide-
licet dei templū. spes adhuc resurgēdi mane-
at. spes q⁹ oim aias felici expectatiōe sollici-
tat. Nūc p⁹ psumptuosum ē si credamus q⁹
illa omes sanctos pcessit in p⁹mo quā scim⁹
oēs pcessisse in merito. Lōnenit certe de iu-
sto iudicio vt magnitudo muneris amplifice-
tur velocitate retributiōis. pferim eu p⁹ to-
ni liberalitate nihil tonator⁹ terrabat copie.
Immo & ginis cōmedet iusticia. extollantur
merita. atq⁹ accedat fides nra. Itē post ascē-
sionē dñi quis de credulitate gētiū gaudet
nō erat ei pfecta leticia eo q⁹ careret filij p⁹en-

Maria
meruit
ita assu-
mi

tia. Desiderare aut mrem plis p⁹ntiā si sen-
tiām puta q⁹ nō relinquo. Desiderare autē
nō exiliter s⁹ pfecte. vt nō solu aia s⁹ et corpu⁹
eius quod fuerat ei⁹ deit⁹at⁹ p⁹scum et recep-
taculū filio suo assisteret. Filij aut p⁹u san-
ctum mris cōplessē desiderij nō est dubitan-
dū. Nā cū ap⁹s dicat. Nemo vnq⁹ carnem
suā odio hūit. mltō mag⁹ ipa q⁹ aliq⁹ carnē
suā dilexit. Et cui⁹ saluatore mudi sciebat p-
disse trichinio sic sp⁹sum et thalamo. Vole-
bat & b⁹ā dñā vt caro q⁹ o⁹ studio sentierat
mino cū aia. q⁹ prime affaret filio. Relictis
se aut filij volūtati genitric⁹ sue q⁹ credat⁹.
Lū et ipe in lege parētes honorari p⁹cipiat. et
in q⁹libet remota barbarie ples parēti hono-
rem deferat. nisi si q⁹ est belua q⁹ nec ab amore
parentū est vtūq⁹ aliena. Ipe igit p⁹ieratis
autor et nature dñs parēti nō exhibuit q⁹ et
ipe fieri pcepit et naturalit⁹ q⁹libet solo insti-
ctu sanguis facit. Ipe & p⁹fectū honore p⁹hi-
buit mri dulcissime que ipam itellexit velle
magnope. Nō aut esset hono⁹ p⁹fect⁹ nisi il-
lud & ginēū suscitaret corpe. vt tota assisteret
filio in cui⁹ tota laborauerat obsequio celo igit
corpe mat⁹ernū. suū s⁹ habitaculū reposuisse
credēdus est. Nāq⁹ cū etiā scī nō se pfecte be-
atos existimēt nisi cū in illa resurrectiōis glo-
ria stola secundā induerint. hec dñā q⁹ pleno
gustu hauerat q⁹ suauis est domin⁹ ad p⁹fe-
ctam beatitudine sufficere sibi crederet i ca-
befacto corpe solo spū p⁹sentia suā filio exhibe-
ret. Nec p⁹o putandū est q⁹ semit mutilata et
qdāmo trūcata felicitate mrem celo induce-
ret. Immo credendū est omnē ei honorez ex-
hibuisse que potuit. Quātū aut possit q⁹ ex-
plicet. Ampli⁹ scriptū est. Aia iusti sedes est
sapientie. Et io maiori et excellētiōri scitrate
caro pollebat ei⁹ q⁹ cuiuslibet sancti sp⁹ritus
Porro fides nra nō ambigit scōz aias iam
regnare in celestib⁹. Lū g⁹ille scōz aie q⁹ mi-
noris apud deū sunt sanctit⁹at⁹. deū p⁹sentia li-
ter videat. In iustū videt maior⁹ sanctit⁹at⁹
cōsciaz nō idem sūte munus meruisse. Por-
ro sanctorū corpe q⁹ fuerit sp⁹ritibus re-
pugnātia carnis compage soluta. quia ag-
grauerunt animā et in peccatū attraxerunt.
Inobediētiā tab⁹ uir. et in terreū elemētū
abeunt. Animēq⁹ interim longa spe resurre-
ctionis a sordib⁹ p corpe p⁹tractis purgan-
tur. Rebelle aut nō fuit spū corpus bre⁹ vir-
ginis que nullā vnq⁹ habuit aie et corporis
dissonantiā. imo cumulata et equata p⁹port-
ione & ruti omniū tenuit armoniā. Quapropter
iniustū est eius corpus puluiscere q⁹ nūq⁹

Bermo. I. De assumptione Marie

anime blanditū est in seclere. Preterea cum credam⁹ corp⁹ dñi i celo esse ⁊ toti mūdo ipse rare: cur nō credam⁹ eiusdē corp⁹ materiaz ⁊ vt sic dicat opificē. hūmāle. s. carnē ibidem esse: Sz ne suspitōib⁹ agam⁹ audi breuem distinctōz ⁊ pōnde. Corp⁹ scē marie: aut ē in celo aut i terra. Immo ei mari vel p anane aer⁹ rotari nemo puto tūc dēmens dīcat. Est q̄ vñ in celo vel i terra. In terra aut nō est credibile esse. Nā fili⁹ ei⁹ q̄ tāto miracloz fulgore quorundā scōz⁹ corpa clarificat. mlt⁹ to min⁹ mīta sue corp⁹ in q̄ nouē mēsi⁹ gra tūmū habitaculū habuit: si vspiam terraz esset in gloriā iacere pmitteret. Nō ibi sileret miraculoz glia cūcti em ex oib⁹ vrbib⁹ mī grarēt pegrini. Quia igit nec i terra. nec in aere. nec i mari ē verisile esse. restat vt i celo esse credat⁹. Decille.

¶ Pars septima hui⁹ sermonis que dicitur in uibilationis

Intelligendā uibilationē hūmāle assumpcionis est sciendū q̄ ipa benedicta hō pmo assumpta est cum honozabili societate. qd figuratū est. ij. Re. vi. vbi dī q̄ David ⁊ ois israel deducebāt archam dñi cū gaudio. ⁊ erat cū David septē chorī. Per David em intelligit⁹ xps. p seprē aut choros vniuersitas angloz ⁊ sanctor⁹ qz septenari⁹ numer⁹ est numer⁹ vniuersitatis. Un Grego. in omel. Magdalone inquit. Quia seprē dieb⁹ oīe tps cōprehēdit recte septenario numero vniuersitas figuratur. Vñ p seprē choros intelligunt angli. priar⁹ che. pphē. apli. martyres. p seffores. ⁊ hōies. q̄ oīs ipam honozabilē deduxerūt. ⁊ merito. qz oēs isti eā honozare tenebant. s. angeli. qz ipa angelicam vitā duxit priarche. qz ipa te eoz stirpe descendens eos honozauit. pphē qz ipa spū pphetie plena fuit. apli. quia eoz magistra extitit. Et intelligēdū est de ill⁹ apo stolis q̄ iā ad celos p mortem ascēderāt. Alij hō q̄ adhuc uiuebāt etiā ipsi spū eā in celum associabāt cantātes ⁊ dicētes illud qd canit ecclesia. Virgo prudētissima q̄ pgrederis qst auroza valde rutilās ⁊ c. Martyres qz eaz honozabāt sicut tenebant. qz ipa gladio passionis pforata fuit. Itē p seffores qz ipa sola in passione xpi fide tenuit. ⁊ xpm p seffa fuit. hōies etiā qz ipa p mīceria hūmāle exierit ⁊ mēsa. ¶ Dicit aut qdā doctor q̄ bis euacuatum est celū. Primo qm xps ascēdit. qz tunc null⁹ angel⁹ fm ipm i celo remāsit. sz oēs obitū xpo venerūt. Scdo hō qm bñ hō assūpta fuit. Quia oēs angeli ⁊ amī scōz ⁊ ipse

xps obitū sibi venerūt. Tertio aut etiam abit in iudicio vniuersali qm oēs i valle Josaphat pgregabunt. ¶ Scdo assumpta fuit cū inef fabili iocunditate qd significatū est. ij. Re. vi. vbi dī q̄ David ⁊ ois filij israel deducebāt archam testamēti dñi i iubilo ⁊ i clāgore buccine. ⁊ q̄ ipse David ⁊ ois domus israel iudebat corā dño in oib⁹ lignis fabrefactis. ⁊ cythar⁹ ⁊ lyris. Ubi notandū q̄ sicut dīc Aug⁹ sup ps. Triplex est sonus musicus. vn⁹ q̄ fit cū voce. sicut in cantu. ali⁹ qui fit cum flatu: sicut in buccina. tertius hō qui fit cum pulsu. sicut in cythara. Prim⁹ q̄ fit cū voce tangit cum dñi in iubilo. Est em iubilatio: canē modulatio. Scdo hō q̄ fit cū flatu tangit cū dñi. In clāgore buccine. Tert⁹ aut q̄ fit cū pulsu tangit cū dñi. In oib⁹ lignis fabrefactis ⁊ cytharis. Et quib⁹ oib⁹ dat intelligi q̄ i deductione ist⁹ arche diuinalis in celus fuerit oīs genera musicor⁹. Un verificatū fuit illud. ij. Paral. v. Lymbalis ⁊ psalterijs ac cytharis ⁊ tubis ac voce pcrepabāt. ⁊ cūctis pariter i organis ⁊ lignis diuersi gener⁹ musicor⁹ cōcinētib⁹ ac vocē in sblime tollētib⁹ lōge son⁹ tus audiebāt. Si em p repatiōe repli materialis sacerdotēs habentes stolas cū tubis. et leuīte hīntes cymbala collaudabāt ⁊ bñdicebant dñm ⁊ ei cantū decantabāt. ⁊ populus israel tuba cecinit magnifice. ⁊ clamauit voce magna cū gaudio magno. vt habet. ij. Eldre v. Quāto magis debebāt decantare celestium agmina beator⁹ p repatiōe ⁊ resuscitādo arch⁹ glorificatiōe repli vint diuini corp⁹. s. genitricis creatoris sui. Et cū ad honozandē statue quā Nabuchodonosor fecerat fuerit sonus tube ⁊ fistule ⁊ cythare. sambuce. psalterij. ⁊ symphonie ac vniūsi gener⁹ musicor⁹. vt hī Dan. ij. Quare i deductione ⁊ exaltatiōe regine celi nō credam⁹ vniūsa sonor⁹ ⁊ cānticorū genera affuisse. De hac aut uibilatione iquis Diero in ser. ad Eusto. Legim⁹ q̄ sepe ad finera. sepulturaqz scōz angelos aduenisse ⁊ ad exēqas eoz obsequia pstitisse. nemo ⁊ ammas eoz vsqz ad celos cū hymnis ⁊ laudib⁹ deculisse ⁊ eos dē mltō lumie respēduisse. In sup adhuc viuentes in carne ibi miri odoris fragrantia p seffisse. Si igit talia ⁊ tāta cūca defunctos de⁹ dignat⁹ est exhibere. Quāto magis ei⁹ genitrici i die obit⁹ sui credendum est celoz militiā obitū aduenisse. eazqz ingēti lumie circūfuisse. ⁊ vsqz ad thronū glorie p dūrisse. Nulli dubium est totam illam celestem curiam superne hierusalem ineffabili leticia tunc exultasse. ⁊ iocundatā fuisse iudici

Assumpta est cū ineffabili iocunditate

Assumpta est cū ineffabili societate

bili charitate. tuncq; omni gratulatione iubi
lase. Qm̄ festiuitas hec que nobis reuoluit
annua illis sacra est continua. Nec immerito
Creditur em̄ q; ipse saluator p se tot⁹ festin⁹
occurrerit. et cū gaudio secū in throno col
locauerit. Alioqn̄ quō crederet implere qd
ipe in lege pcepit. Honora prem tuū et m̄ez
tuā. Hec ille. ¶ Tercio assumpta fuit cū mi
rabili claritate. de qua dicit Lān. vi. Que est
ista que p̄gredit q̄i aurore surgēs rē? Fu
it aut̄ tūc multiplici claritate p̄fusa. Primo
luce sup̄substantiali. q; xps q̄ est p̄a lux obuiā
sibi venit et cū associatur. Secūdo luce spūali.
id est aia sua sup̄ oia omni luce et glia illustra
ta. et tūc impletū fuit ea illud Jla. lxiij. Im
plebit dñs splendoribz aiam tuā. Tercio luce
corpali. q; ei⁹ corp⁹ immortalitate et claritate
resplēdit. Si enim iustū fulgebūt sicut sol.
Mar. xij. Quāto magis ei⁹ corpus fulgere
debet q; tūc portauit. Quarto luce rōnali. q̄a
omnes sancti q̄ erāt in celo cū associauerunt.
Un̄ i officio assumptōis canit eccl̄ia. Sicut
dies venit circū dabāt eā flores rosarū et lilia
pualtiū. Flores rosarū sūt martyres. lilia cō
uallū sunt p̄fessores et h̄gies. Quinto luce i
relectuali. s. angelica. q; oēs angeli eā associa
uerūt. quoz qdaz p̄cedebāt tanq; domicelli.
quidā s̄b equēbāt tanq; fideles mistri. Om̄es
aut̄ iubilabāt tanq; fructores tenori. Ecce q; lu
minosa alcēdit. q; a sup̄iori illumiata fuit lu
ce sup̄substantiali. ab inferiori luce intellectu ali
rōnali. ab interiori luce spūali. et ab exteriori
luce corpali. De hac etiā iubilatiōe canit ec
clesia. Assumpta est Maria in celū gaudēt
angeli laudātes b̄ndicūt dñm. Et i corona
n̄a dicit. Assumpta ē Maria nel alto celo
tale honore et cō festa sincera. Ege admirādo
dire cāscuna chiera. Ch̄i he costel che cō ho
nesto vello. Uien cō aurore esolensa rinel
lo. Et de virtute parsumma lumera. Perochel
suo splendore immenso era. In quella alma
digna e corpo bello. Ma de si dolce dubio in
breue v̄sio. Quādo vider no a lei corona in
resta. P̄resso al summo monarcha i alto giro
Alhoro li angel e sancti grāde festa. Cō soni
e cāri incōmēzar sudiro. Cō dolce armonia
che anchor nō resta. ¶ Quarto assumpta est
cū terribili p̄tate. Iux illud Lān. vi. Terri
bil vt castroz acies ordinata. Tā terribilis
nāq; fuit remonibz ei⁹ assumptio q; remon̄es
de illo aere caliginoso in q; morant̄ penit⁹ au
fugerūt. Nec mir⁹. fugerūt em̄ p̄teriti a taz
terribili societate. iux illud Lān. vi. Quid
videris in lunamite nisi choros castrozū.

choros angeloz et oim̄ scōz. Fugerūt etiā
vulnerati a tā ineffabili locūditate. Demone
em̄ sp̄ i lucu s̄. Et ad h̄ applicari possz illud
Eccl̄. xxiij. Multifca i lucu ipoz: tūna narratō
fuerit q; excecari a tā mirabili claritate. Ipi
ei tanq; noctue diuina claritate ferre nō p̄nt.
Malicia ei⁹ eoz penit⁹ excecavit eos Sap. ij
Fugerūt etiā tremefacti a tā terribili p̄tate. s̄
cut ei canis cū videt h̄gā q; p̄cussus ē. terrib⁹
fugit. Sic et demones cū vidēt h̄gā iesset ce
lū deducit: terribi aufugerūt. iux illud Jla. xxx.
A voce dñi p̄auebit assur h̄ga p̄cussus. B̄nā
ereni h̄go assilāt h̄ge. p̄mo rōe nois. q; h̄ga
dicit a p̄tate. nā h̄r⁹ q; laret i radice le p̄dit i vi
gore h̄ge. In ipa aut̄ h̄gie ois p̄tū p̄fectio
reptit. vñ ipa ait Eccl̄. xxiij. In me ois spes
vite et p̄tū. In ei⁹ etiā vigore ac fructu r̄nā
sūt ois p̄r radice. Radix ei⁹ ex q; h̄c h̄ga p̄dige
fuerit p̄riarche. In q̄b q̄cqd gre et p̄tū fuit
torū in b. h̄gie eminet⁹ appuit. Un̄ i ei⁹ na
tūritate cātar eccl̄ia euāgelii Mar. i. d̄sc̄p̄tū
in q; ponūt genealogie p̄riarchaz. Notādū
q; q; i virga triplex p̄r lucēt f̄m q; ex tripli
ci s̄ba componitur. s. cortice. ligno et medulla
Mediāte aut̄ medulla nutrit. mediāte li
gno sursum erigit. et mediāte cortice p̄terito
res p̄riarches defeniant. In b̄r h̄gie tanq;
medulla nutritis fuit ei⁹ interior gr̄a. et q; h̄ge
lus ei⁹ dixit Lu. j. Que gr̄a plena. Lignū ac
erigēs fuit ei⁹ p̄p̄latio assidua. iux illud Lān.
ij. Que ē ista q; alcēdit sic h̄gula sumit. Tibi
notādū q; h̄gula ex q; alcēdit: sursum redit. et
suā summitatē p̄sū celū erigit. et cōto magis
a terra recedat: et sursum redit: tāto ampli⁹ ip̄
s̄brilior fit. Et s̄lt̄ brissima h̄go maria semp
sursum redēbat in tēto et affectōe. Un̄ sc̄tū
Qd̄ilio cliuacēs i qdā f̄mōe ait. Unū q̄p̄
pe sc̄m⁹ p̄ certo q; ois marie vita et actio l̄c̄
ta fuit sp̄ in dño. Itē summitatē i. mentē sp̄
ad celū dirigebat. s. i p̄p̄latōe et oīe. et q̄ra
a terra p̄ terrenoz p̄p̄tū recedebat. et sursum
ad altū p̄ affectū celestii accedebat. cōto i cō
templādo s̄brilior erat. Tāq; ac cōter exteri
us defenians fuit i b̄r h̄gie diligēs sui custo
dia. Seruauit enī illud p̄ro. iij. Custod
dia tua cor tuū. et p̄p̄ h̄ Lān. iij. appellatur
hort⁹ celus. Ip̄a aut̄ fuit illa h̄ga p̄mōlat
de q; inq̄r Danid. ps. cix. Virga p̄tū me
emitter dñs rē. Secūdo assilāt h̄ge rōne ger
minis. Nascit̄ ei⁹ sive germiat̄ ex virga flos.
et flos ip̄e de h̄ga egredies h̄gā sp̄az n̄ violat
sed fecundat. Virga etiā nō accipit fecūditā
tis gratiam nec germinandi potentia ex alt
qua seminis commixtione: sed ex solis calor

Maria
Assilāt
virga

Triplex
h̄ge

De
p̄tū
mon

Bermo. I. De assumptione Marie

re z celesti rore. Et sicut ex foga nra. i. ex beata
 fagine egressus est flos. i. dñs Ihs q̄ incarna-
 tus z natus ex illa absq̄ vteri ei⁹ violacione
 Un sic est fecundata q̄ in nullatenus violata
 quia sicut ante partu fuit fgo. ita etiā i p̄u
 z post partu remansit. nec etiā ex virili semine
 habuit generadi potentia. s̄z solū ex rore cele-
 stis gr̄e z ex solis calore. i. spūsc̄i opatione.
 vt habet Lu. j. dñi ei dixit angel⁹. Spūsc̄i
 eius sup̄ueniet in te z fons altissimi obum-
 brabit tibi. et ita exponit illud Isa. xj. Egrediet
 foga de radice iesse. z flos de radice eius
 ascendet. Tercio assilat fge ratiōe culminis.
 Utinā em virga p̄cipue illi q̄ sunt in aliquo
 culmine dignitas. p̄stituti sic reges et dñi. z
 p̄pter h̄ beata fgo dñi fga. q̄ dñs dñorū dñ⁹
 vna est illa. z h̄ridie vrit ad regendūz nos.
 quia ipam fecit nostrā gubernatricē Et ideo
 ps. inquit deo de beata virgine. Virga dire-
 ctionis: virga regni tui. De alijs assimilati-
 onib⁹ virge posui in sedā p̄ncipali huius
 opis in exordio sc̄di z tertij simonis. De ere-
 ctione aut hui⁹ fge in celū p̄ ascensionē. z de
 p̄uisione demonū p̄phetatū fuerat Nume-
 r. xij. vbi Balā dicit. Losinger virga de
 isrl̄ z p̄uierit duces Moab: vastabitq̄ om̄s
 filios Seth. Hui⁹ em fge notatio: salutaris
 z laudatio est demonib⁹ valde terribilib⁹. q̄n
 em audiūt ipam beatā virgine nominari: ita
 est ac si sentiret clauā cum qua percuterentur
 Unde vt legit̄ in miraculis eius: cum in for-
 ma humana apparēs diabol⁹ audā mulieri
 eam vehemēter veraret. z illa nec p̄ aquā be-
 nedictā. nec p̄ signū crucis ipam totalit̄ expel-
 lere posset. tandē a quodam sc̄o viro educta
 dicit. Secā Maria adiuua me. z statū dia-
 bolus q̄si claua passus aufugit dices. Diabo-
 lus intrer in os illi⁹ q̄ hoc te docuit. Qñ etiā
 demon audir salutarē em ei⁹: ita est ac si au-
 direr tonitruū quo terreret. Iuxta illud ps
 Vox tonitruū tui fota ps. lxxvj. Et iō de as-
 sumptōe hui⁹ fge in celū exponi potest illud
 Exodi. ix. Exēdit Moyses. i. xps fga in ce-
 lum. z dñs. i. cē? pater redit tonitrua. i. demo-
 nib⁹. Unde verificatū fuit illud Exodi. xix.
 Exēruit audire tonitruū. Et de ipa fge z de
 demonib⁹ in ascēione ei⁹ territ⁹ p̄t exponi il-
 lud Job. xxvj. Quis. i. demonū poterit toni-
 truū magnitudis ei⁹ intueri? Et illd Apo-
 c. xvj. Facta sunt tonitrua z voces z fle-
 tus. i. lamentatiōes demonū in gl̄osa ascēsiōe
 faginis. Quapropter dicere possum⁹ ipsi bñ
 dicere fagini de demonib⁹ illud ps. cii. A voce
 tonitruū tui formidabūt. De ipa quoq̄ dici

potest illud Apo. iij. de throno p̄cedunt ful-
 gura z voces z tonitrua. Et illud Quid. ij.
 metham. Qñ soler tonitruus z fulmina mitte-
 re terris. Secā demonū p̄uierit beā virgo
 tanq̄ tonitruū. Qñ illi dicere possum⁹ illud
 Ezech. xliij. Vox tonitruū tui verberauit eā.
 Quādo etiā diabolus audir ipam immacula-
 ram dei genitricē laudari: ita est ac si sentiret
 gladiū quo iugularet. Et figuratum fuit
 Judith. xij. Ubi Judith pugione amputa-
 uit caput Holofernis. Judith em interpreta-
 tur p̄tens vel glorificans dei z significat be-
 atam fagine que semp deus glorificauit. In
 cuius assumptōe demones q̄si gladio p̄u-
 si sunt. Et ad h̄ applicare possum⁹ illd qd̄ p̄-
 dictū fuerat Nere. xx. Conuert gladio int̄mi-
 ci. De ipa q̄z beā fagine verificatū est illd qd̄
 inquit deus Zach. ix. Ponā te q̄si gladiū for-
 tium. Et ideo vnicuiq̄ christiano dicit deus
 illud eiusdē li. v. c. Sume tibi gladiū acutū
 Et illud Judith. ix. z. j. Regū. xxx. Enagi-
 na gladiū. i. deuotionis beate virginis. et per-
 cute. i. demones. Dignit̄ strenue miles Ihesus
 christi. accingere gladio tuo sup̄ femur tuū z
 potentissime ps. xliij. Hoc inquā gladio de
 quo dicit Nere. xvj. Maledictus qui p̄-
 hiber gladiū suū a sanguine. i. a demonū vul-
 neratione mediare hui⁹ sanctissime faginis
 deuotione z inuocatione. Om̄ib⁹ em fide-
 lib⁹ inquit deus illud Ezech. v. Gladiū ena-
 ginare post eos. Iste est em gladius quo de-
 protegit castra fidelū. Ad qd̄ applicari pos-
 set illud quod dñ. j. Machab. ij. Protege-
 bat castra gladio suo. q̄ Sed dimissis demo-
 nib⁹ ex dñe nre assumptōe cōtristatis reuer-
 tamur ad iubilationē sp̄itū beatorū. de q̄
 bus inquit Alexander de ales sup̄. Can. li. vj.
 c. j. Instante tempis articulo quo in celum
 Maria est assumpta. extimo nō solū ange-
 los inferioris ordinis: s̄z etiā aliorū ordinum
 gloriose matri dei debiti honore impendisse
 Videre em mihi videor angelos inferioris
 ordinis nūciasse mihi dei voluntatē filij eā vo-
 cantis ad solū gl̄ie. Archangelos nūciasse
 eius aduentū celesti curie. Potestates inue-
 oz ad irruendū in p̄tates tenebrarū ne molir-
 rent forte insidias latēter se p̄parasse. p̄nci-
 pes signiferos q̄ agenda erat disponētes p̄n-
 cipaliter. Dñationes s̄o vt huius noue solē
 nigratis diem agār celesterrimū specialit̄ inu-
 gētes. Throni illā reginā decēter locauerūt
 ad dexterā filij i solio regni suo. Cherubi p̄u-
 denter z discrete debita impēderūt reuerentiā
 Seraphi igne charitatis pleni seruētilimo

Des an-
 geli iube-
 labāma-
 rie assun-
 ptioni.

amore venerabant omnia sua. et sic David et
omnes angeli reduebant archam federis domum cum
iubilo. Hec ille. Hicero. quod in fine assum-
ptionis ait. Non credo vni in celo solenior
fuisse passionem. Quamvis enim magna fuerit in
christi affectio uel factis ista videtur fuisse solenior
Hec ille. De quod passionem assumptionis regina
lis etiam loquens Bernardus inquit. Per comparationem
virescentis illa maiestate potenter. Istam pom-
pa solent. Inueniunt quippe angeli soli re-
demptori occurrere potuisse. Marii vero fili-
us ipse cum tota celesti curia tam angelorum quam in-
fidelium hominum accurrens: euenit eam ad beatam sessio-
nem. Hec ille. Sicut credi potest secundum fratrem scilicet
de maiore. in quodam fine. tunc alibi querant in
purgatorio aliquam gratiam factam fuisse. vnde for-
te plurime et solent omnes beatam reginam associan-
tes ad requiem eternam euolauerunt. quod ego ex-
istimo indubitanter factum fuisse. Quam autem ve-
nerabiliter sit suscepta a tota trinitate non potest
humanis verbis explicari. Si enim filio per digne
iuxta parabolam saluatoris potest occurrere cum gau-
dio. et cecidit super collum eius: et osculatur est eum.
Luce. xv. Quod cum gaudio deus per hanc non
per digne filium sed liberalissimam ac optimam dono-
rum suorum dispensatricem recepit in sue felicitate
et confortium. Quam cum exultatione paraclytus
spiritus sanctus recognouit suum sacratissimum habi-
taculum. Quam cum in iubilantibus dei filius
humanitatis sue illustravit hospitium. Audi
Bernardum in fine assumptionis dicentem.
Quis enim etiam si linguis loquatur hominem et ange-
lorum explicare queat quemadmodum superueniente
spiritus sanctus et obuberrante patre altissimi caro sit
factum verbum dei. per quod facta sunt omnia. et deus uni-
uersitatis quem non capit vniuersitas creature
inter reginam sese clausit viscera factus homo.
Sed et illud cogitare quod sufficit quod gloriose ho-
die mundi regina processerit: et quanto deuotius
affectu tota in eius occursum perierit celesti-
um legionum multitudo. Quibus caritatis glorie
ad thronum sit deducta. quod placido vultu. quod se-
rena facie. quod diuersis amplexibus suscepta a fi-
lio: super omnem exaltata creaturam. Lum honore
in qua illo quod tanta mater digna erat. Lum illa gloria
que decuit tantum filium. Felicitas prius oscula la-
bis impulsa lacrimis cui regine mater applaude-
bat in gremio. Numquid non felicitiora ceteris
quod ab ore sedet in dextera patris hodie beata
lulacione suscepit cum ascenderet ad thronum
glorie cantans et dicens. Osculet me osculo dñs
lulit Christi generatorem. Marie assumpti-
onem quod enarrabit. Hec ille. In quibus verbis
innuit deuotus doctor quod sicut christi incarnatio

quod tene-
ret sit su-
scepta a
tota tri-
nitate

explicari non potest. sicut nec gaudium reginalis as-
sumptionis. Et in eodem fine arguendo etiam
dicit. Si nec oculus vidit: nec auris audiuit
nec in cor hominis ascendit quod apparuit et diligere
tibi se. I. Ista. lxxij. et ad Lxxij. Quid pro-
prie genitrici sue. Sicut Bernardus episcopus
et martyr de iubilantibus reginali assumptionis in
suis omelias inquit. Hodie beatam reginam celi sit
scepit letando. angelus gaudendo. archangelus
iubilando. throni exultando. dominationes plauden-
do. principatus armonizando. prelates cytharizan-
do. cherubim et seraphim hymnizando: atque
ad supernum diuine maiestatis tribunal reducen-
do. Hec ille. Et Hicero. in fine assumptionis
ait. Hec est dies pelara: in qua vniuersi ad throni
celstitudinem intemerata mater et ego processit. atque
in regni solio sublimata post christum gloriosa rele-
uit. Sic itaque vbi quod dicitur de illa lanca vel
cantu ecclesia quod de nullo sermo fas est credere.
ut ultra angelorum merita transcendat: quod si
militudo promittit: veritas denegat. Ad cuius
perfecto erequias quod fas est credere famula-
bant angeli: et vniuersi celi congratulabantur
eque. quia credendum est militiam celorum cum suis
agminibus festiue obuia venisse genitrici dei
eque vniuersi ad thronum olim sibi etiam an altissi-
matione mundi preparati cum laudibus et cantibus spi-
ritualibus perduxerunt. Lum enim gaudium sit in celis
de quolibet peccatore uerso. multo magis per
randum est per rate reginam exultatione et gloria
oim supriorum est glorio. celicolarumque congratulatio.
preierim quod eius celebritas laus et fa-
uor est saluatoris. Unde credimus quod non hunc
tamen diem solenne ducunt per eius amore am-
um: verum etiam continuu et eternu iocunditas
tis et leticie. venerationis et obsequij. cum om-
ni tripudio amoris et gaudij. Nec immeri-
to ois illa celestis ciuitas congratulatur et vene-
ratur matrem cuius semper adoratur filium regnante
quem tremunt potestates et curuantur omne genua
Quia si diligenter aspicias nihil fortis est ni-
hil speciositatis et glorie quod non ea respiciat.
Et ideo si placet talis et tanta regina. placeat et
opus fratris eius. Lum vita oim est discipli-
na. cuius mores insignita sunt omnium ecclesiarum
que precellit cunctis. et supereminet vniuersis
Propterea quecumque virgo sibi ab ipsa operatur
mulum et imploret auxilium. reuerentius imitari
exemplum. Unde et Bernardus in fine assumptionis
onis dicit. Preciosum hodie munus terra no-
stra duxit in celum. et dando et accipiendo se-
lici amicitiaz federe copulet humanam diuinis
Illo enim ascendit fructus terre sublimis. Unde

Berno. I. De assumptione Marie

data optima recessit. Ascendens in altum vir-
go sancta Maria: dabit quoque ipsa dona ho-
minibus. Siquidem nec facilius ei desse por-
net voluntas. Regina celorum misericors et mi-
sericorditer dei. Nihil enim sic potest potestatis
eius seu pietatis magnitudine commendare:
nisi forte aut si credis dei filius honorare: miris
aut dubitare quod potest oino in affectu chari-
tatis transisse Marie viscera: in quo dei chari-
tas noue mensura corporaliter requirit. Et hec quod
dem propter vos dixerim fratres: ut in interi-
flectione beneficia que per ipsam glorificatione conse-
quimur. Si ea diligimus: gauderem? uti-
que vadit ad filium. nisi forte (quod absit) in-
uentrici gratie omnimodis inueniamur igrati.
Quem enim in castellum mundi? intrantem pul-
sa suscepit ab eo suscipit hodie sancta igre-
diens ciuitate. Sciz quare putas honore
cum quanta exultatione. cum quanta gloria? Nec i-
teris locus dignior virginis vberi teplo. i-
quo dei filium Maria suscepit: nec in celis re-
gali solio quo beata Maria hodie filius sub-
limatur. ¶ Deuotus quoque Anselmus in quodam
sermone ait. Cum ipsa mater in regnum suum assu-
mere: et ei magnificentia glorie crederetur ostē-
dere. cur precor dignitatis et honoris appa-
ratibus intendebat roga curia angelorum? quibus
vocalis exultationis atque salutis resonabat uni-
uersa tabernacula antiquorum patrum ipsi curie
tunc nup alluati. Lerie crediderim omnis
illius patrie ciues festiuorum solito et sublimio-
ris decoris nitore ad aduentum misis domini sui per-
parari. ac noua quadam ineffabili iocundita-
tis gratia per tate rei expectatione iubilare. Et
quod miris? Ipse enim Iesus deus et dominus oim filius
ipsius castissime regis et dñe regis: et sicut vnice
matris sue totius festiuus occurrere voluit. ne
aliquis de familiaribus suis se a tanti gaudij im-
mense subtraheret. Utique moris in hoc
mines esse scit. vni quicquid bonum seruum cuius-
cunque propteris domini: eo maiori gaudio i aduen-
tu amici sui exultare. quo ipsum dominum suum co-
gnoscit aduentantem amicum magis amare. Cum
pro de aduentu pareretur domini sui ager. de quorum
speciali dilectione nullis vlla dubitatione te-
net. illi nimirum magis felices se existimant: qui ma-
iori iubilo et festiuiori occurrunt leticie frena re-
laxat. Si ergo hec ita se habet apud homines qui
bus si qua bonitas est longe tam supernorum ci-
uium bonitati impar est. et replet animus qui
ad potest. quo gaudio. qua festiuitate. quibus
pcentibus iubilabat oēs beatorum spirituum ordi-
nes. qui et vnica mitem domini sui aduētare. et ipse
dominus suus et videbat omni gloria sua deco-
-

tum velle occurrere. Si pariter itaque mille mi-
libus: immo innumerabilium angelorum agmi-
nibus. de ipse hunc pssime mitem suum de hunc mundo
migrare occurrat. et quod super omnes celos exalta-
tam cuncte seculi creature pbeni iure dñaturaz
in throno glorie collocant. O dies tanti occur-
sus gloriola. O felix dies tam pelare exaltati-
onis Beata et celebris dies tam sublimis glo-
rificationis. festiua et omni seculo admirabilis
Dies enim illa non solum te dñam ineffabiliter sub-
limant: sed etiam ipsum celum quod penetrasti:
neque non et cuncta que in eo sunt noua et inextima-
bili gloria decorant. Noua quidem gratia celum
decorant: qua pbeni gloriā ei ex pbeni tua vi-
traque die possit aut cogitari magnificauit.
Nam dñā illuc ascendens noua illud ac pbeni
et pbeni tuar dignitate irradias. Immediatam
que miserationum et gratiarum tuarum luce plustras
Eadem quoque dies tui ascensus eos qui dñes celi
ab initio creature esse meruerunt solito festi-
uiori exultationis gaudio induit. Quia nam-
que per gloriosum fructum fecundie pbenitatis tue
vident semper pbeni ciuitate suar reintegrari:
vere in tuo aduentu per quem tantum bonum merue-
runt: gaudij sui magnitudo iure debuit aug-
mentari. Terrā etiam dies exaltationis tue oēs
aristissima feminarum mira gratia irrigauit. quod dñi te
qua te se et in se aliorum hominum lege pbeni nō-
uit. vltim ad creatoris oim thronum exaltari re-
cognoscit antiqui maledictionis penā quam per
cato pbeni filiorum suorum se merito excepisse sci-
ebat: iam per tate benedictionis tue abundantia se
evadere indubitanter credebat. Quid ampli-
us dicere possum dñā? Immediatam quippe
gratiam et glorie tue desiderare cupienti semper deficit
lingua faretur. Quod admodum enim oia que in
celo sunt per glorificationem tuā ineffabiliter deco-
rant: ita per eandem glorificationem cuncta que in ter-
ra subsistunt mirabiliter sublimant. Singula
nempe que per tuā beatā et integerrimā pbeni-
tatem tuā suā que non cognouerant agnoscere
et cogniti colere atque amare meruerunt. Im-
mensa dignitatis decus receperunt: quando te
super oēs celos ascendere: actum dextera dei sub ben-
dixisti filij tui exaltari cognouerunt. In eo etiam
didicerunt se eidem deo suo totum debere quod sunt:
quādo tu que inter illa et de illis vna fuisti tam
tam dignitatem emittentem meruisti. Nihil igitur
aut idolis homines aut velle aliter species
idolorum cultoribus se debere intellexerunt. qui et
singularem actorem sui ex castissimo vtero tuo
ad resurrectionem prime creationis sue proge-
nitum susceperunt. Et te per quam amissam di-
gnitatem suā recuperasset. oim creature tam sub-
-

207 ex-
clamato-
rius fmo
anlelm.

mitē p̄sōnti intellexerēt Quas igit laudes. q̄s
ve gr̄at̄iōes nō solū humana sed etiā om̄
nis creatura huic sacratissime ḡgini dō. Pu
rissima nam atq; sanctitas atq; sanctissima
puritas p̄ssimi pectoris eius: om̄ne om̄nis
creature puritate seu sanctitate incompabi
li sublimitate transcendēs hoc promeruit. vt
opatr̄ p̄dit̄ orbis dignissime fieret Unde
qd̄ laudis p̄ tam ineffabili bono ipse p̄ eā re
paratus mūdus ei iure debeat cor alicui⁹ sub
carne mortali viuentis extimare nullatenus
sufficit. Triq; cūcta que deus fecit ⁊ vtilē bo
na. in eo statu quo condita fuerit esse destiterūt.
sed p̄ hanc beatissimā ḡgini in statu p̄st̄i
tum restituta sunt. Sicut ḡ deus sua poten
tia cūcta parrando pater est ⁊ domin⁹ om̄.
Ita beata Maria suis meritis cūcta repa
rando mater est ⁊ domina rez. Deus enim ē
dñs om̄iū singula in sua natura p̄pria ius
sione p̄stituendo. ⁊ Maria est dñā rez sin
gula congenite dignitati p̄ illam quā meru
it gr̄am restituēdo. Et quēadmodū deus ex
sua substantia genuit eū p̄ quē cūctis origi
nem dedit. ita Maria ex sua carne peperit illū
qui in decore p̄me creationis om̄i cūcta re
stituit. Item sicut nulla rerū species nisi per
dei filiū facta substituit. ita lex debite damna
tionis neminē deseruit nisi quē ab ea fili⁹ ma
rie absoluit. Quis igit ista recto sensu ⁊ cor
de sincero p̄p̄dēs: plene p̄cipe q̄at excellētiā
dñe hui⁹. p̄ quā tam ineffabili gr̄atia et tam
inestimabili erectione erectus est mundus?
Quis inquā mirā ⁊ om̄i re preter hāc inau
ditam mulieris vltius gr̄az oculis mēt̄ asp̄i
ciens nō obstupescat. ⁊ non modo elinguis:
vexerit tamē rei comprehensione p̄orius li
muntis fiat? Quapropter ea que nobis impe
netrabilia sunt: intermitterēs precibus im
petrare nitamur. vt quod intellectu cape ne
quimus salutari effectu obtinere mereamur
Ascendat igit fidelis anima in mēt̄ speculam
⁊ quantū potest videat in quanta sublimi
te locata sit domina nostra. Om̄is natura a
deo est facta. ⁊ deus est ex Maria factus. De
us om̄iū factor: se ex Maria fecit: ⁊ sic cū
cta refecit: q̄ potuit om̄ia ex nihilo facere: no
luit ea violata sine Maria reficere. De⁹ igit
tur est pater rez creatarū. ⁊ Maria est mat
rez creatarū. Deus illū genuit p̄ quem sunt
om̄ia facta. ⁊ Maria illū genuit p̄ quē sūt
om̄ia refecta ⁊ saluata. Per has gr̄atiocina
tiōes impossibile est vt aliquis homo ad eā
conuersus ⁊ ab ea respectus damnet. q̄ ip̄a
genuit eum p̄ quem mortua reuiuē ⁊ p̄ quē

homines ex peccato saluant. Et quia non est
iustificatio nisi quā ip̄a in vtero fouit: nō est
salus nisi quā ip̄a peperit. Ip̄a ḡ est mater
iustificantis ⁊ iustificatorū. Ip̄a mater sal
uantis ⁊ saluandorū. Igit̄ mater dei qui so
lus damnat. qui solus saluat. quem solus ti
memus. In quo solo speramus est mat̄ nra.
iudex ⁊ saluator noster est fr̄ noster. Quo
modo ḡ desperemus cū salus sine damnatio
ex boni fratris ⁊ pie mat̄ pendeat arbitrio
Nunq̄d sustinebit bonus frater puniri fra
tres quos redemit? Bona mater dānari fili
os suos quorū ip̄a redemptorē genuit? Dul
cis mater rogabit dulcē filiū suū p̄ fr̄e
nost̄. filiū p̄ filijs. vngentū p̄ adoptariis.
pius filius audiet libent̄ pro filijs. vngent
tus pro his quos adoptauit. domin⁹ p̄ his
quos liberauit. Nec ille. ¶ Exultemus ḡ eri
am nos cum celicolis ⁊ creaturis vniuersis
prout possumus. ⁊ talē ac tantā ḡginem ma
tr̄emq; p̄ssimā pro nostro modulo laudare
studeamus. Ad quod nos hortat̄ Hierony
mus vbi supra dicens. Hodie gl̄iosa semper
⁊ go Maria celos ascendit. rogo gaudere.
q̄ ineffabiliter sublimata cū xpo regnat in
eremū. Regina mūdi hodie de terris ⁊ de p
senti seculo nequā eripit. Ite⁹ dico gaudere.
q̄ secta de sua imarcescibili gloria ad celū
iam puenit palatū. Exultate inquā ac gau
dete ⁊ letet̄ om̄is orbis q̄ nobis hodie oibz
interuenientibz ei⁹ meritis salus aucta est.
vobis quoq; diligentibz eā honor ⁊ virtus:
ampliorq; prestat ⁊ gr̄atia. Idcirco dilectis
simi letamini ⁊ exultate. q̄ si deū ore p̄p̄er
tico in sanctis eius laudare iukemur. multo
magis cum in hac celebritate beate virginis
matris eius oportet cū hymnis ⁊ canticis di
ligentius extollere. ⁊ dignis reo iubilare pre
conijs. ac mysticis honorare muneribz. Nul
li em̄ dubiū est q̄n totū ad gl̄iam laudis ei⁹
p̄tineat quicq̄d digne genitrici sue imp̄sū
fuerit ac solēnter exhibitū. Propterea hor
tor vos ⁊ cōmoneo in hac sacra solēntate ge
nitricis dei marie. nolite cessare a laudibz. N.
si ⁊ go es gaude. quia meruisti eē ⁊ tu quod
laudas. tū cura vt sis que digna laudare pos
sis. N. si p̄tines p̄r casta: venerare ⁊ lauda
q̄ nō aliud estat vt possis esse casta q̄ ex ḡ
tia xpi. que plenissime fuit in Maria quas
laudas. N. si coniugata certe es aut pecca
trix nihilomin⁹ p̄sitere ⁊ lauda. q̄ inde oi
bus misericordiapfluit gr̄a vt lauder. Et quā
si sit speciosa laus i ore p̄corū: noli cessare a
laude. q̄ inde p̄mittit tibi venia vñ ⁊ oibz

¶ Dicit
laudare
⁊ ḡginē ex
ultare
⁊ ei⁹ al
sumptū

¶ Dicit
laudare
⁊ ḡginē ex
ultare
⁊ ei⁹ al
sumptū

Bermo.I. De assumptiōe Marię

velaudes. Alioquin nisi iuxta modulū inge-
nij nostri deū in sanctis suis laudare studea-
mus: quō eū fm q̄ canim⁹: iuxta multitudi-
nem magnitudinis ei⁹ laudare poterimus?
Dm̄no hoc p̄mittendū nō est qd̄ imple-
turū sum⁹: quādoq; fm q̄ d̄r. Beati q̄ habi-
tant in domo tua dñe: in secula seculorū lau-
dabūt te. Dñs ḡ parit festiuitatē gl̄iose semp
p̄ginis Marię deuotissime celebrem⁹. qz̄ hec
est dies p̄clara: in qua meruit exaltari super
choros anḡlōz: et puenire vltra q̄z n̄e hūani
tatis est natura. vbi nō substantia extollit sed
glorie magnitudo monstrat. cū eleuatur ad
exterā prius: vbi ip̄s introiit p nobis ponti-
fer factus i eternū ad celī palatū. Hec equā
est p̄ntis diei festiuitas: in q̄ gl̄iosa et felix ad-
eipere puenit thalamū. Que p̄fecto festiui-
tas sicut et p̄go incompatibilis est cerer⁹ p̄gini-
bus: ita et incompatibilis est oīm sc̄orū festiui-
tatis: et admiranda etiā p̄ntis angelicis. p̄-
pter qd̄ ex p̄sona sup̄noz ciuiū in ei⁹ ascēsiōe
admirās sp̄s sanctus: ait in cantic⁹. Que est ista
q̄ ascendit p̄ d̄sertū q̄s virgula sumi ex aroma-
tibus? Et bñ q̄s virgula sumi ex aromati-
bus: qz̄ diuis exennata disciplinis: et concre-
mata in⁹ in holocaustū incedio pij amor⁹ et
desiderio charitatis. vt virgula inquit sumi ex
aromatibus. Nūq; qz̄ multis erat repleta fo-
tissim⁹ odor: etiā spiritibus angelicis. Hec ille.
¶ Beatus p̄go Anselm⁹ vbi⁹ rogat brām p̄gi-
nem sic exaltatā dicens. Cogita quēsum⁹ et re-
cogita apud te pijissimā mater. qz̄ nō ad dam-
nandū s̄ ad saluandū peccatores p̄ditōr n̄ fa-
ctus ē homo ex te. Cur itaq; nō iuuabis nos
peccatores que in tantā celsitudinē es p̄pter
nos eleuata. vt te dñam habeat et veneret ro-
ta pariter creatura. An ideo vtz pereamus
ampli⁹ nō curabis. qz̄ q̄cūq; de nobis miseris
vltra eueniat. gl̄ie tue nulla iactura inde p̄-
ueniat. Et h̄quidē fortassis aliquo modo bo-
na dñā posses: si p̄ tui soli exaltatōe et vtili-
tate m̄ dei facta fuisses. sed vtiq; deus q̄ ho-
minē assumpsit ex tua castissima carne: hoc
fecit p̄ tua et nostra cōi salute. Si ḡ tu q̄ ple-
na salute es potita nō intēdis vt eadez salus
p̄ modulo nostro etiā ad nos vsq; p̄tingat.
tā mox sufficiens cōmodor: n̄orū negligēs eē
videris. que p̄ totū mūdū saluatōe merui-
sti fieri m̄ altissimi. Hec Anselm⁹. Beatus
autē Aug. candē p̄ginē alloquēs in quodāz
sermone ait. Accipe itaq; quācūq; meritis tu-
is imparces gr̄az actiōes et laudes. Et cū su-
scipies vota: culpas n̄as orādo excusa. Ad-

mitte nostras preces intra sacrariū pie exat-
ditionis. et reporta nobis antidotū recocti-
tionis. Sit p̄ te excusabile qd̄ p̄ te igerimus
fiat impetrabile quod fida mente poscimus
accipe qd̄ offerim⁹: et impetra qd̄ rogamus.
excusa qd̄ timem⁹. qz̄ nec portior meritis in-
uenimus ad placandā irā iudicis qz̄ te q̄ me-
ruisti mater existere eiusdē redemptoris. Suc-
curre ḡ miseris. iuuā pusillanimes. re foue fle-
biles. ora p̄ populo. interueni p̄ clero. interce-
de p̄ monachorū choro. exora p̄ deuoto sem-
neo sexu. sentiāt omēs tuū iuuamē quicūq;
deuote celebrat tuā assumptōem. Sit tibi cō-
passio p̄ afflictis. sit pius affectus sup̄ celozū
p̄grinis. Et cū te semp letantē aspicias. flet⁹
quoz n̄os ad deū ip̄a admittas. Quq; vtz p̄-
prium filium p nobis interpelles precamur.
Nos ei adhuc i hac terra affligimur. oppro-
brijs afficimur. elurimus. sitimus. somnum
patimur. i carcere retinemur. Tu p̄o i celesti-
bus regnis placata es cūctis p̄ginū choris. Tu
agnū quocūq; prexerit seq̄r. Tu virgineos
choros et ab incertine carnis illecebr⁹ alienos
p̄ alberta lilia. rosasq; p̄mātes. ad fontē phen-
nis vite portā dos inuitas. Tu i illo beatorū
felicitimo regno p̄mī ordīs dignitate adep-
ta. plātis roscidis oberrās in⁹ padisi amentra-
tē: gramineosq; et grocos tenero poblite p̄gū
feliciq; palma violas in arcelabiles carpis.
Tu beas sine fine chor⁹ p̄iūcta angelicis ar-
changelicisq; locata: in defessa voce sc̄tis cla-
mare nō cessas. Tu i cubiculo reg⁹ britādie
geminis ac margaritis ornata existis. Tibi
ih̄on⁹ ab angel⁹ est locatus in aula reg⁹ ethi-
op⁹. Teq; ip̄e rex regū vt m̄rem verā et decora sp̄s
sanctus oib⁹ diligēs amoris amplexu associat.
Nec mir⁹ si dignes tibi aggaudere deus re-
gnans i celis. quē tu puulū ex te hoiez natūz
torcēs osculara es i terr⁹. Has ḡ mas felici-
tates possides puertere ad n̄az miseriaz sa-
lutē. Inter hec fratres charissimi toto mētis
affectu beatissime p̄gis intercessionibus nos
cōmittam⁹. cuiusq; patrocinia oīm n̄is ip̄o
remus vt dū nos supplicā eā obsequio frequ-
tam⁹ in terr⁹: ip̄a nos sedula p̄ce cōmēdare
digne in celis. Neq; em̄ dubiū est eā q̄ me-
ruit p̄ liberādis p̄ferre p̄cium posse plus san-
ctis oīm liberat⁹ impendere iussuū. Sz̄
qd̄ nobis p̄dest hanc interpellare vocib⁹: ni-
si etiā humilitat⁹ ei⁹ exempla teneam⁹. Cur
remus ḡ dilectissimi fr̄es vt cū hui⁹ diei festi-
uitati interesse cupim⁹: vestimentis humili-
tatis atq; charitatis induti appaream⁹. Nō
nos iniūtia aliene felicitatis torqat. non ita vs

Ad diuisione dilaniet. nō cupiditas a nob
xpm erudat. nō seculi nos tristitia exurat.
nō pspitas ei? icaute recipiat. q luxuria inq/
net. nō inuidia polluat. nō elatio corrupat
nō supbia inflet. vt cū nos pcuribz ornatos
charitate pūctos. hūilitate fundatos. beata
dei genitrix Maria sue nos festiuitati iter/
esse ppererit. ardet? Buenire festinet apd fi
liū z dñm suū ih̄m xpm saluatoz nrm. q co/
ronis pñis regni clarificat sc̄ss suos. et ē
etna laus z expectatio oibz sc̄is suis. Decille
Lui dulcissimo redēptori nro atqz gl̄iosissi/
me mri sue sit ifinita laus z gl̄ia p oia secula
seculoz Amē.

De eiusdē gl̄iosissime regis assumptōe
Sermo. ij.

Festū al
sup̄tōis
mat? oī/
bz alijs

Omni est as

sumptio nra. z sc̄i iſrl' regis nri
ps. lxxvii. Gl̄iose assumptōis
reginalis festū respectu vltimi finis est ma/
ior solēntas oīm festiuitatū ip̄i? bñssime ma/
tris dei. Si ei oīm hoīm finis vltim? est feli/
citas. vt p theologos i. ij. di. j. bñficade i su/
mo regis finis sūma erat felicitas quā psecu/
ta est i sua sacratissima assumptōe. Quia g
fm Solonis pñisiaz. phia solūmō a fine
psecrat. z finis est pōtrema pfectio rei. vt in
l. j. ff. de iust. z iur. z res plus attribuit fini qz
pncipio. vt ff. de aqua quor. z est. l. j. s. hoc
interdictum. Itē finis habet rōnem oprimi
z est cā causaz. ij. phis. Un Aristō. j. z v. me/
tha. inq̄. finē oprimū esse i vnaqz re ēē di/
cim? qz ēē rei pfer. Et. ij. topic. atz. Meli/
or est finis oibz q sunt ad finē. Dic qz omen/
tator sup. ij. metha. Qui destruit finē. destru/
it oīe bonū. Et phis. ij. phis. z. j. de celo. z
mūdo inq̄. Vanū est oīe qd suū nō attri/
git finē. Un inuaniū ille hō vinit q ad suū
felice finē nō pringit. Ad quē null? puenire
p̄t donec est in hac mortali vita iux illd Qui
dij. ij. metham. vltima sp Expectanda dies
hoī dicitqz bñs An obitū nemo sumapqz su/
nera debet. Jo ipa piſsima ego toto cordis
affectu hūc suū felicissimū finē q̄ridie post
filij ascensionē. vt in pcedēti smōe diximus
expectabat. Un dicebat suo sponso celesti.
Dhe sa hormai cōtento il me de ſio. Lhe p̄tē
plar te possa o dolce sposo. E videre lo aspe/
cto glorioso Brato e gentil dil me ſiol ardoz/
no. Quādo sara. quando sara quel giorno.
Lhe cō dolceza te possa goldere. Dñ lera che
possa possidere. El mio ſio de chi inamorata

sono? Poi che ſiol mē fesi el pmo ſono facē
do me de ti inamozare. famel secido. e non
mel denegare. Lhe presto venga aldifiato ſi/
ne. In quelle pietre reducēte e fine. Nel lam/
pezare lūstro di ogi toi. fame peggare ſiol pō
che ne ſoi. ferita e sagitata in mezo el core.
Succorre ſio a q̄sto grā dolore. Lō toi suauē
e p̄ciosi vnguēti. De ſiol mio fa chetato non
stenti. E colli hormai el mio lacrimare. Lhi
me dara le penne da volare. E vſiro fora de
corante spine. Torome fora de le trūte spine
Del tenebroso e fastidito mundo. E volaro
dal me ſiol iocido ſiol de core e cādido gl̄io
E ſoro lūbra del dolce mio ſio. Staro gau/
dente e lera i ſempiterno. Iui nel grembo di
quel ſignoz cōno. Darome pace e vinaro zo
iosa fra tāta turba electa e gloriola Dogni
virtu e gratia ornata ebella. Ma trūta mī
che anchora nō sono a quella. Nō vedo an/
chora el caro ſiſtolo mio. ſin che nō giongo
al fin del meo deſio. El ſar nō potero mai d to/
lere. ſia p̄ro ſiol el to volere. ¶ Dis vſ ſiſtolo
p̄bis dñi fregne ego bñdicaa tēpabat. Si
q̄s ar illā iterrogallz qñ ad ehercas maito/
nes eſſet puctura. Ipa ridere potuſſz ſba
themat? nri. Sup q̄bz ſep̄t alias p̄dieratio
nes faciemus

Prima diceſ electionis
Secunda inuitationis
Tertia introductionis
Quarta transgressionis
Quinta obuiationis
Sexta ostensionis
Septia p̄o z vltia appellabit ſtimatōis
¶ Pars prima huius sermonis que dicē
electionis.

Ro expedit de p̄me p̄s dicere poſſu/
p mus de mēte illd qd recitat i euan/
gelio ſue assumptōis. z ē ſc̄ptū Lu. x.
vbi d. O p̄ma p̄t elegit ſibi Maria q nō
auferet ab ea i cēnū. trāſſi p̄tine. cūſi cū p/
dem. s. nec putes. de renū. Iſta cū ſba p̄prie
nō puenit alicui ſc̄to. nec alicui anglo. nec
eriā ip̄i deo. ſz tñ ip̄i regini gl̄ioſe. Ea em op/
rimū dicat cui? bonitatis nō est poſſibil? addi/
tio. O p̄rimū nāqz ſignificat p̄ncipalē gduz
bonitatis. ff. de verbo. obli. l. vbi autē non ap/
parer. s. at cū oprimū. Lū nō ſit aliquis ſan/
ctus vel angel? ad cui? p̄fectionem non poſſit
aliq̄d addi. ad nulli ſc̄to vel angelo poterunt
ſba iſta p̄prie puenire. Et cū de? nō habeat
partē bonitatis ſz totū. Ipe em vt ait Aug?.
in li. de vero cultu. z plato i t̄bimo p̄mo. Est
bonitas ifinita. Et vt inq̄t Amel. i. li. mono

Bermo. II. De assumptiōe Marie

Triplex
gradus

Castitas
habere
paras

Humili
tas habere
tre gradus

logion est summū bonū quo nihil maius co-
gitari potest. ideo nec ipsi deo p̄dicta s̄ba pos-
sunt cōuenire. Sola autē gloriosa virgo op-
tima parē habet. Ad cuius p̄fectōem inq̄ritū
est pura humana creatura aliquid addi non
potest. Et est media inter creatorē q̄ totū re-
net. et omnē aliā creaturā que parē bonā vel
meliorē possidet. Ipsa nāq; parē optimā
obtinēt. Immet em̄ bonā. meli⁹ et optimā.
lexigētiā glo. C. x. p̄c. 1. si mulier. ff. de mi-
no. Et s̄it triplex electio. s̄ boni a malo re p̄-
bato. de qua in. c. hinc etiam. xlii. d. i. et hec est
incipiētiū. Secūda electio est melior inter
bona. qd̄ semp est eligendū. i. edicoz. 1. iij.
topicoz. 1. c. nō mediocriter. de p̄sca. dist. v.
et hec electio est p̄ficiētiū. Tertiā est optimā
inter meliora. quod semp debet eligi. vt i. auct.
de defensione ciuitatis. circa p̄ncipiū. ista est
electio p̄fectoz. Manifestū est autē q̄ cū ipsa
s̄go esset p̄ficiētiū: nō em̄ elegit simplici⁹
bona. nec em̄ de bonis meliora sed de melior-
bus optima. Ista s̄go optimā parē elegit in
mundo et in celo. Prima pars optima quam
elegit in mūdo multiplex fuit. Primo enim
elegit parē optimā d̄ castitate. Castitas autē
tres habet partes. Una est castitas p̄gialis
de qua ad Hebr. xij. d. Honorabile p̄gi-
um et thorus immaculatus. Et ista est pars bo-
na que habet fructū tricesimū. Alia est casti-
tas vidualis. et hec est melior. q̄ habet fructū
sexagesimū. Tertiā s̄go est castitas s̄ginalis.
et hec est optima. q̄ habet fructū centesimū.
Et istā p̄c̄ elegit sibi Maria. Ut tñ ostēde-
ret q̄ nullū bonū ei resistit. et q̄ s̄it omibz cō-
munis p̄sona: voluit esse p̄gata cū p̄gali-
bus. et vidua cū viduis. et immaculata s̄go
cū s̄ginibz immaculatis. vt inquit Bern. in
quodā sermone. Et quoniam multe fuerūt que
seruādo virginitatē eius exemplo post eā p̄c̄
optimā elegerūt. ideo ipsa elegit parē super-
optimā. s̄ virginitatē cū secūditate. siue se-
cunditatē cum s̄ginitate. Un Bern. in sermo-
ne assumptiōis inquit. Optimā partes ele-
git sibi Maria. q̄ bona quidē est fecunditas
p̄gialis. melior ē castitas vidualis. optima
s̄go secūditas virginea seu virginitas fecū-
da. Et istud p̄uilegiū s̄modo est Marie
qd̄ alteri nō fuit dātū. ¶ Secūdo ipa beata
virgo elegit parē optimā de humilitate. Hu-
militas em̄ habet tres partes siue gradus. de
quibz tractat glo. in de. j. de reli. do. Primus
gradus est subiecti suo superiori. et de hac d̄ ad
Hebr. vlt. Obedite p̄positis vestris: et vos
subiagate illis. Et ista est pars bona. Secun-

das s̄go grad⁹ est subiecti suo equali. s̄it illud
ad Roma. xij. Honore inuicem p̄ueniētes.
Et ista est pars melior. Tercius grad⁹ est sub-
iecti inferiori. Iuxta illud Lu. xij. Qui ma-
ior est vestz: fiat sicut minor. Et facit de peni.
di. ij. c. j. Et ista est pars optima quaz elegit
Maria. quia nō em̄ s̄it obediēs suo superiori
s̄z deo dicens Luc. j. Ecce ancilla domini: fi-
at mihi s̄m verbū tuū. Et nō solū suo equali
s̄z Joseph sponso suo. quēz sibi p̄ponebat
dicens ipso Lu. ij. Pater tuus et ego zc. sed
etiā suo inferiori se subiecit. s̄ Elizabeth. ap̄d
quā tribz mensibz mansit et humiliter hui-
uit. Ipsa em̄ de deo sentiebat digna. de se pa-
ua. de primo s̄go magna. Sed multi p̄tra-
rium faciūt. Contra quos d̄ Leuit. xij. Nō
accedent ad ministeriū dei q̄ fuerint gradui⁹
paruo vel torto naso. Illi autē h̄nt grandem
nasum: qui de se sentiūt magna. sicut sunt va-
negloriosi. Illi s̄go paruū: qui de primo senti-
unt modica. sicut sunt p̄sumptiosi. Illi autē
habent tortū nasū: qui de deo sentiūt idigna.
sicut sunt heretici. qui in scripturis sanctis
torzas exp̄sitiōes faciūt et de deo erronea vi-
cunt. ¶ Tercio elegit beata virgo optimā
parē de p̄fectione vite. Est em̄ vita acetiua:
que est pars bona. Alia ē p̄emlatiua. et hec
est melior. Tertiā s̄go est et vtraz cōposita.
et hec est optima. quaz elegit Maria. Ideo
figurata est p̄ Martha. que fuit acetiua. Et
Magdalena sororē suā que fuit p̄emlatiua.
vt ait Gregori⁹ et Aug⁹. super Lucam.
Luce em̄. Maria dicitur et Martha. que s̄it
p̄mētiā ad vitā acetiua. et optime inueniūt
in benedicta virgine. Primū est q̄ ipsa exce-
pit Iesum in domū suā. Secūdu q̄ sara-
gebat circa frequēs ministeriū. Tercius s̄go
q̄ sollicita erat et turbabatur circa plurima.
Primū em̄ opus significat ipi p̄ceptiōem i
vicio s̄ginali factā. Nō igit d̄r euangelio
assumptiōis q̄ intrauit Iesus in qddaz ca-
stellū. significat ingressū filiū dei i hūc mū-
dum. Dicit autē mūd⁹ castellū. q̄ h̄z p̄ditōel
castelli rebellis. Primo q̄ fundamentū eius
instar castri est in alto supbie et vane glorie.
p̄prie reputatiōis ac p̄mpe. et ab ipa supbia
(vt d̄r Thob. iij.) simplici initii omis p̄di-
tis. Secūdo quia est munitū lapidibus du-
ris qui frangi non possunt. s̄ obstinatiōibz.
et p̄structum est saxis durissimis. s̄ auaricie.
vsure. rapine. fraudulencie. et simonie. Isti
enim lapides ita sunt duri vt non frangant
malleo verbi dei. Quis em̄ est qui velit resti-
tuere vsuras. furta et rapinas. et b̄nficia simo-

Mar-
tha si-
ge
Maria

Mūd⁹
d̄r castel-
lum

niaca relinquere. De auaro hāq̄ verificat il
lud Job. xij. Lor eius indurabitur quasi la
pis. Tercio quia habet fossatum plenu aq̄s
immundis et fetidis luxurie. cum raris cla
mantibus et persuadentibus in eis permane
re. De luxuriosis enim moraliter verificatur
illud Eccl. viij. Et bulier fluminis: id est li
bido et concupiscentia. raras: id est malas co
gitationes et locutiones. Et illud qd in eodē
c. habetur. I. ascenderunt rane: operueruntq̄
terram egypti. Et de his tribus malis p̄diciōi
bus huius castelli mūdam dicit. j. Johā. ij.
Omne qd est in mūdo: aut est concupiscentia
carnis: aut concupiscentia oculorū: aut supbia
vite. Quarto quia est clausum cū pontibus
elevatis: ac ianuis et seris. Et similiter castel
lum mundi est clausum non recipiens dile
ctionem proximi per inuidiam. Unde de in
uido dicit potest illud. iij. Regū. xv. Clau
sa est ciuitas. I. mētis sue. Quinto q̄ habet p
uisionem diuersarū escarum per gulas. Un
de de ventre gulosi verificatur illud Eccl. xxx.
vj. Nēm escam māducabit vter. et est abut
rivo melior. De gulosis etiā dicitur ad Phi
lip. iij. Quorum deus venter est. Sexto: q̄a
habet arma diuersorum generum per iram.
vt blasphemiam. contumeliā: et maledictio
nem. Unde de iracundis dicit ps. lvj. Dētes
eorū arma et sagitte: et lingua eorū gladius
acutus. Septimo: quia est quietū et securū
per accidia quā se reputat tutū in negligē
tia et pigritia et p̄sumptiōe sua. Un de demo
nibz intrantibz in accidiosis dicit potest illud
Iudici. xviij. Venerūt ad populū quiescen
tem atq̄ securū et. Quia autē istud castel
lum mūdi erat inobediens et rebelle deo patri
Ideo ipse misit filiū suū ad ipsum subiūgā
dum. quasi diceret ei illud Mat. xij. Ire
in castellū quod cōtra vos est. Quod etiam
habetur Marc. xj. et Luc. xix. Ipsum gēa
stellūz intrāte domū: mulier quedā Mar
tha homie excepit illum in domū suā. Mar
tha autē interperat domina seu prouocans.
Et significat beatā virginē. quē lūa maxima
humilitate prouocantē dei filiū vt veniret in
domū vteri sui gēinalis. et ipsa domū ap̄tis
sime dē. quē sup omīs dominata est sue sensu
alitatē et carni. nec aliqua alia creatura digna
fuit recipere dei filiū in domū vteri sui nisi
ipsa. Unde canit ecclia. Domus pudici pe
ctoris templū repente sit dei. intacta nesciens
virum: verbo concepit filiū. Nunq̄ autē fa
ctum fuit tam excellens opus vite actiue: sic
fecit ipsa virgo benedicta concipiēdo deum

in vtero suo. ¶ Secundum opus actiue vite
quod euangelū narrat de Martha est. q̄a
tagebat circa frequens ministeriū. Et simili
ter hoc opus fecit beata virgo in chisti quer
satione. Et primo in eius natiuitate. in qua
(vt ait Hieronym⁹) nulla obsterit fuit. nul
lius mulieris sedulitas intercessit. Ipa bene
dicta virgo puerū natū de terra leuauit. ipm
nudum pannis inuoluit. cum famelente la
cte cibauit et potauit. Ipa eum vestiebat et
denudabat. et infirmū etate brachijs suis por
tabat. Quē frequenter eum vt filium suum
osculabatur. et vt deum amplexando venera
batur. Ipa ei fecit tunicam inconsumēlem. ip
sa eum in tribulatione crucis positum visita
uit. et cum vsq̄ ad sepulturā p̄secuta est. Ipa
ei non solū in infanti. li etate sed vsq̄ ad mor
tem sollicitē ministravit. Et ideo ipsa ait. Ec
ce. xxiij. In habitatione sancta coram ipso
ministravi. Clerici em̄ et religiosi qui seruāt
ordinatōnes et ceremonias sue religionis. et
bñ dicunt officiū in choro. et bñ predicant. Et
hoc faciūt vt honorificent ab hominibz: nō
ministrāt corā deo sed corā mūdo. Et simi
liter lat. et ieiunantes vel elemosinas facientes
ecclesias seu capellas aut hospitalia edifica
ri facientes vt laudent ab hominibz: non mi
nistrant coram deo: sed corā hominibz. Et tō
iam receperūt mercedem suā de operibus vi
te sue actiue. Beata autēz virgo quē larage
bat circa frequens ministeriū xpi. coram deo
semper ministravit. quia omia opera sua ad
ipsius gloriā fecit. ¶ Tertiū opus quod dicit
tur de Martha ē q̄ sollicita erat: et turbaba
tur erga plurima. Et similiter p̄ssima q̄go
in passione filij turbata est fm partem sensu
riūam. et sollicita fuit circa plurima. Nā cū
Johannes euangelista venit ad nunciādūz
ei q̄ filius eius captus erat: nō remansit pe
ne in ea spiritus p̄e dolore. Et eandē ad se
aliquantulū reuerſa: sollicita erat quomodo
posset eū videre: et alloqui ante mortē. Liq̄
pergens de Bethania in hierusalē: mane ob
uiaſſet filio qui ducebatur ad pylatū. cer
nens faciēs ei⁹ sp̄tis infectā. alapisq̄ rume
factam. ipm q̄ more latronis ductū ad mortē
manibus post tergū ligatū: vir valens for
mare vocem p̄e lachrymis q̄bus erat plena
vt ait archiepiscopus florentin⁹ in. iij. parte
summe. titulo. xv. c. xliij. §. j. dicebat. Deu fi
li: ego expectabā te isto mane ad prandiu: s̄
video q̄ oportet te prandere in mēta doloris
Quando s̄o ductus est ad caluarie locū ba
uilans sibi crucem dicebat. Deu fili qd faci

quomodo
martha
turbaba
tur

Bermo. II. De assumptione Marie

am infelix sine te filio meo? Utinam daretur mihi illa crux ad portandum sicut te portavi in utero meo. Quando autem in cruce clamavit dicens. Sitio. multum sollicitabatur ut possit ei vel aqua ad bibendum tradere. Bis autem dicitur in euangelio Martha martha. quia affligebatur in uteroque scilicet in anima et in corpore. Turbatur quocumque dolore erga plurima quia videbat apostolos fidem perdidisse de christi divinitate. sicut turbaretur quilibet perfectus christianus si videret omnes christi nos fidem relinquere. Turbatur quocumque quod dei (de quorum stirpe processerat) filium suum crucifigi facerent ex quo dominarentur. Turbatur etiam de latrone malo et de alijs blasphemantibus christum. Turbatur et ex vulnerati one lateris filij sui. Unde dicitur poterat illud ps. vii. Turbata sunt omnia ossa mea: id est apostoli qui dicunt ossa ecclesie. quia sustentaverunt corpus eius. Erant autem ossa beate virginis in qua tunc erat tota ecclesia. de quorum conturbatione ipsa valde turbatur ex compassione et dolore. Unde sequitur et dicit cum eodem propheta. Et anima mea turbata est valde. Et ps. cxlij. In me turbatum est cor meum. Et quibus omnibus pater quomodo beata ergo elegit optimam partem vite active per Mariam designare. **Quantum vero ad opera vite contemplative per Magdalena designare:** etiam etiam notant. Et primum est quod dicit. Maria sedens secus pedes domini: audiebat verbum illius. Quod quidem opus ipsa benedicta virgo fecit perfectius omni creatura. Nam Magdalena audiebat verbum domini in paucis sermonibus respectivis. sed beata ergo non solum audiebat filium suum publice predicantem sed etiam in privato a puertica usque ad mortem audiebat ab eius mellifluis ore verba vite eterne. Ipsa enim prudentissima ergo quot diebus interrogabat filium suum de secretis celestibus. Et ille ad eam? solatorem suavit inlunabat eam de celestibus. unde possumus considerare et contemplari quod ipsa benedicta virgo sciens filium suum etiam in puerili etate tantam habere omnium scientiam quantum nunc habet in celis: ponebat illi ad sedendum: et ipsa stabat ad pedes eius et dicebat. Rogo te fili dilectissime: ut mihi dicas aliquid de ordinibus angelorum quod stant in celis. quoniam Moyses et alij prophete de hoc nihil dixerunt. Item de animabus sanctis qui ter in angelicis choris collocabuntur. Cui dulcis et optimus filius respondebat. Mater mea charissima scias quod ego cum patre meo et spiritu sancto creavi celum empyreum: quod ita appellatur.

quod pyr quod est ignis. quia ad modum ignis fulget. Quod quidem celum non est angelorum ordinibus repleti. sed angelis. archangelis. principibus. potestatibus. principibus. dominibus. archonibus. cherubim et seraphim. Et in istis ordinibus spirituum beatorum collocabuntur sancti secundum merita. In ordine enim angelorum collocabuntur illi qui de peccatis suis penitentiam faciunt. et ideo primum thema predicationis mee erit. Penitentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. Mat. iii. In secundum ordinem. archangelorum: qui est in templo pulchrior et perfectior: collocabuntur illi qui ultra penitentiam habebunt etiam actualem remissionem que est plus quam penitentia: et sic in operibus devotius perseverabunt. ut de ipsis verificetur illud Exo. xxxv. et j. Paral. xix. Obtrulerunt mentem purissimam atque deuota puritatem domino. In tertio ordine. principum: qui est in decuplo perfectior precedente: collocabuntur misericordes in operibus corporalibus et spiritualibus. de quibus ego dicam Mat. v. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordia consequentur. In quarto ordine potestatum adhuc in decuplo perfectior precedente: collocabuntur patientes qui multa aduersa equanimiter tolerabunt quod ego dicam Lu. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras. In quinto. fortium ponentur pacifici. qui cum omnibus (quoniam in eis est) pacem habentes: nullius malum pro malo reddentes. quesierunt etiam inter alios pacem ponere. de quibus ego dicam Mat. v. Beati pacifici: quoniam filij dei vocabuntur. In sexto. et immolationum. beatificabuntur prelati tam ecclesiastici quam seculares. qui per portam intraverunt ad dignitatem: et non per simoniam vel ambitum onem. et bene gubernaverunt subditos suos: puniendo malos et premiando bonos. de quibus ps. ingt. Beati qui faciunt iudicium et iustitiam in omni tempore. De quibus etiam dicit apostolus? me? Paulus. j. ad Thimo. v. Qui bene prebent duplici honore digni sunt. In septimo. scriptorum: collocabuntur illi qui perfecte seculum deserentes: pauperate voluntaria obstruunt. Qui metu iudicabunt mundanos sicut ego dicam eis Mat. xix. De ipsis etiam dicam Mat. v. Beati pauperes spiritus: quoniam ipsorum est regnum celorum. In octavo. scriptorum: qui non solum ipsi bene vivunt: sed etiam alios sua sapientia et doctrina ad vitam eternam perducunt. de quibus dicit Dan. xii. Qui docti fuerint fulgebunt sicut splendor firmamenti. Et qui ad iustitiam crudunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Qui enim fecerit et docuerit: magnus vocabitur in regno celorum.

Quod sunt
guli in
gul ordi
nibus age
lor collo
buntur

lorum. ut ego dicam Matth. v. In ultimo ante ordine. s. seraphico qui sicut omnes alij precedentes sunt pfectiores in decuplo alijs inferioribus. ita ipse est pulchrior et pfectior decuplo ipso cherubico ordine. stabunt illi qui erunt perfecti in ardenti charitate super omnes alios. sicut apostoli et alij similes. Seraphim enim ardens interpretatur. et isti implebunt preceptum meum. Gen. vi. ubi dixi. Ignis super ardebit in altari meo. De quo igne amoris ego dicam Luce. xij. Ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi ut ardeat. Dis autem auditis dixit ei virgo benedicta. Et ego fili in quo ordine collocabor? Qui benignus filius respondit. Tu mater mea charissima: quia perfectior es omnibus creaturis: in nullo istorum ordinum collocaberis: sed super omnes spiritus angelicos exaltaberis. Nam due cathedre et sedes fulgentissime sunt nobis preparatae in celo. Una mihi in qua sedebit rex celorum. Et alia tibi ad dexteram meam in qua sedebis ut regina angelorum et omnium sanctorum. Et hoc quidem figuratum fuit. iij. Reg. ij. ubi legitur. q. cum mater Salomonis iret ad eum: ipse Salomon assurrexit et honorabiliter: et fecit parari matri sue sedem iuxta sedem suam. Alia autem die interrogabat virgo beatissima filium de ordine iudicij universalis. et de penis purgatorij et inferni. Et sic per singulos dies doctrine eius intendebat. Quando autem cepit Christus publice predicare. sequebatur virgo benedicta filium: audiens de ore verbum eius. Unde venerabilis Beda super illud Luce. xj. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt. et pl. q. omnes mortales custodiunt. ¶ Secundum opus vite contemplative ostendit euangelium Luce. x. in eo q. Martha dixit de Magdalena. Soror mea reliquit me solam ministrare. Hoc autem opus fecit beata virgo precipue post Christi ascensionem. que tota erat intenta orationi et contemplationi. Unde dicere poterat illud apostoli ad Philip. iij. Nostra autem conversatio in celis est. ¶ Tercium vero opus quod potest notari de vita contemplativa est in hoc quod dicitur. Porro unum est necessarium. Ultra enim contemplativa solum illud cogitat. cupit et diligit. quod est necessarium vite perfectioni humane abstracta a pluralitate temporalium actionum et occupationum exteriorum. unde invenit magnam quietem et dulcedinem. et est sine mundana perturbacione. Et ideo de sapientia que reperit in contemplatione dicit Sapientia. viij.

Non habet amaritudinem pueritio eius. neque redit concitatus illius: sed gaudium et letitiam. Et talis fuit beatissima virgo quiescenti deo adhebat. et illi ita coniuncta erat ut ab omnibus terrenis penitus separata videretur. Dicebatque cum ps. Mihi autem adhaerere deo bonum est: ponere in domino deo spem meam. Unde et ipsa inquit Hieronymus in fine assumptionis. Puto quicquid cordis est. quicquid virtutis humani totum adhibere non sufficit ut cogitare valeas: quanto indefinenter cremabat ardore pietatis amoris. Quam movebatur repleta spiritu sancto celestium secretorum incitamentis: dum reuolueret animo cuncta que audierat et que viderat et cognoverat. nonis quippe estimabatur quorundam desideriorum affectibus. totamque eam incanduerat divinus amor. Et ex quibus omnibus patet quod ipsa benedicta virgo elegit optimam partem. non solum vite actus sed etiam contemplative. quod etiam manifestum est ex his que scribit Hieronymus in quadam epistola dicens. quod ipsa beata virgo a mane usque ad tertiam orationi vacabat. A tertia vero usque ad nonam circa aliqua opera honesta redita erat. Post nonam autem angelo deferente sibi refectonem: cum paritare et gratiarum actionem suam mebat. Reliquum vero tempus circa quatuor expeditabat. quia aut legebatur. aut orabat. aut laborabat corpore. s. mente deo vacabat. aut loca sancta visitabat. s. annuntiandis angelice. natiuitatis Christi. passionis et sepulchri. atque locum ascensionis. et cetera loca in quibus filius eius aliqua mirabilia operatus erat. ¶ Quarto ipsa beatissima virgo elegit partem optimam de gratie accumulatione. Deus enim habet quadruplicem gratie mensuram. de qua habetur Lu. vi. s. bona que est accipiens iustificandem. et hec est pars bona. s. ferialis: quod alicuius proferit non solum ad sui iustificandem: sed etiam ad aliorum salutandem. et hec est pars melior. Loquitur tam: quoniam deus gratiam in anima agitandam confirmat sicut facit his quos i vero sanctificat. Et hec est pars optima. Superfluentem autem quam in tanta abundantia tribuit: ut ea accipiens de sua plenitudine et alios effundat. Et hec est pars optima que fuit in Christo et beata Virgine. Unum illud dicere possumus illud apostoli Ephe. i. Sed et divitias gratie eius que superabundant in vobis etc. ¶ Quinto elegit optimam partem de omni bono studio et operatione. Quidam enim intendunt proximo per eruditioem: et hec est pars bona. Alij intendunt sibi per dilectionem: et hec est pars melior. Alij vero intendunt

In gita Maria optimas prelegit

Bermo. II. De assumptione Marie

de op vacationem. Et hec est pars optima. Maria autem et proximo intendebat per doctrinam: et sibi per custodiam. et deo per meditationem internam. Unum dicere poterat cum ps. Deditatus sum nocte cum corde meo. deo vacando et exercitabar. s. proximum erudiendo. et scope-

In celo optimam paelegit. **I**n celis discutiendo. **S**ecundo principaliter dico quod beatissima virgo elegit optimam partem in celo. et hoc potest considerari multipliciter. **E**rgo quoniam ad subiectum in quo est glorificata. s. in corpore et anima. **A**lia enim quam deus dat sanctis suis tres habet partes. Una est qua glorificat eorum corpora in terris. sic scriptum est Eccl. ix. Corpora eorum in pace sepulta sunt. et nomina eorum vivunt in secula. Et hec est pars bona. **A**lia est qua glorificat animas eorum in celo. de qua scriptum est Apoc. vii. Datis sunt eis singule stole albedi et cotes anime. Et hec est pars melior. **T**ertia vero est qua glorificat virtutes. s. corpus et animam. quod erit in beata resurrectione. Et ista pars optima. **M**aria elegit que in corpore et anima glorificata fuit. **P**etrus ergo et Paulus ac Iacobus et multi alij sancti habent partem bonam. quia eorum corpora honorantur in terris. **H**abent etiam partem meliorem. quia eorum anime glorificantur in celis. **S**ed non habent partem optimam. quia eorum corpora adhuc iacent in sepulchris. **A**lij sancti volant in celum cum una ala. id est cum gloria anime. **I**sta autem est illa mulier amicta sole que volavit in desertum. id est in celum: ab angelis derelictum. cum duobus aliis. id est cum glorificatione anime et corporis. **V**t et Apocalip. xii. **A**lij sancti vestiuntur in una stola anime. **H**ec autem est illa mulier de qua dicitur Proverb. xlii. Byssus et purpura indumentum eius. **P**er byssum enim (que est vestis candida) intelligitur glorificatio anime. **P**er purpuram autem que est vestis regalis. **V**t nota. **C**um illi licere vel in frenis. i. in verbo claudibus. intelligitur glorificatio corporis virginalis quod de regali stirpe descendit. **S**ecundo considerat eius glorificationem quoniam ad modum que assumpta est. **Q**uedam enim anime assumunt in celum per viam angelum. **I**n illud Exo. xlii. Ecce ego mittam angelum meum qui introducatur te in locum quem paravi tibi dicit dominus. **E**t ista est pars bona. **A**lie vero anime assumunt a pluribus angelis. iuxta illud Lu. xvi. Factum est ut moreretur Lazarus medicus. et portaretur ab angelis etc. **E**t ista est pars melior. **S**ed si omnes angelus et sancti et ipse christus obviaret anime. et eam glorificaret in celum. ista esset pars optima. **E**t

talem partem elegit beata virgo. **V**t supra declaravimus. **T**ercio consideratur quoniam ad locum ad quem assumpta est. **A**lique enim anime assumunt ad ordines infime hierarchie. et ista est pars bona. **A**lie vero ad ordines medie hierarchie. et ista est pars melior. **A**lie autem ad ordines supreme hierarchie. et ista est pars optima. **B**eata igitur virgo Maria que super omnes angelicas hierarchias: et super omnem sanctorum altitudinem est exaltata. iuxta illud quod in figura dicitur Gen. vii. Requiem archa super montes Armenie. id est super omnes beatos celestis curie. **E**t ultra hoc est locata a dextris filij. **I**ntra illud ps. xlii. **A**stuit regina a dextris tuis etc. **P**rofecto optimam partem celi empyrei elegit. **Q**uarto consideratur quoniam ad officium libi commissum. **D**eus enim ei commisit quadruplex officium. s. super iustos et bonos ut eos in gratia dei custodiat. **E**t ideo illi canit ecclesia. **M**aria mater gratie. **E**t ista est pars bona. **I**tem super peccatores et malos ut ad penitentiam recipiat et converteret. **E**t ideo appellatur mater misericordie. **E**t hec dicitur pars melior. **I**tem super morientes ut eos ab insidiis diaboli custodiat et protegat. **E**t ideo ei canimus. **T**u nos ab hoste protege. **E**t ista est pars optima. **I**tem super mortuos. ut eorum animas suscipiat et in celum deducat. **E**t ideo ei canimus et hora mortis suscipe. **E**t ista est pars superoptima. **Q**uinto consideratur quantum ad evagationem: scilicet omnis pene. **A**lique enim anime iustorum vadunt ad purgatorium. quod est sub terra. **I**n quo pena ignis valde terribili purgatur eorum peccata. **D**e quo igne habetur in. s. hic autem de penitentia dist. vii. **E**t hec est pars bona. quia licet patiantur penas tamen sunt in gratia dei. **V**t per theologos in iij. dist. xlv. **A**lie autem anime que non commiserunt peccata ita gravia. ut mereantur puniri pena ignis purgatorii: purgantur aliqua pena leuiori in hoc mundo secundum Rich. in. iij. dist. xxi. ar. i. q. iij. **E**t dist. xlv. arti. i. q. ij. **E**t sanctum Bonavent. in eodem lib. dist. xx. arti. i. q. vj. **A**liquas etiam animas sic purgari testatur Gregorius in quarto dialogorum. **E**t hec est pars melior. **A**lie vero anime que nihil purgandum habent: sed plene bonis operibus transierunt de hoc mundo. statim et immEDIATE celum ascendunt. **E**t hec est pars optima. **D**e istis enim sic monentibus dicitur Apocalip. xii. **B**eati mortui qui in domino moriuntur. **A**mmodo enim iam dicit spiritus ut requiescat a laboribus suis. **O**pa ei eorum sequuntur illos. **Q**ue verba non intelligunt de cunctis ad purgatorium

P

Q

quadruplex officium deus commisit Marie.

R

torum. qz illi nō regēscūt a laboribz suis. Imo maiores patiūt afflictōes qz an̄ partebant in hac vita. Ista g̃ p̃tē optima sup̄ oēs brissima. Igo elegit. q̄ n̄h̄l v̄l m̄mū purgādū v̄nqz habuit. z oibz p̄m̄ibz ornata de hac vita mi grauit. Et iō sup̄ oēs sc̄tōs exaltata i celesti gloria fuit.

¶ Pars secunda hui⁹ sermonis que dicit inuitationis

S Qualis p̄ singulos celos fuit inuitata vt in eis māerz. Et tractat

D ma-
ria hui⁹
tas sili-
dines cū
terra

Egit i p̄dicto li. de trāitu b̄tē g̃ginit q̄ tertia die sue dō: m̄tōis resurre- xit ipa b̄ndicta m̄ dei p̄tibus apl̄l̄s z in celū gloriola assumpta fuit. Sz cū tho- mas solus de fuisse: z iō ipam resurrexisse cre dere noller. statim ex aere cincturā ipsi⁹ g̃gis ad se delatā recepit. z sic credidit. H̄ tñ apocri phum reputat. Legit̄r in hystoria entimi/ aca. lib. iij. c. iij. q̄ resurgēte brā g̃gine ei⁹ ve stimenta in monimēto remāserūt cū sudario sz postea Iuuenal̄ eps hierosolymitan⁹ m̄/ sit illa Marcellano impatori i v̄be p̄stātino/ politana vbi honorifice collocata sunt. Sed p̄templatōis gra dīc̄ q̄dā deuot⁹ p̄dicator. q̄ ipa benignissima Igo inuitata fuit: vt sic glo- riola salēremāneret i terra p̄ aliquos dies. z potuerūt fideles xp̄iani eā alcedere velle ad celū cernētes allegare m̄ltas silitudines qz ipa h̄z cū terra. Et ponit Alex. de ales aliqz eaz sup̄ ps. xxiij. exponēs illa p̄ba. Dñi ē fra tid est Igo Maria. Et dīc̄ istas silitudines cō rineri in his p̄sibz. Nigra. rotunda. capax. mediā. circūdata. feta. Integra. stans. hūi milis. cibāt omia. p̄tinet anz. Nigra aut̄ d̄z qz fuit de genere iudeoz. q̄ nigri fuerūt z ob/ scuri p̄ infidelitatem erga xpm. Itē q̄a fuit vilis exteri⁹ reputata ab eis. vñ ipa ait Lān. j. Nigra sum sz formosa. Itē sic terra est ele mentū q̄litate obfcurz z de se opacū. vt d̄z in xiiij. li. de pp. re. Itē ipa b̄ndicta Igo fuit ni/ gra z obscura i passioe filij p̄ dolore z afflictio ne. Itē illud Jla. xxiij. Luxit z elāquit fra Et eius dē li. c. lx. d̄z. Ecce tenebre operiet̄ frā. i. b̄tāz g̃gine Mariā. Sc̄do ad modū fr̄e fuit rotunda. Sic ei terra ē elementū figurati one sp̄ritū. vt d̄z i p̄dicto li. de pp. re. z pōit Basil⁹ i li. examerō. sic b. Igo fuit rotunda id est p̄fecta. Vñ illi inq̄r sp̄sūs ei⁹ celestis Lān. vij. Vñ colū. mea. p̄fecta mea zc. Brā igit̄ Igo d̄z fuisse figure sp̄erice. inq̄rū hūit plenitudinē gr̄e. Nā sic figura sp̄erica p̄bat a p̄so cē p̄fectior oim figurari. ita z ipa fuit p̄fectissima feminaz. Id aut̄ qd̄ p̄bi vocant sp̄erā terre. sacra sc̄ptura appellat orbē terre. Gloriola g̃ Igo Maria ē illa figura sp̄erī

ca z orbicularis. de q̄ p̄s inq̄r d̄o. Orbē terre z plenitudinē eius tu fundasti. Tercio sicut terra licet respectu celī sit quantitate m̄ima. est tamē in se maxima. Unde est oimū v̄nqz r̄tū corpaliū receptaculū. vt d̄z in p̄dicto li. d̄ proprietatibz rez. Et similiter beata Igo li/ cet respectu dei sit m̄ima: tamē in se est ma/ xima z capacissima. adeo q̄ vt ipsa inq̄r Ec cl̄. xxiij. Qui creauit eā requieuit in habi/ ticulo eius. Que g̃ fuit receptaculū dei: etiā om̄es ad se cōfugientes recipiet. Ipa em̄ est refugium z receptaculū sc̄tōz oim ad eā de/ uote recurrentiū. Et p̄pter hoc data est hoī bus a d̄o. Juxta illud ps. Terra autē dedit filijs hominū. Vñ ipsa non solū eos recipit benigne qñ ad eam cōfugiūt. sed etiā miser/ corditer inuitat vt ad ipam recurrāt: dicens Eccl̄. xxiij. Transite ad me om̄es qui cōcu piscitis me zc. Nec em̄ est illa terra de qua in quit p̄pheta ps. xxiij. Misericordia domi/ ni plena est terra. ¶ Quarto terra est mediū mundi. vt dīc̄ in dīcto libro de p̄p̄ietatibz rez. z ponit Jsid. li. xiiij. ethimol. c. j. Et sūt beata virgo est mediā inter deū z hominē que ita bene medianit q̄ p̄ eius mediū salutē deus hominī p̄tulit. De quo ps. inquit. Ope ratus est salutē in medio terre. Et figurata fuit ipsa benedicta virgo p̄ Hester. que libe rauit populū Irael mori aduictiū. De ster. iij. Et propter hoc in die passionis ste/ tit iuxta crucē ex parte aquilonis. quasi inter peccatores z filiū suū. ¶ Quinto sicut ter/ ra est circūdata aquis: ita beata virgo fuit cir cūdata tribulationibz in morte filij. Et sic aque nō submergunt terrā: ita nec aque tri/ bulationū potuerunt suffocare virgine glo/ riosam. Juxta illud Lān. viij. Aquē multē nō potuerūt extinguere charitatē. ¶ Sexto sicut terra aque glutino seruatur integra. vt d̄z in p̄dicto libro de p̄p̄ietatibz rez. z ponit Basil⁹ in libro examerō. Ita brā virgo glutino aque diuine gratie seruata est semp̄ integra p̄ virginitatē. Juxta illud Jla. xj. Ecce Igo p̄cipiet zc. Et Ezech. xliij. Por/ ta hec clausa erit z n̄ aperiet̄ zc. ¶ Septimo sicut terra est stabilis. Juxta illud Eccl̄. j. Generatio p̄terit Generatio aduenit terra aut̄ in eternū stat. Et ideo fin̄ Jsid. xij. ethi mol. dīc̄ solū. qz est elementū solidū. Item dīc̄ mundi fundamentū. qz om̄ia alia cor/ pora mundi mouent̄ circa eam. sc̄lū ignis. aer z aqua: sed ipsa stat sicut fundamētū im mobile. Sic beata Igo sicut fidei fundamētū fuit sp̄stabilis in ea. apostolis tñ z alijs ap̄l̄

Sermo. II. De assumptione Marie

stantis ab ea recedentibus tempore passionis
 xpi. Sic ipsa semper coram deo ad interceden-
 dum pro nobis sicut promissit Eccli. xxiij. di-
 cens. Ut si ad futurum seculum non desinam. id est
 usque ad diem iudicii non cessabo interpellare.
 A re dei pro vobis. ¶ Octavo terra est corpus infir-
 mu: sicut celum est superfluum. Juxta illud. Pro-
 uer. vi. xv. Celum sursum et terra deorsum. Et
 similiter beata virgo in consideratione de se infirma
 et abiectione semper reputant. vñ vilissimo et in-
 fimo nomine feminarum se ancillam appellauit: di-
 cens. Luc. i. Ecce ancilla domini tui. ¶ Nonno si-
 cut dicitur in libro de proprietatibus rerum. xiiij. et sunt
 quodammodo infirma. Terra omnia cibaria. et
 nutrit omnia indigentia alimentis. Et sicut beata virgo
 cibauit totum mundum fructu vteri sui. et quod
 dicitur per psalmistam. Dominus dabit benignitatem et
 terra nostra dabit fructum suum. Unde de ea dicit
 Prover. xli. Dedit cibaria ancillis suis. et de
 uotis. ¶ Decimo de terra inquit Ildor. vbi. s.
 Terra mater est fecunditatis. quia nullum ve-
 getabile potest crescere nisi in terrestri substantia
 radice. Et similiter beatissima virgo fertilissi-
 ma fuit. De cuius fertilitate exponitur per illud
 Gen. i. Producat fructus herbam viuentem. et omnis
 seminis operacionem. ¶ Undecimo de terra ait
 Ildor. vbi super. quod naturaliter est frigida et sicca.
 Et similiter beata virgo fuit frigida et sicca per car-
 nis incorruptionem. quod carnis humore luxurie
 et calore concupiscentie. Unde illa exponitur posset
 illud Iudici. xv. Terra quia calcas ferrea est
 ferax enim est frigida et sicca. ¶ Duodecimo de
 terra inquit Basilus. vbi. s. et ponit in predicto li-
 bro de proprietatibus rerum. quod est corpus equalibus
 spacijs a celo remotum. et ideo celi centrum a sapie-
 ntibus est vocatum. Unde et philosophus inquit. quod terra est pro-
 prijs equilibrata ponderibus. Quilibet enim
 suar partium suo pondere nititur ad mundi medi-
 um. et in sui inclinatione singularium partium to-
 ta circa centrum equilibrata suspenditur. et equaliter
 immobilis retinetur. sicut spiritus est. Qui sun-
 dasti terram super stabilitatem suam. non inclinabitur
 seculum seculi. Hec Basilus. Et similiter beatissima virgo
 de centrum celi. quod ad ipsam omnes respiciunt rationes
 ad mediatricem. Et ipsa spiritus fuit firmissima in dei
 amore. sicut predictum per psalmistam de deo. Firma-
 uit orbem terre qui non commouebitur. Et equali-
 bus affectionibus bonarum ponderibus semper libra-
 ta fuit medio are diuine charitatis. Et ad hoc
 exponitur posset illud Claudianus dicens de deo
 libro. i. Tellurem medio libauerit are. ¶ De
 dimotio de elemento terre dicit idem Basilus
 vbi. s. quod est omnium corporum corpulentissimum.

Et similiter beata virgo fuit corpulentissima pro
 privilegio. quia ipsa corpus virginis
 possedit in mundo. et corpus diuinum portauit
 in vtero et corpus gloriosum possedit in celo.
 Unde de deuotione eius dicitur posset illud. j. Parat.
 iij. Inuenit terram latissimam: quieram et fer-
 tilem. Corpus enim beate virginis fuit terra que
 a passionibus carnalibus per virginitatem. fer-
 tilis per fecunditatem et latissima per glorie eterni-
 tatem. ¶ Decimoquarto de terra inquit Ildor. vbi. s. et ponit in dicto libro de proprietatibus rerum.
 Quamuis terra superficialiter exteri sit indecora et
 trinitas tamen continet multa preciosa. Et quod
 dam enim celestis in fluentie impressione in i-
 terioribus terre venis preciosis gemis et nobilibus
 metallis generantur. vñ et terre feruoritas sibi quod
 daz extrinseca deformitate occultat. Nec ille
 Et sicut beatissima virgo in exterioribus se paupercu-
 lam et vilissimam ostendebat. sed in interioribus spiritus
 altius donorum plena erat. Unde et exteriori ab-
 iectione exponitur posset illud. Hieme. iij. Aspe-
 xi terram: et ecce vacua erat. Et illud Gen. i. Ter-
 ra autem erat inanis et vacua. De diuitijs ho-
 spitalibus ipsa dicere potest illud. Gen. xli. Ere-
 scere me fecit deus in terra pauperum mee. ¶ Deci-
 mo quinto terra semel se tota est quiescit. et non sibi
 sed etiam alijs. Unde inquit Ildor. vbi super
 Terra dicitur solui. quod est elementum solidum cuiusli-
 bet corporis quantumque ponderosi: sustinet
 totam mole. unde quilibet grauius sursum mo-
 ta quousque terra stabile tangunt permanet in
 quiete. sed cum puerint ad terram quiescant
 Nec ille. Et similiter beatissima virgo semper su-
 per quiescentissima per mentis sue pacificationem. et
 ab omnibus animi vagationibus remotior. vñ
 ei attribuitur sabbatum: quod est dies quietis. in terra
 illud. Levit. xv. Sabbatum erit tibi vñ. Des-
 quosque ei adherentes per deuotiores quieros et tran-
 quillos facit. ita vñ de ipsis postea dicitur posset
 illud. j. Para. xxiij. Terra est populus terre et
 quiescit. ¶ Decimo sexto terra dicitur scabellum pedum
 dei. Mat. v. c. Et sicut fuit beata virgo per filium dei
 susceptorem. Quasi enim pedes dei quousque media-
 ribus stetit in eius vñ fuerit aia et caro xpi. Et ideo
 inquit ipse deus Isa. lvi. Terra est scabellum pe-
 dum meorum. ¶ Decimo septimo vñ dicitur in predicto li-
 bro de proprietatibus rerum. Bona fra si rores fuerit pluit aut co-
 pluit. mollescit: inpinguat et meliorat. Et si
 minus quousque melius autem: ratio maior fructus
 um abundantia ab illa producit. Et contra-
 rio est de non culta terra. Juxta illud. Quod
 vñ de tribus. Fertilis assidue si non renouetur
 aratro. Non nisi cum spiritus germen ha-
 bebit ager. Et pari modo beatissima virgo fuit

inleuata aratro spūsancti. et madesacta ro/
re gte dei. Un de illa dī in figurā Judicū. vj.
Dm̄is terra roze mades. ¶ Decimo octauo:
Terra ve inq̄r Jūd. xij. et h̄m̄. Terra sō sicca appel
latur q̄z terit. Et humus dī ab humido ma/
tel. ops
arida
ri cui p̄iungit. Et tellus: quia fructus eius
tollimus Item dī ops. q̄z opem fert frugibz
vel quia ex ipsa cōsequit opem vicus quel/
bet corporaliter viues creatura. Dicit quoq̄
arida. q̄z arature et culture est apra. vel q̄a ab
aqua siccitate et ariditate ppria est distincta
Dī em̄ humida sit: hoc ab aque vicinitate
procedit. Et similiter ipsa b̄ndicta virgo dī/
ueris tribulationibz attrita: p̄grue terra ap/
pellari potest. fuit em̄ a p̄fidis iudeis sep̄/
us p̄culata et despecta. vt in p̄cedēti sermone
dixim̄. Un ipa dicere pōt illud ps. lv. Con/
culcauerūt me inimici mei. Appellari quoq̄
potest humus ab humido humilitatis. et tel/
lus. q̄z de gratijs ei omnes tollim̄. iux illud
Bern. De plenitudine eius accipiūt vniūsi
Itē ops. q̄z omibz ad ea recurrētibz opem im/
pendit. Un in corona n̄ra ei dī. Per te han/
gratia ruti. ¶ Creature. Lasciūno afflicto in/
teremedio troua. Potest etiā appellari ari/
da. q̄z vniūsi q̄z pōt in ea arare p̄ deuotōz
Unde de ipsa exponi potest illud Hier. x.
vj. et Mich. iij. Syon quasi ager arabis.
Quilibet aut arans hac arida potest sperare.
q̄z maritū fructū recolliger. Juxta illud j. ad
Lp̄o. ix. Debet i spe arare q̄ arat. Ne aut in/
diebz illis quādo verificabit de hac terra il/
lud Gen. ij. Homo nō erat qui operaret ter/
ram. Arida etiā dī. sicca. ab omi humore
peccati. vnde q̄z nec in corpe nec in aīa vniq̄
habuit villā fedicitatē seu corruptōem peccati.
Ideo de illa exponi potest illud Judicū. vj.
In omi terra siccitas. Et de ipsa etiā exponi
moraliter potest illud Gen. j. Appellauitq̄z
aridā terrā. ¶ Hec est illa terra de qua dīc de
us cuilibet deuoto suo illud Gen. xij. Veni i
terram quā monstrauero tibi. De quo etiā
in figura dixit Moyſi Gen. xv. Semi tuo
dabo terrā hanc. Quā quidē terra dedit no/
bis habitandam dicens illud Gen. xx. Ecce
terra corā vobis est. Et ideo vniūsiq̄z deuot/
to cultiuatori eius inquit ipse deus. In pin/
guedine terre erit benedictio tua Gen. xxvij.
Om̄es xp̄iani negociens in hac terra q̄ spe/
ciosa et lata est. Gen. xxvij. De q̄ etiā i figu/
ram dixit deus Moyſi Exo. ij. Terra i qua
stas sancta est. Dī igit deuoti xp̄iani p̄sidera/
te terram qualis sit. Nume. xij. Quia si cā/
bū p̄sideraueritis dicatis. Terra quā circū

uimus valde bona est. Nume. xij. Hec est
illa terra de qua in figuram dixit Moyſes:
Deut. viij. Dns deus tuus inducet te in
terrā bonā. terrā riuoz aquarūq̄z et fontium
in cui⁹ campis erumpūt flumioz abyssi Ter/
ram frumētī: ordei ac vineaz. in qua ficus et
malogranata et oliueta nascunt. Terrā olei
ac mellis. in qua absq̄zella pecunia comedet
panem tuū. et rerū omniū abundantia per/
frueris. Gr̄ias igit agimus tibi domice.
qui verificasti in nobis illd Jolue. xxij. vbi
dixisti. Dedi vobis terrā in qua n̄ laborastis.
Unde nos dicere possum⁹ illd Judicū. xviij.
Vidimus terrā valde opulentā. Et de nobil/
dici potest illud j. Paral. iij. Inuenerunt
terrā latissimā: quietā et fertile. Beatus igit
ille de quo dicit potest illud Job. j. Posses/
sio eius creauit in terra. Qui p̄fidenter dice/
re potest illud ps. xvj. Credo videre bona
dñi in terra viuentiū. Om̄es q̄ peccatores q̄
volunt saluari debent p̄ deuotōz p̄gruē verifi/
cari facere illud ps. lxxj. Inimici eius. del/
terram lingent. et nō esse de illis de q̄bus dī/
Prouer. x. Impij nō habitabūt sup̄ terram
Hec ē illa terra de q̄ dicit Lā. ij. Flores ap/
paruerūt in terrā n̄ra. q̄z flores oim̄ p̄curum
refulget in p̄gine Maria. Hec est illa terra
que absq̄z precio pōt cōparari. Juxta illd ps
xv. Pro nihilo habuerūt terram desiderabile
Hec est illa deo gratissima terra. de qua in fi/
guram dixit ei Salomon Sap. xij. Queri/
bi omniū charior est terra. Et tō nos ei val/
de obligati sumus q̄ nos fecit inhabitatores
terre sue sancte. Sap. xij. de qua Eccl. j. dī.
Latitudine terre q̄s dīmentus est. quasi dī/
ceret nullus. Et eiusdē li. c. xx. scriptū ē. Qui
opat terrā suā vīsitabit aceruū frugū. De q̄
terra creata est medicina omniū saluādonū
iuxta illud Eccl. xxvij. Altissimus de terra
creauit medicinā. De qua etiā dī. Male. xj.
Repleta est terra scicētia dñi. Si quis autē
vult a deo gr̄ias recipere: p̄us debet ad istam
terrā aspiciere. vt verificet illud Jsa. xli. vbi
dicit deo. Tultu in terrā remisso adorabū
te. Deus autē dicit vniūsiq̄z deuoto maris
sue illud Hier. ij. Recordatus sum tui qm̄
secuta es me in terra que non seminat. Per/
quam significat p̄go benedicta que viriū se/
mine non fuit seminata. Hec est illa terra q̄
in omni sua parte fuit gl̄orificata. Un dice/
re possum⁹ deo illud ps. cvij. Sup̄ oīm̄ frag/
glia tua. De quo etiā dicere possumus illud
Baruch. iij. Fecit terram in eterno tempo/
re. Hec est illa terra de qua dicit ipse deus

Bermo.II. De assumptiōe Marie

Ezech. x. Seruiet mihi omnis domus Isra-
el in terra i qua placbit mihi. Sed heu q̃a
de quibusdā cōqueri potest de dices illō Die
re. xvj. Cōtaminauerūt terrā meam. sed eam
infamādo 7 p̃dicādo fuisse peccato 7 amina-
tam. Ego autē dico eis illud Iohelis. ij. No-
li timere terrā. sed exulta 7 letare. zelatus est
enī dñs terrā. Et ideo faciet ab omnibus co-
gnosci. q̃ nūq̃ fuit maculata. sed semper de
ipsa virgine dici potuit illud Abacuc. ij. Et
laude ei⁹ plena est terra. Ipsam enī terrā ab
omni corruptione mirabiliter p̃seruauit de⁹
de quo dicit ps. xij. Qui facit mirabilia i ce-
lo 7 in terra. Dixerunt ergo fideles christi
ani. vidētes beatissimā virgine in anima et
corpe gloriosā velle in celū ascēdere. Post
q̃ tot illū dines cū terrā habuisti. 7 toties i
sacra scriptura noīe terre figurata fuisse. pla-
ceat maiestati tue morari aliquāculū sup ter-
ram. vt de hac terra materiali. verif icet illud
Jsa. xj. Plena erat omnis terra maiestate ei⁹
Beata autē virgo respondit Paulo. q̃ forte
erat vnus ex postulanti b̃ hac grām. O pau-
lenōne tu dixisti ad Lol. ij. Si cōlurteri-
stis cum xpo. que sursum sunt querite. non q̃
super terrā. P̃terea his temporibz verifi-
cata est illa sententia Iuuenalis dicēs. Ter-
ra malos homines nunc educat atq̃ pusillōs
7c. Et illud Dīe. iij. Non est veritas. non
est misericordia. non est scientia dei in terra.
Nā maledictū homicidū. furū 7 adulteri-
um inundaerūt sup terrā. Et iō nolo rema-
nere ampli⁹ in ea. Tūc vt 7 templat q̃dam
deor⁹. dixit ei vn⁹ al⁹ ex ipis fidelibz christi-
anis. O bñdica xpo si in terra habitare nō
vis. saltē sup aq̃s aliq̃bz diebz remanere di-
gnis. Tu enī habes pprietas aque. de qui-
bus scriptū est in libro de proprietatibz rerū.
vbi dī. Aqua est inter omia elemēta vtilissi-
mum elemētū. Celū enī temperat. terrā se-
cundat. aerē suis vaporibz incorporat 7 p̃de-
sar. scandit in sublime. 7 celum sibi vendicat
Aque etiā sunt oīm nascētū causa. quia fru-
ges gignūt. acartozes 7 plātas produciunt.
Iēiordes dētergūt. peccata abluūt. 7 porū si-
cientibz tribuūt. Est insuper aqua terre cōri-
nuatua. penetratiua ac repletiua. 7 nutriti-
ua oīm inferioz. calorisq̃ celestis temperati-
ua. Nisi enī hec inferioza suis exalatiōibz rē-
peraret. oīa in nihilū p̃ 7 flagratōz vi caloris
vererent. Nec ab alalibz potata nutrimentū
traducit in carnis vegetatiōem. Nec piscibz
dat spiraculū. sicut aer animātibz p̃bet vitā 7
animatiōē. Nec sui diffusiōe p̃ interiorēs

ptes terre facit partū ei⁹ vniōē. Terra enī
ppter intensiōē siccitatis dissolueret i pul-
uerem nisi ps cū pte homozitate aq̃a vni-
retur. Nec oīm color 7 sapor est suscepitiua.
Nec mouet a fundo siue cētro ad circūferen-
tiam. nec sūstinet donec hēret ei⁹ supficies fm eā
distanciā a cētro terre. Nec insup lucez a ra-
dijs solis receptā reflectit i celestia 7 refūdīt.
Et iō q̃ supficies habet specularē p̃ actiōem
reflexi luminis rez obiectaz imagies i se repe-
sentat. 7 inuentū facies ad modum speculi
manifestat. Nec etiā radios solis ipsius sub
stātiā penetrātes diffundit. 7 i ampliorē la-
titudinē extēdit. Et iō res i se vīlas facit ap-
parere maiores q̃ sint in seipsis. Quas etiā
pprietas in beatissima xpo 7 multas altas
habet in teipsa. sicut ppendere potest q̃libet
q̃ tuas velit frutes 7 excellentias p̃curari
Tu etiā figurata es p̃ illā aquā de qua dicit
Num. c. xix. Qui aqua expiatiōis non fuerit
asperfus. imundus erit. 7 manebit spurcia
ei⁹ sup eū. De qua etiā dicit eū dē. c. xij.
Quicq̃ ignē nō potuerit sustinere aqua ex-
piatiōis sanctificat. Peccator enī q̃ ignē di-
uine iusticie 7 vltiōis sustinere nō potest. per
re sanctificat vt igne infernali nō cōburatur
Tu es aqua frīgida. i. refrigeratiua anime si-
cienti. Prouer. xvj. Tu es illa aqua in q̃ re-
splēdet vultus p̃piciētū. Prouer. xvj.
Tu es aq̃ de petra altissima p̃pinara. Sap.
xj. ad est. a deo missa hoibz. de qua dī. Iai. l.
Cōputrescēt pisces sine aqua. Pisces enī ad
est hoies q̃ i mari hui⁹ mūdi sunt positi. defi-
cient sine deuotiōe 7 p̃ceptiōe tua. Sz heu q̃
tu cōqueri potes de quibzdam in deuotiōis tuis
7 dicere illud Hiere. ij. De reliquēti for-
tem aq̃ viue. Tu etiā es aqua purissima de
qua fit mērio Ezech. xxxij. Tu es fons aq̃
splēdide. de quo habetur Apoc. xij. Tu es
aq̃ vite. de q̃ dī p̃allegato. Accipe aquā vi-
te gratis. Tu es appellata Maria a greg-
gatiōe aquaz. i. graz in te. Iuxta illud Gen.
i. Cōgregatōes aquaz appellantur maria. Et
in eodē. c. dī. Spūs dñi ferebat sup aquas.
Ergo 7 tu teles sup eas ferri. 7 nobiscū ali-
q̃diu cōmorari. Rūdit autē brissima virgo.
Cū in sacra scriptura p̃ aquas etiā significet
peccatū. Iuxta illud Lani. xij. Aquē mulce
nō potuerūt extinguere charitatē. Itē cum p̃
aq̃s tribulatiōes designent Tū in plōna filij
mei i passiōe positi p̃dixerat p̃pha ps. lxxij.
Saluū me fac de qm intrauerūt aque vsq̃
ad aiām meā. Et ideo idē p̃pheta dicebat
de ps. cvj. Libera me de aquis multis. non

quomō
Maria
p̃ aquā si-
gnificat.

Aque p̃
puerari

BB

M
Q, ma
ria hz p
petares
aeris

videt iuenies q ego remaneā sup aquas. q i
anima z corpore glorificata dicere possuz cū
eodē ppheta ps. xviij. Assumpsit me de aqz
multis. Ascendit q beata virgo in aera. qd
appellatur celū aerēi. ut inquit franciscus
de mayo. in quodā sermone. qz sua spera totam
terrā z aquā ambit. Et ideo demones habitā
tes in aere appellantur aues celi z volucres.
Matth. xij. z Luce. viij. quia circūquaqz
volitant. Qz autē aer dicatur celū pz Pro/
uerb. xxx. ubi. Uiam aquile in celo zc. Et. ij.
Paral. vlti. vbi dicitur. Si clauso celo pluuia nō
fluxerit zc. Item appellat aer celum. insti. de
rez diu. s. fere. z. s. de visu fructu. l. i. cū. s.
inde questū. Inuitata autē fuit beata virgo
ut aliquo tempore remaneret in aere. Et po/
tuit illi sic dici Lū (ut dicit in libro de pprie/
tatibus rez) aer naturaliter sit sui ipsius dis/
fusus z extensus. trāsparensqz z pspicuis
z celestis pūritas ac influentia z impressio
solaris luminis receptiu. z sup oia alia ele/
menta lenissimā z virtutes respirādī omibz
animātibz ministrari. Quas omēs p diti/
ones aeris z multo plures z excellentiores tu
szo bndicta habes sicut pater p ditiā tuā
progratias. Tu em grās tuas liberalissime
omibz comunicas z diffundis. Un dicere
potes illud Sap. vij. Sine inuidia comu/
nico. Tu es omibz trāsparens p omniū pū/
ritate exemplaritate. Tu celestis z diuine grē:
z eterni solis influentiā sup omēs creaturas
recipiens illuminaris. ita ut te te dici possit
illud Apoc. xij. Claritas rei illuminabit eam
Et illud Sap. x. Dedit illi claritatē eternā
Nūqz em aliqua tenebra peccati te obscu/
rauit. Nā a tua pceptione remouit de oēm
peccati originalis tenebrositatē. ita ut te illo
dici possit illud Virgi. v. eney. Aera dīmo/
uit tenebrosū z dispulit vmbas. Tu etiā
sup omēs sanctos es mitissima z mansuetissi/
ma. Un tibi canit ecclia dices. Virgo singu/
laris inter omēs mitis. Tu etiā es illa de q
dici potest illud Job. xij. In cuius manu aima
omīs viuētis: z spūs vniuersē carnis. Respo/
derunt autē angeli dicētes. Que societas lu/
cis ad tenebras. ij. ad Lhoi. vj. Quāvis em
aer in supiori pre sit lucidus ppter solē super/
existētē. z in inferiori parte ppter radiorū
solarū reuerberatiōem. In medio tamen in/
terficio est obscurus z tenebrosus. in q habi/
tant demones. ut p theologos in ij. sen. dist.
vj. vbi Tho. arti. ij. Et ibi manēt ad hoīm
exercitatiōem: secū in semp portantes infernū.
non materialiter nec localiter: sed spūaliter:

ut inqt glo. sup Jaco. ij. c. dicens. Demones
quocūqz vadūt ip secū infernū portāt q sem/
per ardent. In eodēz quoqz loco (ut inquit
Bonanē in. ij. di. vj. in qstionibz circa lraz)
est turbulētia z veratio z varietas impressi/
onum. Et hinc est q frequēter mouēt vētos:
z tempestates ac pluias. In ipso etiā loco ē
frigiditas. z ibi generant tonitrua fulgura:
z grandines. Dixerūt g angeli beate s. gini.
Ascēde sup ius. Luc. xij. Qz igit beatissi/
ma sgo ad sperā ignis puenisset. rogata est
ut ibi aliquantulū remaneret. Et potuit sic
ei dici. Tu beata sgo p charitatis ardorem
semp cū deo manere delectaris. De autē assu/
milat igni. Un Deut. xij. dicitur. Deus noster
ignis cōsumēs est. Ergo i igne debet aliquā/
tis per remanere. maxie qz ignis spūscit te su/
per omēs alios amplius inflammat. Un sic i/
quit sanctus. Qd io in quodā sermone. Credi/
mus ipsam interfuisse gaudijs ascēsis do/
minice z iole scō perhecoltes cū aplis spūi/
tū sancti grās pcepisse quā pstat ea a pcepti/
one xpi plenissime habuisse. De ille. Quia
em tu sgo ad receptiōem ignis spūscit te
ceteris amplius z diligentius dispoluisti. z cete/
ris sollicitius custodisti. ideo ipe ignis spūi/
tū sancti maiorē in te opardem z pūritem ha/
buit. Quattuor em sunt dispositiōes ad re/
cipiendū spūm scit. q oia tu pfectissime ha/
buisse. Primū est deuota orō. Ad qd innū/
dum dixit saluator. Jobā. xij. Ego rogabo
patrē z alii paradisi dabit vob. Un canit
ecclia. Quāto aplis dū venissent nunciāt.
Hoc aut tu sgo bndicta habuisti. De aplis
em spūscit recipiētibz scriptū est Actū. ij.
Hi omēs erāt pseruantes in orōnibus cum
Maria matre Jeli. Secūdiū dispositiō
est pūda humiliatio. iuxta illud Isa. lvi.
Sup quē reqlescer spūs meus nū sup humi/
lem zc. Tu sgo sup omēs humillima fuisti.
Un in tuo cāico cecidisti. Resperit humilita/
tē ancille sue. Quapropter Petr⁹ rauē sup
Missus est. ait. Ecce quā vocauit angel⁹ do/
minā. ipa se agnoscat z p fiteat ancillā qz reuo/
tus anim⁹ infusus bñficijs crescit. z ad obseq/
um angel⁹ z grām. nō aut ad superbiā et ar/
rogantiā pūlit vel pūmescit. Tertiū dispos/
itiōem est cordis purificatio. Un ppheta
volens petere spū sancti infusione. Primo
perit cordis mūditiōem dicens ps. l. Cor/
mūdū crea in me deus z spūritū rectū innoa
in visceribz meis. Tu vero hanc purificatio/
nem super omēs habuisti. quā pater eternus
sanctificauit iuxta illud ps. xlv. Sanctifica

Quattu
or: dispo
sitiua ad
recipien
dum spū
ritū scit

Mar
bz ppe
ns ign

Bermo.II. De assumptiōe Marię

uit tabernaculū suū altissimū. quā filiū q̄
splendor patris illustrauit. Unde Apo. xij.
appellatur mulier amica sole. et quā spūsan
cius purificauit. Iuē illud Lu. j. Spūsan
cius supueniet in te. Quartū dispositiū est
mētis trāquilla vacatio. Tū xps inq̄ aplis
Luc. vi. Sedete in ciuitate quāq̄ induamini
in p̄ure ex alto. Sedete. i. a sup̄nis curis q̄
elice. Tu p̄fectissime obseruasti semp il
lud ps. xxxij. Vacate et videte qm̄ suauis est
dñs rē. Q. aut ignē spūsan sup̄ om̄s altos
custodieris manifestū est. Nā q̄m̄ fuerit q̄
istū ignē in te custodierit. Primū est: q̄ i te
habuisti ignē diuinū et p̄petuū q̄ nūq̄ extin
guis. i. x̄i filii. q̄ in vtero tuo nouē mēibz
habituauit. Nā lēz p̄ natiuitatē tuā recesserit
a tuo vtre. nō tū recessit a tua mēte. s̄z semp
ignē spūsan in te incedebat. Ipe em̄ inquit
Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā. et qd̄ vo
lo nūc ut ardeat. Scdm̄ est. q̄ habebas pa
bulū p̄tinuū. i. bona opa. Nūq̄ em̄ ociosa fu
isti. Tū de te d̄ p̄dū. vl. Panē ociosa non
comedit. Et iō in te verificatū est illd̄ Leuit.
vi. Ignis sp̄ ardebit i altari meo. i. in te q̄ fu
isti altare x̄i. Quē nutrit sacerdos. i. xps sū
mus p̄fiter. subijctis ligna. i. p̄riti opa per
singulos dies. Tertiū est. q̄ habebas suffla
toriū. i. amorē x̄i. q̄ p̄rime cor tuū incende
bat. et in cor tuū sufflabat. Qd̄ qd̄ sufflatori
um q̄ multi nō hnt. iuxta illud Hierem. vj.
Defecit sufflatoriū in igne. Iō ignē spūsan
ei in te nequeat p̄seruare. Quartū est. q̄ ha
bebas feruorē desideriorū q̄ se in uero inflam
mabāt. Sic em̄ ex collisione lapidū ignis
excitit. sic ex agitacōe sanctorū desideriorū ca
lores spūsan mens tua inflamabat. et diuinis
p̄olationibz replebat. iuxta illd̄ ps. cij. Qui
replet in bonis desideria tua. Tu q̄z o benedi
cta x̄go p̄rte ac op̄atōem et p̄prietatē ignis
in te sup̄ om̄es altos habuisti. Nā vt h̄ in li
bro de p̄p̄. rez. Inter alias ignis p̄prietate
res est inflammare. purgare. illuminare et vnire
Sicut pater de duobz ferris q̄ adinuitē vni
ti nō pnt nisi p̄ ignē. Tu p̄o bñssima virgo
nō tū recepisti ignē spūsan in tua sanctifica
tione. et in filij dei p̄ceptōe. ac in linguis igne
is in visibili de celo missione. q̄ te totā inflam
mauit. purgauit. illuminauit. et cū deo vnuit.
Et etiā om̄es ignis p̄prietates in te recepisti.
Tu em̄ inflammas frigidos. et p̄p̄ h̄ mac pul
cre dilectionis appellaris. Eccl. xxiij. q̄z ad
dei amorē et dilectōem frigidos et tepidos in
flamas et accedis. Item immūdos purgas a
peccatis. et p̄p̄ h̄ in p̄dicto. c. mater timorū

nominar. q̄z vt d̄. Prouer. xv. Per timorē
dñi declinat ois homo a malo. Per ignoran
tiam q̄z tenebrosos illuminas ad dei cogniti
onē. et p̄p̄ h̄ in pallegato. c. dicens m̄ agni
tionis. Itē hoies elongatos et diuisos a deo
vnis et copulas ei. et p̄p̄ h̄ in eodē. c. voca
ris m̄ sancte spei. p̄ h̄m̄ em̄ hō app̄oximat
deo Heb. vij. Tu etiā o x̄go gl̄iosa i sacra scri
ptura p̄ ignē figurata es. Tū Ero. xij. d̄. q̄
deus p̄cedebat populū suū p̄ noctē in colum
na ignis. De quo etiā p̄pheta ait. ps. ciiij. et
ignē vt luceret eis p̄ noctē. Te em̄ q̄i nostrā
columnā misit deus vt nos antecederes. et ignē
tue exemplaritatē illustrares. et i terrā p̄mis
sionis p̄duceres. D̄ q̄z Ero. xij. q̄ descendit
dñs in ignē. Tu em̄ fuisti ille ignis in q̄ de
descedit. Tū d̄. Ero. iij. Apparuit dñs istā
ma ignis in medio rubi. Tu em̄ fuisti flāma
illa in q̄ apparuit deus incarnat. Tu es ille
ignis p̄petuū q̄ nūq̄ deficiet. Leuit. vi. Tu
es q̄i ignis effulget. Eccl. i. Et iō tua plen
tia reles aliq̄culū elementū ignis decorare. Re
spōderūt aut anḡl̄i d̄cētes q̄ tā clarissime p̄
gini p̄ueniebat loc⁹ iēp̄abilis dignior et cla
rior. Ignis nāq̄ i sua sp̄ra non lucet ab ex
pandēdo splendore suū p̄p̄ defectum materie
Si em̄ ab ex mitteret splendore suū. eclip̄sar
oēs stellas q̄ sup̄ ip̄m sunt. Sic m̄ifestū est
de duobz cadetis accessis. quaz vna alteri fac
vmbra. Licet q̄ ignis de sui natura sit lucid⁹
tū nō diffundit suos radios p̄ oib̄ rōne p̄di
cta. Tū Dionysij. li. xij. de agelica hierarchia
inq̄. q̄ ignis i sua essentia ē occult⁹. insibilis
et incognit⁹ ac circūelatur splendore. Que
p̄ba exp̄nēs ei⁹ cōmētator ait. D̄ oculis
q̄z in sua essentia sensibilis nō videt. Inuisi
bilis et incognit⁹ d̄. q̄z sine subiecta materia n̄
p̄cipit. D̄ etiā circūelatur splendore. Nā
splēdidi ignis radij circūelant. q̄z ad secre
tum sbe sue sinū reducti ab hūanis sensibz oc
cultant. His dicit sc̄tus Joh. bap. inq̄ teate
p̄gini. Licet o bñdicta dei m̄r tu habeas p̄di
ctas p̄prietates ignis. et alias multas q̄z po
sunt Dionysij vbi s̄. d̄. q̄ ignis ē corp⁹ sensi
bile lōge excellēt⁹ et subtili⁹ oibz alijs rebz cor
poralibz. et nature spūali. primū. et tradens
se oibz sibi quocūq̄ mō app̄oximantibz mouēs
vniuersa se participāna. renouatiū om̄niū.
nature custos. clar⁹. distinguēs et resiliēs. sur
sum mouēs. excellēs. sp̄ motiū. p̄p̄sensu⁹.
et mutatiū. ac p̄p̄ter actiū. et inter oia alia
elementa naturā h̄ns puriorē et. Tū q̄z vt d̄
in li. de p̄p̄. rez. Ignis de sui natura sp̄ sur
tus aſcēdit. Ut etiā d̄c̄ p̄s. iij. metha. p̄ h̄

Maria
figurata
ignem

figurat q tu q tota fuisti ignea diuino amore
z temp i mudo ascendisti de altitudine vni? yru
ris ad altitudinē alteri? maior? tētes etiam
nūc ascendere i altū qtu potes ad locū tibi ab
eterno deputatū. vt verificet de te illd ps. xxx
ij. Ascēdit sup cherubim? volauit? volauit su
per penas vētorū. i. oim angloz. Tūc Sabi
el archangel? dulciter innotuit. Ascēde sup?
o spēs z tēcor? totū curie celestī. Ascēdit g vir
qo bñssima celū lūne in q inuitata est vt alio
quātulū moraret? ppter ppterates lūne quas
ipa habuit. z potuit ei sic dici. Luna d: qñ lu
minū vna. i. pncipal? z maria. qz copio solari
in magnitudine z pulcritudine ē simillima.
vt d: in li. de ppr. re. vbi etiā d: Luna ē pul
crifudo noctis. Que oia tibi pueniūt o bñssi
ma feminaz. Un appellaz? Can. vj. pulcra
vt luna. Sic em luna noctē illuminat. fugat
tenebras. ambulātibz i nocte iter ostēdit sic
tu valletā hymaz tenebrosam s. offēdit. z sic
uā fēs plena illuminas. errātes reducis. z pec
carioribz iter q ad celestē pñam puenire pos
sint oñdis. Sic etiā luna suū lumē recipit a
sole. z recepit z reflectit i terrā. vt i eodē libro
d: z fuit snia phi i libro elementoz. Ita tu a
sole iusticie filio tuo illuminar. Juxta illud
Apoc. xxi. Lucerna ei? est agn? z receptum
lumē in mundū reflect. Tu em es lumen ad
reuelatiōem gentiū: z glia plebis tue israel.
Luc. ij. Et ideo in h celo lūne conuenienter
poretis p aliquos dies pmanere. Ridentur
aut angeli. Nequaqz ita erit. Luna em ē
instabilis z mutabilis. Un de insipiere dicit
Sulp? vt luna mutabit Eccl. xxiij. Ipa aut
est z fuit semp qeta. Itē luna patit eclipsem.
necsemp illuminat. Ipa aut semp est clara
z lūmiosa. znūqz illi tēst lūmē. et ideo de ipa
dicitur Apoc. xij. Et luna sub pedibus eius
Quapropter ascendere debet sup? q. In autē
ad celū mercurij puenisset iurata ē vt ibi cō
moraret? z potuit ei sic dici. O bñdicta sgo.
tu nosti q Mercurij a poet? appellat? tēus
sapie z eloquentie. qz fm? Ptolomē dat esse
studiosos z faciliē amatores. Et ppter hoc
Licaonij appellabāt Paulū mercuriū rōne
eloquentie. vt d: Act. xiiij. Itē scis q a pdictis
poet? (marica Luciano) d: x? quaz dñs ait
Quātū dñs percussit aqz zc. Itē qz ipe mer
curij? est ci? i suo motu. d: ab ipis poetis cur
sor tētes sue planetaz Ipe etiā sp cō sole gra
dit. z nūc an solē nūc post solē. z nūctuz soles
inuenit. vt d: in libro de ppr. rez. Tu vero
es omniū sapiētissima z eloquentissima. Un
ppter tuā faciētiā dicit tibi iponisi celestis

[illegible]

Q
Maria
h3ppera
tes vene
ris.

Bermo. II. De assumptiōe Marię

et facit et facit cōtōres et amatores mūscorū. Tu o pulcherrima mūscorū sola delectasti totā celestē curiā q̄ de tuāceptōe immaculata natiuitateq̄ ac filij dei generatōe et parturitōe mellissimis cāris ac tubilis exultant. Et nūc cū hymnis et laudibz atq̄ oīs generis mūscorū lonis te ascēdētē comitat. statim at angelī rīderūt. Noli h̄ morari ēgo bñdīca q̄ hec veni a poetis adultera fuisse phibet. et sepi⁹ fornicata. vt cū mercurio: et cū traiano anchise. vt Virgili⁹ rāgit i. j. eney. Tu at sp̄ immaculata s̄ginitatē suasti. hec īfāmar pestifera libidine. iū illd̄ morat̄ potē docimētū. Lū te dīcīneat veneri. dānola voluptas tē. Tu s̄o ī fāmas charitate. Ascēde s̄ supi⁹: q̄ gl̄osior tibi corona multoq̄ dignior habitatio debet.

R Maria hypēta no solis. Ascēdes igit̄ celū sol. ibi s̄lī iuitata fuit. et potuit sic ei dici. Tu bñ cognūsti o s̄go sapiētissīma q̄ sol radiis mītes ī feces n̄ īfīcīf ab eis. Tu s̄o ītrās ī hūana generatōe peccato īfēcta: nō es p̄miata. imo aīa tua ītrās corp⁹ ad modū radij solarij: illibata et īmaculata remāsit a peccō originali. Un̄ tibi canit eccl̄ia. Sic solarij radij corruptōis nesciūs ītrasti mīs viscera o gl̄iosa dñā. Item sol dī: q̄ ī sol⁹ lūces fm̄ grāmātics. sic ē dī ī hysso. scolaf. c. iij. eo q̄ sit fons tot⁹ lūmis cui⁹ radiatōe supiora et īferiora radiat. vñ (vt dī ī p̄dīco li. de pp. re. j. ē maior oībz lūminaribz) celi ī q̄ntitate et dignitate ac claritate et p̄tate. atq̄ effectū mltiplicitate. Et ī eodē etiā li. dī. q̄ sol s̄o p̄pō motu ordīato et īp̄turbato ordīat et p̄ficiat vñ īsa. De q̄ īn q̄t Amb. īn hexamerō. Sol est ocul⁹ mundi. iocūditas diei. pulcritudo celi. mēsurā tēpōrū. virt⁹ et vigor oīm nascētū. dom⁹ planerarum. decōr et p̄fectio oīm stellaz. Et Marci⁹ an⁹ phs (vt etiā recitat ī p̄dīco li. de pp. rez.) dīc. Sol ē p̄ncipiū lūc. rex nature. mēs mūdi. fulgor olimpi. et moderator firmamēti. Et Plato īn thīmeo ait. Sol a deo fact⁹ est q̄ ī p̄dītor rez: lūcē emittēs clarissimā q̄ cetera īlūstrant. Et Arīst. ī li. de elementis īnq̄t. Sol h̄z lūmē p̄p̄riū. stelle s̄o et luna lūmē a sole ac q̄stū. sic q̄n a cādela speculū et appositū illūminat. Itē dīc Marci⁹ an⁹: vt etiā refert ī p̄dīco li. de pp. re. q̄ sol ī medio signīfīcāt īncēdens bīfēnos radiōs emittit ex se q̄bz supiora et īferiora īlūstrant. Dīonysī⁹ q̄z ī li. de diuī. no. c. v. de p̄p̄ietatibz solis loq̄ns ait q̄ nō solū īlūminat s̄z etiāz renouat. nutrit custodit. p̄ficiat et dīscernit. vñ ī refovet. fecunda facit. auget. mutat. collocat. plantat. remouet et vñīficat oīa. Dec ille. Qui⁹ verba

exponēs p̄mētor dīc. q̄ sol ī sua substātia et essentia h̄z oīmōdā simplicitatē et p̄p̄riāz p̄manentia ac īncorruptibilitatē et summāz ad motū habilitatē et agilitatē summāq̄z ac rīgītatē et fortē. Nā h̄z fortē īlūminatīuam. Licet em̄ ei⁹ lūmē q̄nq̄ ab oībz auferatur. vñ p̄tate terre īterpositōe vel lūne. tñ ī suo lūmine nunq̄z defīcīt. Itē fortē renouatīuam. Nā poros terre aperit et virtutē latētē ī radicibz ad actū p̄ducit et terre sup̄ficiē herbis frondibz et floribz renouat et reuētit. Itē h̄z fortē nutritīuā. q̄ ad interiora radīcū et semīnū solaris radiū subīntrans: caloz s̄o humiditatē terre dissoluit. et vñ sua attractīua de illa humiditate attrahit. ac īn nārmē tū terre nascētū p̄uenit. Itē fortē h̄z īferīorū p̄seruatīuā et saluatīuā. nā elemēta p̄pter īrietatē quā h̄nt īn se: ad īnuicem se destruerēt. nīl p̄ fortis celestis (maxīme solis) īfluentīā p̄ciliarent. et sic īn esse debito saluaretur. Itē h̄z fortē p̄fectīuā. q̄ qd̄ caloz elemētariis īcipit agere ī generatōe corpōz: caloz solaris p̄ficiat et reducit ad debitū p̄plementum. Virtutē q̄z dīscernīuā. nā colozes et rez spēs q̄ ī tenebrīs s̄t p̄sule et īcognīte: p̄ fortē solaris lūmis agnoscūt et ab īnuicē dīscernūt. Itē fortē vñīuā. q̄ vñī et p̄cordat ac conciliat planetas ī suis effectībz. et p̄p̄ h̄ collocat et medi⁹ īn planetas. Dī q̄z fortē fecundatīuā q̄ vñ generādī. Et varias spēs p̄ducēdī cōfert īnferioribz. Nīl em̄ fructīficat vel creascit. vbi sol radij nō attingūt. Et de hac fortēte rāgit phs. ij. phī. dīcēs q̄ sol et h̄o generant h̄oīem. Itē h̄z fortē p̄fortatīuā q̄ mediante corpā aīalīū ī suis vñībz fortīficant. Et s̄lī est de alijs vñīcībz q̄ ei⁹ app̄roximatōe ī vigore meliorāt. et p̄ elōgatōem debilitant sicut p̄tz de floribz: q̄ aperūt ī ortu solis. s̄z īn ei⁹ declinatōe marcescūt claudūt. Virtutē etiā h̄z tēpōz et dīez mutatiū. ordīatīuam et dīstīctīuā. q̄ fm̄ ei⁹ ascēsum et descēsum p̄ signa australia et septentrionalia facit tēpōz dīuersa īn q̄lītatibz. et dīes longiores et breuiores noctībz. Itē h̄z fortē īnferiorū īnformatīuā. q̄ fm̄ ei⁹ app̄roxīnatōe et elōgatōe īn facies h̄oīm et aīalīū corpā caloz et vigore dīspōnunt. Unde dīcīt P̄tolomēus (vt etiā refert īn libro de p̄p̄iet. rez.) q̄ sol facit h̄oīm corpū lentū. facit pulcrū et coloratū et magnoz oculoz. Et q̄z natos īn sua p̄stelarione facit pulcros. ideo de p̄ngīt īn facie pulcri p̄cī. Unde etiā appellatur p̄hebus id est pulcr. Dabēt quoq̄ virtutē purīfīcatīuam. Radiōz em̄ lūoz dīsp̄sīone sub

tiliat aerem et disgregat: ac consumit vapores
insufficientes aere: et dispergit ac fugat auram per-
silentem. Item habet virtutem calefactivam: in-
flammativam et vitivam. Juxta illud Virgilij
vii. eney. Sol mediū celi cōscenderat igne
orbem. Et virtutem attractivam: quia calore suo
attrahit humores et vapores a mari et ab alijs
aquis. qui postea in pluvias et nubes et nivi-
lia conuertuntur. Item virtutem vivificativam: quia
inter omnes planetas maxime disponit ani-
malia ad animatōem et vivificationem. et ni-
hil posset vivere in terra nisi lunaretur solis
vigore et influentia. Item habet virtutem sue
maxime quantitatis et magnitudinis ac ve-
locitatis occultativam. Nam cum sit octies ma-
ior tota terra: ut dicit Macrobius. propter alti-
tudinem sui situs vix bipedalis videtur. et in ei-
us aspectu visus humanus recipitur. quia hominibus vi-
detur maior illo ortu et occultatur: quia ab eis magis
elongatur. et puncto meridiei quā eis magis ap-
propinquit. Item cum continue moveatur velocius sa-
gitta. tamen ab aliquo moveri non videtur. propter
minime enim claritatem intensiorem et excessu: sicut ei-
us quantitas: sic et motus velocitas huiusmodi visum
subterfugit. Nec oia cōmetariorum vbi sunt. et po-
tunt in ipso toto li. de pp. re. Quas omnes solis
proprietates et multo plures tu ego benedicta te
habe cognoscere si quā tuas virtutes voluerit spe-
culari. et ad spirituale intelligentiam virtutes ipsius
solis reducere. Tu igitur ego quā tantum es splendor
ris. tantum lucis. tantum decorem. tantum glorie. et tantum fulgo-
ris: ut tua potentia superius resplendat et inferius
quasi sicut sol oritur super bonos et malos Mat. vi.
et c. si. xxv. di. ita claritate tua oibus impar-
tis. Et non solus es mundi princeps et orbis ocu-
lus: sed si mille essent mundi et orbis: omnes tuis
radijs fulgentissimis illustrares. Tu cuius intel-
ligentia sol appellatur dicere beatus Lybano in quo
dicitur simone. Legi et intelligo quod ego Maria
quod est mundus intelligibilis et admirandus et cuius
terra soliditas humilitatis. cuius mare latitu-
do charitatis. cuius celus altitudo contemplatio-
nis. cuius sol splendor intelligentie. cuius luna de-
cor mundicie. cuius lucifer fulgor scitatis. cuius
arcturus gratia septiformis. cuius sidera cetera
et omnia ornamenta virtutis pulcherrima. Tu etiam
quod in sacra scriptura sol vocatur: dicere propheta ps.
xviii. In sole posuit tabernaculum suum. dens.
debes paulisper in solis celo demorari. Et eo
maxime quod maiestatem tuam agnoscit sonus dulcis/
simis recreari: quod in hoc celo percipi possit. De enim i-
li. de pp. re. Ex mutuo cursu orbium et mo-
tu contrario planetarum: dicunt sapientes generari
gentes et armoniacam suavitatem Un Macro-

bi in lib. Lyceronis ait. In impulsu et motu
ipsorum orbium efficitur sonus ille qui acuta cum
temperata equali armonia efficitur et concentus.
Ad hanc autem armoniam celestem perficiendam facit
sol in suo circulo quod facit media cordula in
musico instrumēto. Nec tibi. Dis autem audi-
tis cecinerunt angeli illud Eccl. xvij. Sic sol
orbes mundo: sic mulier bone spes et ornamentum
tuo domus sue. Que domus non est hic. quā vide-
licet domus ista fulgentissima ego debet ornare
sed est multo altior. Et ideo ipsi angeli dulciter
decantando beatissime regini dixerunt. Alcedo
superius. Pervenierunt ergo ad celum maris vbi
etiam innititur fuit. et potuit sic ei dici. Mars
a gentilibus est appellatus deus belli. ut dicitur li. de pp.
re. vbi etiam habetur quod iste planeta disponit ad
audaciam et fortitudinem et victoriam de hostibus. et
etiam inclinatur et disponit ad igneam operationem
fabrorum. I. et ferrariorum. Tu vero victoriosissima
ego de oibus hostibus semp triumphum et victoriam
habuisti: sic perdidit dominus diabolo a te per-
didit doctores Sen. iij. Ipsa cōteret caput tuum.
Numeri qz. xxiij. prophetam fuerat. Solus
ger ego de israel et percutiet duces moab. I. de
mones. Un i tui figuram moysi de. Exo. xxiij.
Leua ego tua et excede manum super mare. I. su-
per malignos spiritus. qui perturbant mare mundi
Tu homines pusillanimes factos percutis: facis
aeros per gram eis ipetrat. Un dicit eis illud
Isa. xxv. Dicite pusillanimis: confortamini et
nolite timere etc. Tu das fidelibus tuis de ma-
lignis hostibus victoriam. Un de te dicit ps. illud
ij. Mach. x. Propterea sibi placet dare dignis vi-
ctoriam. tu etiam charitate tua corda mortalium
omni metallo duriora facis ligida et tenera per de-
uotidem ita ut verificetur illud Iudith. xvij.
Perre sic cera liquefecit. Tu debiles in finio dei
facis ex firmiore fortis et robustos ita ut de tu-
is bellatoribus dicitur possit illud Ios. x. fortissi-
mi bellatores eius. Rident autem angeli dicentes.
Neque ergo dominus habet permanere debet. quia iste mars
appellatur deus belli. tu deus pacis. Dic (ut dicitur
dicto li. de pp. re.) ad iracundiam et perturbatōem
commouet. tu deo heret et tranquillat animi pro-
curas. Alcedo ergo superius. Ad celum autem Iouis
cui pervenisset: etiam ibi innititur fuit et talibus hosti-
bus inuitas ea vti potuit. Tu nosti quod fin fabulas
poetarum et gentium errores Iupiter dicitur: quia inuitas
per quod appellabatur Iunio deorum et eorum per. Et huius
planeta i li. de pp. re. de eodem benivolus. calidus et
humidus. i suis gloriis reparatur. i colore argenteo.
candidus. clarus ac blaudus. Et ideo in eo circulo cau-
sam felicitatis: antequam ipsi posuerunt. ut dicit
Macrobianus philosophus. Et ipse reprimit maliciam

S
Maria
habet
tres mas

T
Propter
causas Jo-
nis

Bermo.II. De assumptiōe Marie

Maria
hypota
na uia

naturale saturni. Itē in corpore hōis cooperat
ad pulcritudinē et honestatē. pulchritudo enim color
et huiusmodi et rubore permixta causare solet. pul
chritudo oculos et dētes ac crines. barbāque rotū
dā. ut inquit Ptolomeus. et etiā pontifex p̄dicto
liet. p̄p̄. re. ubi etiā dicitur q̄ p̄est aeri et sanguini
in a sanguine cōplexior. Et sibi ipso p̄tinent
honores et diuitie ac optimū indumentū. Itē
fīn astrologos indicat sapiāz. rōem et verita
tem. Et q̄n apparet in ascēdere designat reue
rentiā. honestatē. fidē et disciplinā. et erit finis
ad saluatōem: et oīm signoz celestium p̄fortat
bonitatē. Nec ibi. Quas oēs p̄p̄tates tuas
q̄o b̄ndicta i te habes. ut p̄z tuas excellētiā
inueni. Tu enim es regina celi et dñā angloz
et oīm scroz. et parēs restauratiua oīm crea
turaz. Tu benigna es. feruens et humilis. me
dii p̄tūtes tenēs. oīm argēto cādidior: et q̄st
nouū speculū in q̄ sol splendet et neq̄eris: que
bonitate tua natū et te dñā mitigas: et placa
tum hoībo reddit. Lūi figura h̄z. j. Regū.
xv. et Abigail q̄ accessit i occursum David
irati. et uenit cū exercitū suo ut uideretur
se de viro ei. Unī sua humilitate et bonitate
placauit illū. Sub te q̄o imparet mundi
p̄tinet honores. diuitie et idumētū optimū
Iux illd q̄o d̄z do p̄. xliij. Altitit regina a
dextris tuis i vestitu deaurato circūdata va
rietate. Tu q̄z p̄p̄it illū q̄ est sapiā dei p̄is
j. Lōz. j. In q̄ sunt oēs thesauri sapie dei. ad
Lōz. j. Qui ē via. p̄tas et vita. Joh. xliij. et
cū p̄tēdine. viij. di. Tu deuotos tuos fa
cis pulcros i p̄pectu dei. rubigidos charita
te. nūcosq̄ mūdicia et puritate. reuerētes ho
nestos. fideles et morigeratos. eosq̄ i oīm bo
no p̄fortas. et p̄stremo saluos ac felices red
dis. Quibz dixisti. Prouer. viij. Qui me in
uenit inueniet uitā et hauriet salutē a dño.
Quibz de causis i celo isto debet aliquantulū
latē demorari. Rūderūt autē angeli dicētes.
Nō est p̄gruū te o dñā nra in h̄ celo moram
trahere. Ille ei Jupiter a p̄erz infamat q̄ se
pius p̄misit adulterā. de q̄o tractat Quid.
in li. metham. tu q̄o es p̄go illibata. Prete
rea ut legit in li. p̄dicto de p̄. re. Jupiter in
xij. signo significat fuitz et tristitiā. ac pau
peratē et infirmitatē. que nullatenus tibi p̄ue
niunt. Alcedē igit alius. q̄ in sublimiori lo
co expectaris. Alcedit q̄ celū saturni. et ibi
etiā inuitari sic potuit. O dñā q̄ cōsolaris
melios. p̄sidera q̄ saturnus (ut d̄z in li. de p̄.
re.) planeta est melancolicus. malinolus. frigi
dus. siccus. nocturnus et p̄derosus. falsidicus.
atq̄ instabilis: et senex depingit cū facie curua:

ac colore pallido aut liuido sic plūbū. duas
q̄z mortiferas q̄litates. s. frigiditatē et sic
citātē. et iō ferus sibi ipsi p̄stellatōe nat⁹ et cōce
ptus. ut moris. ut pessimas p̄est qualitatē
Nā saturnus fīn Ptolomeum i li. de iudicijs
astroz. facit hoīem plerūq̄ esse sūcū ac tur
pem. et ad mala opa inclinat et ad pigritiam
tristitiāq̄. Et quis ille planeta dicat saturnus
nūc a saturno. ut d̄z i p̄dicto li. de p̄. re. tū
nūc a p̄erz habet q̄dammodo ieruluz. Unī
Quid in eplis dicit. Saturnus perit. perie
runt et sua iura et. Et iō debet h̄ aliquantisper
morā trahere et pessimas qualitates ex tua
bonitate vel in bonas cōmutare ut saltē ali
qualitē spare. Rūdit autē tūc dñs Jhs et dī
xit sue b̄ndictē mri. Licet i p̄dicto li. de p̄. re.
dicat q̄ saturnus disponit ad sapiāz et doceri
nā. et tu sapiētissima mri mea de te ipa sp̄ dice
re potueris illd Eccl. xliij. In corde meo do
ctrina sapie. quis etiā disponat ad diuitias
p̄gregadas. et te at dicat Prou. vi. Multe
fuit p̄gregauit sibi diuitias: tu solum p̄p̄gref
sa es vniūsa. Tu nō cōuenit te oīm leticia
et iubilatiōe dignissimā: in loco isto mesticie
causatio demorari. ut imutare ei⁹ naturales
q̄litate sibi ab initio inditā ad decore vniūsi
Et his dicit cepit dulcis decore illd Ean.
ij. Jā hyemo trāsiit imber abiit et recessit. sur
ge amica mea et ueni Et statim introduxit illā
in celū stellatū. et ibi posuit i capite ei⁹ coro
nā stellaz duodecim. et qua habet Apoc. xij.
In h̄ autē celo ut p̄manere uellet aliq̄dū
sic potuit inuitari. O glōsa p̄go tu habes i
te omēs stellaz p̄p̄tates. q̄s ego posui in
tertia p̄te p̄ncipali h̄ op̄is. ser. vii. Tu enim
fuit illa stella maritima q̄ xpm etne diei so
lem tenebrosū mōdo adduxisti. Tu stella ma
ritima q̄ xpianos nauigātes p̄ mūdī pelag⁹ ad
portū salutis adducis et dirigis. Unī h̄ figurā
d̄z Mar. ij. Stella antecēbat eos usq̄dū
uenies staret sup̄ ubi erat puer. i. Jhs. q̄ sal
interpretat. Stelle autē istz noīe p̄grue tu vo
caris. Quia sicut hec stella q̄ vulgaris d̄z la
ramontana: de loco suo nūq̄ moueri videt.
et tamen in spere circulo circūuolat. ut d̄z in
li. de p̄. re. S. q̄z circuli h̄z breuissimū. h̄z p̄p̄ta
quali non videt. vñ et immobilis dicit. Sic
tu o stella diuina. quis in statu gratie imo
biliter p̄manseris et ab ipso p̄ motū alicuius
peccati nūq̄ recesseris. tamen in spere ad ē:
charitatis circulo: motu dilectionis diuine:
velocissime cucurristi. Dicit em̄ Bern. q̄ q̄
amat uehementi⁹ currit veloci⁹ et p̄uenit citi⁹
Amor autē tu⁹ fuit p̄ modū cuiusdā circula

tionis. qz mor circularis est ab eodē in idem.
Tu ho sic deū amabas q oia alia nō nisi pro
pter ipm diligebas. Et sic ois amor tuus ab
eo incipiebat ⁊ ad ipm redibat. Un Eccl. x.
iij. dixisti. Biz celi circūti sola qz celi. i. ce
lesti amoris. Et bñ dixisti sola. qz nullius scī
amor fuit ita i deū totalit⁹ direct⁹ sic amor tu
us. Un ⁊ breuissimū. circūlū habebat. qz p
pīplariōz dei oia q occurrēbāt statim refere
bas i eū. ⁊ ois tua actio sp intēcio fuit i dño.
Itē sicut illa stella a pollēdo vocat⁹ polus. qā
semp pollet hoibz ⁊ nūq occidit. vt dī in pōi
cto li. de pprie. rez. Sic tu splēdorē tuū nūq
mūdo subtrahis Et sic (vt i pallegato li. dī)
ad hāc stellā astrologi potissime respiciunt.
qz p ei⁹ sitū discernūt termini ⁊ situs aliarū
stellaz ⁊ celestiu circuloz. Sic scī q sunt ve
ri astrologi celestia pīplantes potissime ad
te recurrūt ⁊ attendūt. qz sit⁹ lydez. i. māstio/
nes beatoz qz hñt i celo ⁊ termini celestium
circuloz. i. pīfectōes angloz p te discernūt
rāqz p ipoz dñam ⁊ reginā. ⁊ p te etiā tanqz
p celi portā oēs q saluāt introducunt. Itē si
cut ista stella p girū arcturi sibi pīpīnquit ab
alijs stellis est distincta. a cui⁹ vicinitate po
lus arcticus est vocata. Arcturus em ē curi⁹
septe stellaz. que istā stellā circūeunt: facien
tes et quasi circūlū ⁊ coronā. vt hñ in dicto li.
de pprie. rez. Sic tu coronis oīm sanctorz:
q in septe ordinibz distinguunt⁹ decoratis et
coronatis. angeloz. i. patriarchaz. pphetaz
aploz. martyru. pīfelloz ⁊ virginū. Qua ex
re debet in isto celo tibi valde pīdecei aliqn
tulum stare. marie qz istud celū est ornatum
varietate stellaz. sicut tu decorata es diuersi
tate pīrtū. Rñdit autē brā pgo. Celū hoc si
cut ⁊ alij inferiores sp mouet ⁊ instabile est.
Un Aristo. in li. de causis elementozū dicit.
Celū istud inqeruz est ⁊ mobile naturaliter.
cui⁹ mor⁹ est reuolubilis sup arē ⁊ c. Ego autē
in oīm requiez qīui. iō in hereditate dñi
morabor. Eccl. xiiij. Quaproptē ascendere vo
lo superi⁹. I Peruenit q post hecad celū cri
stallinū. de quo dicit mōsen. in. ij. di. xij. fm
opinionē Bede. q factū est ex aqz in modū
crystalli solidatis. Aquas em sup celos collo
catas scripture nobis auctoritas insinuat.
Nā Gen. i. dī de deo. Dimisit aquas q erant
sub firmamento ab his que erant sup firma
mentum. Firmamētū autē est celū stellatum.
Nā in eodē c. dī. q fecit de⁹ stellas. ⁊ posuit
eas in firmamēto celi. ⁊ dī firmamentū. qz
est firmū. i. solidū ⁊ incorruptibile ac i ppetu
um pmanēs. Un hac rōne octaua spera stel

laz q pīnet i se alias septe speras planetarū
vocat firmamentū. a deo in pōicto. c. vbi
dī. Appellauitqz firmamentū celū Eccl. ex
ponit Nicola⁹ de lyra. In hoc autē celo qd ē
supra firmamentū siue octaua sperā vel celū
stellatū quod idē est. inuitari pōit ad ma
nendū beata virgo talibz verbis. Istud celū
est nature subtilis ⁊ celestis. tu ho ligz hāce
nus in terra fueris. vitam tamē semp celibz
acitasti. ⁊ tante subtilitatis vt in te fili⁹ dei
in cōceptione intraret. ⁊ in natiuitate sua ex
tra te exiret. ⁊ p te transiret non apertis dan
stis pīnalibz. sicut intrat ⁊ exis solis radi⁹
per cristallū. In isto etiā celo benedict⁹ dñs
Un Dani. iij. canebāt tres pueri in fornace
ignis dicentes. Bñdicite aq omēs que sup
celos sunt dño: laudate ⁊ superalate eum i
secula. Tu qz semp deū bñdixisti. ⁊ p oia
secula bñdicere intēdis. qre in h bñdictiōis
loco nō moraris. Lōlderare etiā debet q aq
iste nō sunt frigide. fluxibiles. humide ⁊ po
derose. i. diuina potēcia sunt ita leuigate ⁊
subtilitate q in naturā celestē sunt conuerse. ⁊
ideo pmanēt fixe ⁊ solide pīpīneqz ⁊ trāspa
rentes sicut aliq celi. vt dī in pōicto li. de pp
rie. Tu ho nūq habuisti frigiditatem alicui⁹
peccati. Tu fuiti sine fluxu vicioz. tu nō fr
gida p negligentia vel tepiditate. i. seruata
p charitate semp exstitisti. atqz ponderosita
tem iniquitatū vel culpāntiaz nūqz hab
uisti. De quibz inqre Ps. Qm iniquitates
mee supgressē sunt caput meū. ⁊ sicut onus
graue grauare sunt sup me. Sicut leuis
ad volandū in altū p pīplatiōem. Un de re
sub noie nubis dī. Isa. xix. Ecce dñs ascēdet
sup nubē leuem ⁊ c. Tu fuiti solida stabilis
in omni fūture. In te quoqz trāsparet omnis
pīfectio sanctorz. Tuq fuiti pīpīcia p oīm
bonoz morū exemplaritatē. Preterea sic dī
in pallegato li. de pprie. rez. Celū cristallinum
a superiori celo. i. empyreo recipit lumē: ac in
minōritatis plenitudinē qnā in inferi⁹ celū
effluit ⁊ effundit. Tu ho a celo diuine iūsti
tatis tuā recipis claritatē quā p orbē vniuer
sum diffundis Un tibi dicere pīe nō solum
mortales hoies: i. qā scī oīs cū pā. In lu
mine tuo videbim⁹ lumē. In te em velut in
cristallo relucet splēdor oīs scitatis. Unde
Amb. in li. de pīgnibz inquit. Sic vob rāqz
in imagine descripta virginitas vitaz Na
rie. a qua velut a speculo refūlget species ca
stītatis ⁊ forma virtutis. Dñc sumaris licz
exempla. vbi tanqz in exemplari magisteria
sunt expressa p bñtatis ⁊ c. Et Hiero. in epī

Arctur⁹
quid sit

Y
Celū cri
stallinū
qre sic dī

Maria
bz pīpī
celū
stallū

El
py
qui

Bermo. II. De assumptione Marie

Stola ad Chromacium et Pelyodor de re ait. In vigilijs inueniebatur prior. in sapientia legis eruditior. in humilitate humilior. in carminibus David psalterior. in charitate gratiosior. in puritate purior. et in omni fortitudine perfectior. Nec ille. Preterea si teneat opinio quod runda astrologorum: que rectat in predicto libro de proprietatibus rerum. quod celum crystallinum suum firmamentum est collocatum ad imperium firmamenti moderationem. vel ad caloris generationem eius velocissimo motu repressionem: ut calorem celestem ad temperantiam ducere. ita quod ex celi inflammatione mundus inferior dispensatum non pariat. Hoc quoque tibi conuenit quod diuine vindicte imperium moderaris. et iracundie et calorem temperas ac reprimis. atque ab inflammatione et exterminio interuentu tuo mundum cōseruas et defendis. Et ideo sicut celus crystallinus est medius inter celum empyreum et stellatum. ita tu es mediatrix dei et hominum. Dignis sponsa illius qui mittit crystallum suum sicut buccellas. psalm. clviij. permansit aliquotulum in celo isto crystallino. O intemperata mater christi ante cuius sedem vidit beatus Johannes tanquam mare vitreum simile crystallino. Apocalyp. xxiij. Qui etiam ostendit idem filium suum flumini aque vite simile crystallino. Apocalyp. xxiij. Postquam ita placet crystalli filio tuo: placeat et tibi paulisper requiescere in eo. Non est frigidus verus aquilobis flantibus et gelantibus crystallus ab aqua. Eccl. xliij. Sed celus istud crystallinum fabricauit diuina sapientia. Nec in loco isto est aspectus quasi crystalli horribilis. De quo habet Ezech. i. Sed est pulcritudo inuicem candoris. His autem dictis respondit beata virgo illud Eccl. xliij. Ego in altissimis habito. In mundo per omnium virtutum altitudinem. Et ideo nunc dicto eleuari ad altissima paradisi palatia. Angeli pro ad dederunt. Non dicit alibi collocari infemum quod vbi est eius filius: quod altior locus tener. Et ideo ascende altior virgo gloriosa. et iam ingredere beata celi mentia. Intrauit quod beata mater celi empyreum. De quo dicit Rabanus et Basilus in hexameron. Celum empyreum est corpus purum natura simplicissimum: de corpulentia habens minimum. quod subtilissimum est: et primum mundi firmamentum quantitate maximum. qualitate lucidum.figuratione speculum. locali situ supremum. quia a centro remotum. amplitudine spirituum et corporum visibilium et invisibilium. et ceterum dei summum habitaculum. Licet enim deus sit vbius. tamen specialiter dicit esse in celo quia ibi reles po-

tissime sue virtutis operatio. Et ideo celum dicit specialiter sedes dei. Isa. lxvi. Item dicitur chronus dei. Mar. v. Et ceterum christus de iureiurando. De quo celo inquit sanctus Boetius. in ij. dist. vi. in questionibus circa liam. quod potest recte appellari palatium. tamen propter spaciositatem. tamen etiam propter amenitatem et claritatem. Est enim clarissimum et splendidissimum. De quo etiam ait Hieronymus in. iij. dist. xli. quod lumine plenissimum: et omni iocunditate gratiosum. Cuius pulchritudinem admirans David inquit psalm. lxxxiij. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum: excipiat et reficiat anima mea in atrijs domus. Et iterum ibidem dicit deo. Melior est dies vna in atrijs tuis super milia. De ipso etiam celo ait sanctus Bonaventura in. ij. dist. ij. art. iij. quod in corpore questionis. quod maximum mole. quia omnia alia corporalia continet. Et ideo Baruch. iij. dicit. O israel quod magna est domus dei: et ingens locus possessionis eius: magnus et non habens consummationem. Quibus autem qualitates describunt Apocalyp. xxi. vbi beatus Johannes inquit. Ostendit mihi angelus civitatem sanctam hierusalem habentem claritatem dei. Et erat structura eius ex lapide iaspide. Ipsa sicut ciuitas de auro mundo. Fundamenta muri ciuitatis omni lapide precioso ornata: et porte eius erant ex margaritis. et platee ciuitatis auro mundum. De ciuitate non eget sole neque luna ut luceat in ea. quod non est illic. Nam claritas dei illuminat illam. et lucerna eius est agnus. De ibi. Quod quidem celum frons celsus petrarum in suis triumphis appellat suauissimum montem omnis iocunditatis. De quo beatus Thobias loquens dicebat sui licet. xiiij. Beatus ero si fuerint reliquie seminis mei ad videntem claritatem hierusalem. i. supernam. Et sequitur. Portus hierusalem ex saphiro et smaragdo. et ex lapide precioso omnis circum muni est. et per vias eius cantabitur alia. In hoc admirabilissimo celo introduca ipsa benedicta regis quod enarrare valeat ineffabiles sonos diversorum instrumentorum: quod melodias quod cantus dulcissimos angelorum: quis apparatus indicibile explicare sufficiat: quis laudes et glorificationes ei ab omnibus sanctis redditas poterit contemplari. Videre autem mihi videor patriarchas inter se dicentes. Hec est illa benedicta filia nostra quod de lumbis nostris venit. et nos de omni male dicto eripuit. Prophetas pro cantantes et illam digito signantes et dicentes. Hec est illa de qua tam mira et stupenda prophetauimus. Martyres pro dicebant. Hec est illa gloriosa virgo per quam animati sumus et ad plenum in-

Qualitas celi empyrei

Qualitas celi empyrei

citati. Confessores qz et anachorite dicebant. Ita ita veni beata. ita veni desiderata oibz nob. Post quos pcedebat maxima et pulcherrima turba virginu i capite florida feta hntium q oes bndicte virgini reuerentia facientes dicebant. Gras tibi innumerabiles referimus sa cratissima vgo. q tuo exmplo nos de mudi fe toze et corruptioe eduxisti. et ad locu istu ame nissimu puenire fecisti. Tunc. Iohes bap tista de ipsa bndicta vagine ait oibz angel et san ctis. Dns in celo parauit sede sua. et regnum ei oibz dñabit. ps. cii. Ista em est q ascendit sup celu celi ad ouere. ps. lxxv. Ad ipsaz aut vagine puerus dicit. Aperuit tibi dns the sauz suu optimu celu. Deut. xlviii. Unde i veritate tibi dicere possum illud ps. lxxviii. Qui sunt celi et tua est terra. Te em fecit de dñam et impatrice vniuersi orbis. Et io tu potes dicere illud Job. xli. Na q sub celo se mea sunt. In hoc globo pmane o bndicta v go. locus em est spaciolus ad manendu. Be nef. xliii. In optimo eius loco habita tionem. Ben. xlviii. Et ascende in locu habi tationis glie tue. ps. xlv. Et tunc dicere poteris cu eode ppha ps. xxx. Statui in loco spacio so pedes meos. Tunc aut Danid. i. xps et oes filij israel. i. angeli. posuerunt archa dñi in lo cum suu. ij. Re. vi. Et Salomon. i. xps. cu populo dei. i. vniuersa curia celestis ipsam ar cham collocauit in teplo. iij. Reg. viii. et ij. Para. vi. id est in celo empyreo in loco altissi mo. Et tunc beata vgo filium amplexata di xit. Inueni que diligit anima mea. tenebo il lum nec dimittam. Lan. iij. Dicit qz. Nec re quies mea in seculu seculi h habitabo qm ele gi eam. ps. cxxij.

¶ Pars tertia huius sermonis que dicit introductionis.

A **b** Eata vginē sup omes celos debere ascendere pphetatu fuit Isa. ij. vbi d. Et erit in nouissimis diebus ppa ratas mons dom dñi in vertice montiu. et eleuabit sup celos. Na aut traslatio dicitur per colles. i. sup omes beatoru ordines. In oi bus g celis debuit introduci benedicta mater dei propter singularia prouilegia que ipsa ha buit. Unde dicit quida deuotus theologus. q ipsa introducta fuit in duodecim cel ma terialibz. Quoz pmi d. aereu. quod qdem ascendit p fructu humilitat singulari ea re nitentis plus qz in ceteris creaturis. Quia sicut hoc celus est inferius ceteris. ita cor ipsi us virginis humilior omnibz sensu dñi dicit angelo. Ecce ancilla dñi. Luce. j. Un dicit

Bern. sup Missus est. q cor vgis gloriose hoc vbo penetravit centz terre p hilitatem et io meruit exaltari. Et hac cam exaltationis sue assignauit ipsa bñ vgo Elysieth dices in suo cantico Lu. j. Quia repperit hilitatez ancille sue etc. ¶ Sedo ascendit celu et heren si ne olimpiu. Licer aut pphs faciat differet am inter istos celos. vt refert in li. de ppi. re rum. tamē p nunc possumus p eode accipere Echer aut grece dicit splendor latine fm Jst doz in lib. ethim. Et d. ether suprema regio aeris in qua est ppetu splendor. et nunq ob scuritas. qz vmbra terre nō potest illuc pue nire. vt d. in pdicto li. de ppi. re. Et figurat beata vginem q temp fuit splendida et ad qua nunq puenit vmbra pti. Un de ipsa semper dici potuit illud Isa. xlviii. Sicut lux meri diana clara est. Olimpus aut vt d. in palle gario li. de ppi. re. etc. est mors macedonie ex celsus nūmis. i. valde. ita vt sub illo nubes ee dicant. Unde ait Virgili. Nubes excedit olimpus. Et io appellat celu. Tare enim est altitudis q oes excedit aeris turbines et pas siones. Un pphs ibi ascendentes vt curius et si tus stellaz inspicerent. vt ibi possent viuere portabāt secū spongas aq pleas. vt p attra ctioem aq aere redderet spissiore et grossiore Est em ibi aer summe puritatis. vt dicit m. a gister hystoriaz. Et figurat bñssimā vginem q sup oes mudi turbines temp illela pmasit Et vt ait Ansel. ita puritate reuoluit q sub deo neqr maior intelligi. Istud aut celu ethe um siue olympum itrauit fructe fidelitatis. Sicut em hoc celu oes tenebras expellit. sic ipsa singularius ceteris creaturis pnam ex cellente fide oem heresiz extirrit. Un illi ca nit ecclia. Gaude Maria vgo cunctas heres ses sola interemisti vniuerso mudo. Na cum in passione dñi obsecritas infidelitaz itra set corda oim discipuloz et aploz. et fide comz extirrisser. lumē et claritas fidei i ipsa virgine sola remasit. Et pphs oes cādele accense in die pascenes i matutinis extinguit pter vñā ¶ In tercio celo lūne bndicta vgo meruit ex altari p gram sanctificationis. Quia sic celus lūne ppter frigidā influentia cōtemperat ca riora. ita gratia sanctificationis sue neduz fomité et ignē capiscencie tēperauit. Et etiā penitus extirrit. Un sup illa vba Luce. j. Spūs sanctus supueniet in re et pñus altissi mi obubrabit tibi. At Aug. in li. de pñia euāg. q illud obumbrare fuit fomites extir pare. ¶ Quattu celu Mercurij introiit

Maria olymp

Qualis Maria introducta est in celos.

Sermo. II. De assumptiōe Marię

[illegible]

xeo ps. lxxxiij. Bndixisti domine terrā mā.
 ¶ Undecimū celū. s. cristallinū sgo bndicta
 ironit p. q̄ntū pleuararie. Sic em p̄dictū
 celū licz sit de aq̄s formatū. q̄ de sui natura sē
 fluribiles. m̄ (vr p̄cedeti p̄e dixim) n̄ fluit
 s̄ solidū pmanet. Ita bndicta sgo licz p̄e
 ata sit de iudeis q̄ erāt fluribiles per p̄m. m̄
 ipa nūq̄ flurit. s̄ t̄m̄ine i dei grā labit / r̄ fir
 ma pseuerant / z i oibz p̄m̄ibz solida p̄m̄at
 Un de ea dicit p̄ illō Eccl. i. Quali vas auri
 solidū ornati o il lapide p̄ciolo. ¶ Duodeci
 mū celū. s. empyren afcedit s̄rute lucē glifica
 tionis. Sic em h̄ celū ē maḡ glifioz oibz
 alijs cel. m̄ illō ps. lxxxvj. Glōsa dicit aē
 de re cinitas dei. Ita b̄t̄ima dei m̄ glifioz
 oibz sc̄ris. z iō debuit i loco glifioz exaltari.
 z ibi sup ocs brōs collocari. De q̄ glificatiōe
 p̄dixit d̄s. Ita. lx. dices. Domum maiestatis
 mee glificabo.

¶ Pars quarta huius sermonis q̄ dicitur
transgressionis.

a Secūdes brā hgo ad pparamz sibi
a filio habitaculū visitauit māsiones
oīm brōz. vt qdā tenorē p̄dicator cō
templat. & qdō inq̄ saluator Joh. xiiij. In
domo patris mei māsiones multe sunt. Et pri
mo visitauit decimū chorū: in q̄ (vt inq̄t lan
ctus Bonauē. in. ij. sen. di. ix.) sunt pueri p̄
baptismū statim decedentes. r. alij q̄ nō fuerūt
tāci meriti vt mererēt puenire ad ordies an
geloz. s̄z solūm saluati s̄t merito passionis
xp̄i. Isti aut̄ brī rogauerūt brīssimā p̄gnē: vt
in eoz societate moraret̄. cui ipa ridit. Qua
fi bassamū nō mirū odor me? Eccl. xxiij. i.
ego s̄ti ip̄micta r. intacta ab oī fetore p̄ci.
Tlos aut̄ oēs corrupti fuiss̄ p̄cō saltē oxi
nali. Et iō vobis nō remaneo s̄z tñ vos: et
vne gl̄ie mee fulgōibz illustrabo. ¶ Visitā
uit q̄z p̄gnū ordinē. q̄ oēs genibz flexis oble
cratur ea vt i eaz societate remanerent dicen
tes. Tu fuisti m̄gra nra. dñā nra. r. m̄r ac ab
bassā nra. ordinēq̄ nrm instituiti. ordinasti
renuisti r. p̄lecrasti. Decet aut̄ magistrā mora
ri cū discipul. dñam cū ancill. abbas illaz cū
subditis. ac m̄iem cū filiabz suis. r. cō maxie
q̄z tñ i te habuisti tres excellētiāz. puritatē
in mēte. p̄gnitatē i carne. r. claritatē in puer
lacione. de quibus dicit̄ Sap. iij. Nō q̄z pul
crat̄ ea casta generatio cum claritate. Nos at̄
q̄zum nobis possibile fuit tñi similes fuim⁹
Cum ergo similitudo sit causa dilectionis: cō
iunctionis r. associationis Eccl. xiiij. r. viij.
ethiopo. Ideo i nostrō recta p̄iorio pmanere
Reposidit aut̄ bndicta virgo. Omnes vos

Ehorts
puerorū

Chorus
Reginum

aliquo mō p̄didistis puritatē vestrā salte p
p̄c̄m veniale. Quia de vob̄ illud p̄monēb.
xxiij. verificatū est. s. Sep̄ies i die cadit in
stus ⁊ resurgit. Et illud. in. Re. viij. Nō est
hō q̄ nō peccet. Ego aut̄ q̄si lyban⁹ nō iustus
evaporavi habitatores meos. Eccl̄. xxiij. Pa
ritas em̄ mea nullo vni⁹ vel mīmo peccato
fuit incisa vel deplanata. Quia propter vo
biscū remanere nō debeo. S; tñ faciā vos a
filio meo coronare. Qui canit eccl̄ia. Hu co
rona p̄gini. Jic decorabo vos seq̄la filij mei
cui itez canit. Qui pascis inter lilia septus
chores p̄gini. Et rursum. Quociq; p̄rgis
p̄gines sequunt̄ atq; laudib; post te canētes
cui strā. hymnosq; dulces p̄sonāt. ¶ Visita
uit in sup̄ p̄fessores ⁊ anachoritas. Qui dixē
rūt ei. Trīnā tibi placeret o dñā gloriola ha
bitare cū servis tuis. q̄ tui corde ore ⁊ opere
fessā fuisti. sicut ⁊ nos ad tui imitadē cō
fessi sum⁹. fuātes p̄siliū archangl̄ Rapha
elis dicētis Thob. xij. Cōfitemi ei. s. deo. q̄a
fecit vobiscū misericōdia. Opa em̄ dei revelare
⁊ p̄fiteri honorificū est. Rndit beata virgo.
Cōfitebor dño nimis in ore meo ⁊ in medio
multoz laudabo eū. ps. cxij. Verūtāme vo
biscū nō p̄manebo. q̄sicut cedrus exaltata
sum i lybano. Eccl̄. xxiij. id est sic cedr⁹ lyba
ni est alta sup̄ oēs arbores. ita ego exaltari de
beo sup̄ omēs p̄fessores. vbi p̄petuā de vobis
memoriā ego ⁊ fili⁹ me⁹ corā p̄e eterno facie
mus. Ipse em̄ ait. Mat. x. Omis q̄ p̄fitebi
tur me corā hominib; p̄fitebor ⁊ ego euz cor
ram p̄e meo q̄ in cel̄ est. ¶ Postea p̄o visita
uit martires q̄ ipam sili inuenerūt ad secū
p̄manendū dicētes. Tu i mūdo diuersis af
flictionib; vexata fuisti. Un̄ Trē. ij. tibi dē
Magna est velut mare p̄ditio tua. In hoc
aut̄ dolore inexplīcabili decorata fuisti p̄stan
tia inextimabili. Nos p̄o tui exēplo multas
patienter toleram⁹ p̄ssiones. Unde de no
bis canit eccl̄ia. Dēs sancti q̄nta passi sunt
tormenta rē. Et ideo sicut tibi fuimus socij
passionū debem⁹ etiā esse p̄solationij. c. j. de
sepul. Rndit aut̄ beata virgo. Vos fuistis
martires. ego aut̄ pl⁹q; martyr p̄ passionem
filij mei. In q̄ mea ip̄s aiam p̄rāsunt gladi
us. vt mibi p̄dixerat sanct⁹ Symeon Lu. ij
Quī em̄ lat⁹ filij mei lancea p̄forauit; anima
eius in suo corpore nō erat. aīa p̄o mea in meo
corpore erat. quā ip̄a lancea p̄forabat. Disseca
baturq; caro mea vidēs carnē vni⁹ genitū mei
lantari. Disscabat aut̄ aīa mea vidēs aīam
ei⁹ tā gratit̄er p̄tristari. Disscabat q̄s sp̄iri
tus me⁹ vidēs diuinitatē ipsi⁹ tā ignominī

ose tractari. Quia q̄ anima est dignior cor
pore. c. cum infirmitas. de pe. ⁊ re. Et. c. sedu
lo. xxxvij. dis. Ideo martyriū aīe (quod est
dign⁹ martyrio corpis) meret̄ alti⁹ exaltari
Et p̄pter h̄ego quali palma exaltata sum in
cades. Eccl̄. xxiij. Per palmā aut̄ victoriā i
relligis. Lades p̄o iter p̄at̄ scā p̄ quam vos
estis significati. q̄ estis sancti. i. sanguie tñ
eti. Licet aut̄ i vestro choro nō morabor. vos
tñ miz i modū p̄solabor. Nā sicut me⁹ filius
est rex vester. cui canit eccl̄ia. Rex gl̄ose mar
tyr. Ita ego ero vestra regina. ¶ Visita
uit quoq; māstiones aploz. in q̄b; licz apli tunc
nō essent. tñ si ibi fuissent inuitata esset. Vel
si forte tūc aliquis eoz ibi erat. p̄tuit eā suo
nomine ⁊ alioz oīum sic ad ibi manendū ex
hortari. De nobis o virgo intemerata dicē
q̄ sumus sal terre. lux mūdi. lucerna ardens
⁊ ciuitas supra montē posita. Tu aut̄ tanq;
optimū sal terre q̄ plurimos a p̄ci putredie
p̄seruasti. ⁊ insipidū mūdū p̄dixisti. ac tāq;
fulgētissima lux mūdi ad dei cognitionē illu
minasti. ⁊ mūdū tenebrozū illustrasti ac tāq;
lucerna ardentissima ad dei amores multos
inflamasti. ⁊ mundū frigidū charitatē igne
accendisti. Et tanq;
ciuitas supra montē po
sita. viscera ⁊ sinū misericordie tue oīb; aper
uisti. Lumis s; ap̄stoloz magistrū ⁊ guber
natrē. rebes in eoz collegio demorari. Respo
dit brā p̄go. Nō relinqūa vos orphānos s;
p̄tinue vidēb; vos ⁊ gaudebit cor vestrum.
Ego em̄ suz tāq; plātatio rose i biericho. Ec
cl̄. xxiij. Hiericho nāq; iter p̄at̄ luna. et si
gnificat eccl̄iam. i. aploz p̄gregatiōem. qui
ipam eccl̄iam plātauerūt. Quilibet aut̄ veloz
o apli fuit vna rosa p̄ aliquā sp̄alem gratiā
qua redoluit. Ego p̄o sui tāq; plātatio rose
q̄ in me fuerūt vniuersalē oēs gr̄e q̄ in vob
fuerunt singulares. Vos q̄ estis rose coram
deo redolentes. ego p̄o sum plātatio rose. q̄
inter vos nō loci situatiōe ⁊ māstione s; p̄gr̄i
as q̄s habetis familiariter manco Nam ma
neo cū Petro p̄ diuinitatē ⁊ hūanitatē filij
mei cognitiōem. Quia ip̄e dixit ei. vt habet
Mat. xvj. Tu es x̄ps fili⁹ dei viui. Lū pau
lo p̄ altā p̄templandē. q̄ ait Ephe. ij. Nra
aut̄ p̄terlatio i celis est. Lū Andrea p̄ p̄cor
dialē ad crucē deuot⁹ q̄ cū reberet ⁊ ip̄e in
cruce ponti. salutarit̄ deuote ip̄am crucē dicens
Salue crux p̄ciola. q̄ i corpore p̄i dedicata es.
⁊ ex mēbris eius tāq; margaritē ornata. Si
scipe discipulum ei⁹ q̄ pepedit in te magister
meus ch̄ulus. Lū Jacobo aut̄ sum p̄ victoz
ciuitatoz. Lū Johane p̄ p̄ginitas conser

N
Ebor
fessorum

N
Ebor
martyrū

D
Ebor
aploz

Ebor
patri
paru

Bermo.II. Assumptiōe Marię

nationē. virgo em̄ electa a dño: virgo in cuius
p̄māstr: vt canit eccl̄ia. Lū Thoma p̄ fortitū
operū aggressiōe. Ipse em̄ dixit alijs apo/
stolis Joh. xj. Eamus et nos et moriamur cū
eo. Cum Jacobo alphei sum p̄ singularē in
vtero sanctificatiōe. Lū Philippo p̄ specia
lē cū filio meo familiaritāte. sicut p̄ Joh. vj.
et xij. c. Lū Bartholomeo p̄ feruentē ora
tione. vii (vt i c. legēda h̄) clamabāt de mo/
nes dicētes. Bartholomee iccēdūt nos oīes
rue. Lū Mattheo p̄ terrenorū despectiōe
Lū Simone p̄ mandatorū dei p̄p̄rā ececū
tione. Et cū Thadeo p̄ mūdiciā et puritatez
nam in hystoria eccl̄iastica vocat corculus. i.
cordis cultor. ¶ Visitantē postmodū chorū
pphetarū: qui eā rogauerūt: vt secū manere
dignaret: dixerūtq; Tu habuisti sp̄m p̄phe
ticū sicut et nos. qre ergo non erit etiā cōis
habitatio? Pares em̄ cū parib; veteri puer/
bio facile cōgregant: vt inq̄t Thēerē. Rū
dir b̄rā virgo. Aliqui ex vobis p̄phetauerūt
de p̄teritis: alij de p̄sentib; occultis vlt̄ lon
ginqs. alij autē et cōter oēs de futuris. Ego at
p̄phetavi de p̄teritis: p̄sentib; et futuris. Et sic
in syon firmata sum: et ciuitate sc̄ificata silr
regeui: et ibi erit p̄tās mea Eccl̄. xxiij. Syō
q̄ppe speculatio interpretat: et significat visiōē
ppheticā. in qua ego sup̄ omēs eleuata sum.
Un̄ etiā dicere possum illud qd̄ in eodē. c. h̄
lez. et q̄t cyplius in monte syon. Per cypluz
nanq; (cui folia vt de platea) sunt medi
cinalia) significat ip̄s p̄phetie. Verba em̄
pphetarū fuerūt aīab; valde salutarē et me
dicinalia. Quia igit̄ regēuit in mēspūs mul
tiplex p̄phetarū: multiplici debeo sup̄ oēs p/
phetas gl̄ia sublimari. De me em̄ verificatū
est illud. ij. Pe. j. Daberis firmiorē p̄pheti/
cū sermonē. et illud Eccl̄. xlvj. Exaltauit vo/
cem illi in p̄phetia. Nō tamē vos desolatos
relinquā. Fili; em̄ me; vult reddere mercedē
fuis suis p̄phetis. Apoc. xj. Un̄ nūc totalit̄
cōplebit̄ desiderii v̄m. de q̄ sc̄ptū est Mar.
xij. et Lu. x. Multi p̄phete voluerūt videre
sc̄m dñm ip̄m in carne: et nō viderūt. Nā nō so
lū cū nūc videret̄ regēv̄m gl̄iosum: s; etiā me
reginā vestrā in eternū videre poteritis sup̄
oīa sydera incōparabilē remittentē. ¶ Visita
uit postremo chorū patriarcharū: q̄ ei dixerūt
Tu es filia nra: tu es os et caro nra: tu fuisti
bacul; et virga senectutis nostre. ergo tanq̄
filia debes p̄res tuos tua p̄ntia honorare: et
q̄ caro nra debes tua p̄ntia nos fouere: tanq̄
virga nostra debes tua p̄ntia nobis solatiōz
imp̄dicere. Dauid autē q̄ appellat̄ patriarcha

Act. ij. subiungit dicēs. fac vt adimpleat p/
phetia: quā ego progenitor tuus posui p̄sal.
xij. dicēs. Virga tua et bacul; tuus ip̄sa me
consolata sunt. Respondit autē beata virgo
Ego q̄st olīna speciosa i campis: Eccl̄. xxiij
Solut em̄ deus dicit̄ esse ip̄a olīna: per quā
figurat̄ misericōdia. q̄ripe deus est ip̄a misericō
dia. Nos s̄o habuistis oleū misericōrdie: cui;
opib; dediti fuistis. Ego autē fui sicut olīna
quā misereri est mihi quasi cōuersum in na
turam. Sum etiā quasi olīna speciosa et for
mosa atq; pulcherrima i ramis: folijs et fru
ctu. q̄ misericōdia habuit in corde exhibēdo
maternē compassiōis affectū: et in ore p̄ salu
te mūdī apud deū aduocādo et intercedēdo
ac in opere p̄ferēdo miseratiōis auxiliū vni
uersaliter omnibus et vbiq; et in omni necessi
tate: atq; omnib; temporibus. Item vos sal
uandoz numerū carnaliter auxistis ex filio/
rum vestroz p̄pagatiōe. Ego autē quasi vir;
fructificanti inauitātē odoris: Eccl̄. xxiij. Il
lum em̄ fructū pruit sine quo null; potest sal
uari: et qui orbē vniuersum saluari odore re
pleuit. Un̄ dicere possum illud qd̄ in preal
legato. c. p̄tinet. s. Ego quasi thebuntus ex
pandi ramos meos. Vestre em̄ generatiōes
et vestre nuptie repleuerūt terrā. mea autē vir
ginitas repleuit padilum. c. nuptie. xxiij. q.
j. et ideo debeo i altiori loco sublimari: et ma
ioris ac dignior; fruct; mercedē excellētiore
et copiosiorē reportare. Nō em̄ de me dictū
fuit illud Thobie. vj. In copulatiōe sancto
rum patriarcharū admittēris. S; in p̄sona
mea p̄nūciant̄ sapiēs Eccl̄. xxiij. dicēs. In
habitatiōe sancta corā ip̄o misit̄. Nō ta
men vos desero patres neq; derelinq̄: s; ma
iora mihi cōferant̄ celesti regno p̄mita. Ego
em̄ oībus sine inuidia cōmunico. Sap. vij.
Un̄ de vobis dicit̄. j. ad Thō. x. Patres no
stri oīes sub nube fuerūt. et illud Mathei
xvij. etiā de nobis dicit̄ potest. Ecce nubes lu
cida obumbravit eos. Ego nāq; sicut nubes
roris in die messis: Jsaie. xviij. cōmunicabo
vobis cōsolatiōes meas: et obumbrabo vos
radijs glorie mee. Ita q̄ verificabit̄ de vobis
illud Ero. xxiij. Non defuit eis columna nu
bis p̄ diē. q̄ erit p̄petuū. et illud Erodi. xxiij.
Operuit nubes montē. et illud eius dē lib. xl.
et Numeri. xvj. Operuit nubes tabernacu
lum. i. chorū patriarcharū. et illud Erodi. xvj.
Gloria dñi apparuit in nube. Nūc ḡ ascen
dente me sup̄ra vos verificabit̄ illud. Nume
ri. x. Eleuata ē nubes de tabernaculo. ¶ Pol
sum; quoq; deuote meditari q̄ ip̄a benignit;
LL

simā virgo visitauit omēs leatoz spiritū or
dines: eosq; trāscēdit: l3 ab eis vbi morare
tur inuitata fuerit. De quib? angelicis ordi
nib? inq; Rabanus in li. de mysterio crucis.
Nouē sunt ordines angeloz: vt scēpture san
cte nobis cōmēdat auctoritas. hoc est: angeli
archāgeli: pncipatus: potestates: pntes: do
minatioes: throni: cherubin 7 seraphin. Lū
ergo primū ordinē angeloz ingressa fuisse
dixerūt ei. Tu nosti o virgo bndicta possi
ciū angelicū est custodire hoīem: iuxta illud
ps. xc. Angelis suis de? mandauit de te vt cu
stodiāt te in oibus vijs tuis. Sicut enī tyro
ni cuncti ad bellū de bono puidet magistro: q
sciat omia ad bellū necessaria illi ostēdere: vi
delz qua ex parte hoste aggredi debeat: icul
q; cauere. Sic misericors de? humanā fragi
litatē cognosces esse inperitā 7 iēptā ad bel
landū 7 resistendū fraudulēto hosti inferna
li ne in aliq; ab ipso sathana decipiat: 7 p frau
dulentiā vincat: dedit vnicuiq; hoī vnu ex no
bis angelis suis fidelib? tanq; ingim exptū
sciētiā oīa necessaria p humana salute: sicut
dicūt theologi i. ij. di. ij. Jē sicut ambulāt
per viā nō rurā sed periculis plenā dant cu
stodes 7 ducores. ita cuiuslibet hoī qdū ē
viator deputat vn? ex nobis: ne fallat ab ill
malignis ac supbis spiritib? de qb? inq; ps.
In via qua ambulabā absconderūt superbi
laqueū mihi. Un? 7 Arist. in lib. de secretis
secretorū ad Alexandrum ait. Neicis q; recte
Hermogene egregio doctore duo sunt spūs
q; te custodiūt: quoz vnus stat ad dexteram
7 alius ad sinistā custodiēs 7 scientes ope
ra tua: 7 referēs factori tuo quicqd feceris.
hoc solū in veritate dēt o Alexander teretra
here ab omī inhoneſto ope. hec ille. Per q̄s
angelos intelligit vnu ex nobis q; stat ad de
xterā: 7 aliū angelū sathane q; stat ad sinistā
Uel q; erat plat? duos habebat bonos ange
los custodes: fm quoldā. Nos ergo ange
li dei custodim? hoīem multiplici. s. remouē
do ab eo pctm pteritū increpādo eū vt ab eo
recedat. Un? vt habet Iudic. ij. cum angelus
increpasset filios israel: ipsi eleuauerūt vocē
eū fletu. Jē eripēdo a pctō plenti: vt parz in
eductione Loth 7 vroz ei? de sodomis. i. de
peccati cōsuetudine Gen. xix. Jē impediē
do peccatū futurū: vt parer Numeri. xij. de
Balaā: qui ad maledicendū populo israel
pgēs ab angelo impedit? est. Un? Bern. inq;
Quorū grauiſſima cernit surgere tēptatio
7 tribulatio vehemēs imminere: inuoca angelū
custodē tuū: directorē tuū: adiutorē tuū i oī

Officiū
angeloz

Mo

Qualit
angeli cu
stodiunt
homine

bis oportunitatib? tuis. i. tribulatioe em nō
dormitat: l3 qnq; ad tēp? dissimulat. Nos q
q; o bona dñā ptegm? hoīem: 7 in bono gre
tudem? illū p̄uare multipli. s. oīpēdiment
tū ad bonū remouēdo. Un? Exo. ij. angel? p
cussit p̄mogenita egypti: vt pp̄ h? Pharaō
dimitteret populū dei sacrificare in deserto
nō suffocaret eū sicut pus faciebat. Item a pi
gricia excitādo. Un? Zacharias inq; sui li. c.
iij. Angel? dñi excitauit me q̄s hoīem q; ex
citāt a somno. Jē i viā p̄nie ducēdo 7 redu
cēdo. vñ vt prz Tho. v. angel? dñi Thobā
dixit i itinere suo: 7 etiam reduxit incolumē
Nos etiā iustificatiōz hoīs puram? multi
pliciter. Primo monēdo ad p̄ritiōz: qd i sign
rā prz Thob. xj. vbi ad documētū ageli de fel
le (p qd itelligit p̄ritiō) lūit iūr oculi. s. cor
dis Thobie cecū. Scdo purgandolabia ad
p̄fessione. vñ Jia. vj. labia Jiaie purgant cal
culo ignito. Tertio gaudēdo ad satisfactiōz
iūr illud Lu. xv. Gaudū est angelis dei sup
vno pctōe p̄niāz agere. Nos etiā defendim?
hoīem multipli. Primo p̄tē cōmōis refre
nādo. vñ Thob. viij. angel? reliquit dēmo
nē in deserto supiori. et Apoc. x. Angel? li
gavit dēmonē 7 misit eū i abyssum. Scdo cō
cupiscētiā ipi? hoīs debilitādo. vñ Ben. x.
angel? tēgit nēruū femoz iacob 7 emaruit
Tertio mēoriā passiois ipi? hūanis mēibus
impēdo. Un? angelo dicitur fuit Ezech. ix.
Siḡ thau sup frōres viroz gemētū 7 toler
rū. Defendim? in sup hoīem ab iūicis. Un?
Apoc. vij. dixit angel? Nolite nocere frē et
mari neq; arborib? Terra ei l3 pueri nomē d
fra nati. mare l3 adoleſcētes 7 iuuenes velut
mare fēmidū 7 iſtabiles p̄ cupiscētiā. Ar
bores sunt senes i vita plogati. De qb? oībz
inq; ps. Immutet angel? dñi i circuitu timē
rū eū 7 eripiet eos. Nos q; p̄solamur hoīz
p̄mō p̄bis. vñ Zach. inq; sui li. c. j. Angelus
loq̄bat in me p̄ba p̄solatoria 7 bona. Scdo
corroborādo 7 fortificādo. Un? Thob. viij.
q; angel? Forti animo esto 7c. 7 Dan. x. dixit
angel? Danieli: q; corruerāt i terrā. Nolite
re: pax tibi: p̄fortare 7 esto robustus. Tertio
spē dādo. vñ suo angelo p̄ q̄lter hō dicere il
lud Hier. xvij. Sp̄s mea tu i die afflictiois
Quarto refrigerādo. vñ Dan. ij. d. q; age
lus dñi deſcēdit eū trib? pueri 7 fornacē: 7 ex
cussit flāmā ignis de fornacē: 7 fecit medium
fornacē q̄s vērū ror? flārē. 7 nō tēgit eos oī
no ignis: neq; cristauit: nec qd mōleſtie i
tulit eis. Nos etiā o glōia dñā adim? hoī
ad p̄itādū ei? vora in p̄spectu altissimi. Un?

Angeli
curant
iustificatiōz
hominis

Angeli
solant
hominē

Berno. II. De assumptione Marie

Angelus Ber. inq. sup. Lañ. Discurrat angelus medius
in dilecti et dilecti vora offerens et referens vo
na re. Itē plentam ordes hois corā deo. vii
Job. xij. dixit angelus. Quā orabas cū lachry
mis ego obtuli orōes tuas dñō. Allegam? Iū
p corā deo p ipso hoie. vii Job. xxxij. dñ. Si
fuerit p eo angelus loquens miserere ei. et Za
cha. j. rñdit angelus dñō dī. Dñe exercituum
vsq. q tu nō mifereris hierlm et vrbū iuda q/
bus iras es. Itē annūciām? eishiam et volūta
tē dei. vii Dan. ix. dixit angelus Danieli. Ego
veni vñūciāre tibi qz vir desiderioz tu es.
Reuelam? qz hoī saluatoz aie sue. vii angelus
dixit Isai. ly. In leticia egrediamini et in pace
deducemini. Itē hoies pseruam? vii Judith
xij. dixit ipa iudith. Clauit dñs qz custodi
uit me angelus et hinc eunt et ibi cōmoran
tē et inde reuertentē. et Ben. xxxij. Lū Jacob
valde timere et laudare angelos sibi obuios ha
bit ipm adiunare patos. vii ait. Castra dei
sunt hec. Itē nos pparam? hoī viā q ducit
ad vitā. vii Malach. iij. inq. de. Ecce ego
mitto angelū meū q pparabit viā aī facie tua.
Ipm qz hoīem p viā pparā in celā deducim?
vi. Ego. xij. dixit de. Ecce ego mitto ange
lū meū q custodiat te i viā et i ducat i terrā qz
pmisi pāb? tuis. et Luc. xvj. dñ. Factū est vt
morere et Lazar. et portaret ab angelis i sinu
abrae. Que oia cū in obñdica dñō exhibe
as hoī: tebes in hoc angelus collegio remane
re: q nostro fungen? officio. Rñdit brā virgo
Officiū vñm est regularit circa singulares p
sonas. nā vñ? angel? vñū hoīem custodit: et
aliū angelū custodientē hz vir: et aliū mulier
Uñ sup illud Mar. xviij. Angeli eoz semp
vidēt faciē patris. dñ glo. Hiero. Magna est
dignitas aīaz: vt habeat vñāqz ab exordio
sue creatōis angelū ad sui custodiā deputa
tū. Ego sō nō tm vñū virū vel mulierē: sed
oēs mūdi hoies custodio: ptego et conseruo.
Uñ Bern. inq. Maria oib? sinū misicor
die sue aperit: vt de plenitudine ei? capiat vñi
uersi. et. Quāpp? sum figurata p gallinā: q
pulos suos custodit sub alis suis: vt dicitur
Mar. xxiij. Qz? officiū vñm sup gēdior: idō
sup vos debeo eleuari. Hūc aut oēs angeli de
cataverūt ei illd ps. xliij. Specie tua et pul
critudine tua: itē de pspe pcedē et regē. Ascen
dit g ad scōz ordinē spiritūū beatoz: q sūt eā
intauerūt dicētes. Nīm officiū est custodi
re mltitudinē gētiū et ciuitatē vel puinciā.
vi. Isai. lxiij. dixit dñs. Super muros tuos
hībz pstrui custodes. vbi glo. inq. i. archā
gelos. Rñdit brā dñō. Ego nō tm vñā ciui

tatē seu gēte vñ puinciā custodio: s; vñiūersū
orle et oēs puincias: ciuitates et gētes. vii Bern.
inq. de me. Ipa pclara stella suis radijs totū
illumiat mūdū. et. Et iō sup archāgelos de
beo sublimari. Tūc illi decatauerūt ei. Felix
nāqz es sacra dñō maria et oī laude dignissi
ma. et iō sup nos ascēde: qz maiori gloria di
gna es. Qz? Lū igit ascendit ad ordinē pnci
parū: ab eis qz imitata fuit vt ibi moraret:
qz sic ipa facit officiū eoz est custodire pnci
pes et pesse regnis. vii appellant pncipat? eo
q pncipib? pñt: vt qz eos custodiāt. Rñdit
aut brā dñō. Ego nō solū pncipib? terrenis
pñt: s; etiā pncipi celestī: et de co curā et custo
diā habui: q (vt dñ. Apoc. ix.) ex rex regum et
dñs dñanū. Itē in oī pñlo et iō gēte pma
tū tenui Eccl. xxiij. Et iō officiū vñm excelli
t et alit? mercoz eleuari. Tūc pncipat? ei cecine
rūt. Speciosa facta es et sūan i delicijs tuis
scā dei genitrix. Et iō ascēde sup: qz nostrā
excedis pulcritudine. P? Peruenit g ad ordi
nē pñtū: qz etiā imitata fuit vt cū eis pma
neret: qz officiū eoz et arcere poterāt demonū
vi. Itē in li. et hy. ait. Pñtes sunt q addis
pñtib? pncipat? et sua pñte refrenāt neqciā
ipitūū malignoz: ne pñt? pñtunt a deo
exercere audeat neqciā suā: vel hūanis sensu
bus inherere. Ipa aut Lañ. vj. appellat ter
ribilis vt castror acies ordinata. Rñdit brā
dñō. Ego nō solū demonib? iacere habitantē
bus vt in tra dominor: s; etiā p oēs sfernales
dēndes impiū pñtis mee exerceo. Uñ dice
re possum illd Eccl. xxiij. Dñm sblmū et
excellē colla pñtia pñte calcant: et pfundū
inferni penetrant. Et hoies a me a demonib?
liberati dicere mihi pñt illd Judith. xij. Be
nedict? de? q p te ad nihilum redegit inimicos
nros. Tūc pñtes dixerūt ei. Scriptū est.
Dñs aīa pñtib? sublimiorib? subdita sit: ad
Rom. xij. xj. q. j. c. magnū. et. xxiij. q. v. c. p/
dest. et. q. viij. in pñ. et de cens. c. oīs aīa. et iō
tibi subiecti erim? qz ppter ascēde sup nīaz
regionē: quia maiore nobis habes pñtem.
Ascendit g choz dñm: a quib? sūt ad scā
manedū fuit imitata: qz ipa multa fecit et cō
tinne facit miracula: quod pñt ad officiū
virtutū. vii Bern. in li. de pñdicatione ait.
Virtutes sunt quarū motu vel opere signa
et pñtia fiunt. Sed beata dñō rñdit eis dñ.
Ego officiū illd excellent? oib? vobis habui
Qz? nunqz de? fecit ad alicui? vestr instāciā
illud stupendissimū miraculū qd ad instāciā
am meā fecit. s. q vna creatura respectu eius
dē esset mater et filia: et q in partu et post par

Officiū
pncipa
tuum

Officiū
pñtū.

Officiū
virtutū

tū remaneret virgo incorrupta: q̄ creatorē
generaret creatura: et q̄ minor cōtineret in se
maiorē. qd̄ fuit oīm novitatū novissimū: iū
illd̄ Hier. xxiij. Nouū faciet dñs sup̄ terrā
femina circūdabit virū. Quia ergo in vtero
meo de⁹ fecit miraculū miraculorū. in cui⁹ cō
paratiōe miracula vestra sunt mīna: iō ma
iori debeo collocari in glia. Tūc p̄ntes oīs
dixerūt ei. Scit oīs popul⁹ in hīc te esse virū
tūc Ruth. iij. et q̄ i manu tua viri⁹ et potē
tia. j. Paral. xxiij. Te igit̄ laudat oīs p̄ntes ce
lor. et tibi est glia in secula seculorū amen. ij.
Paral. xl. ¶ Ascēdit q̄ ad ordinē dñationū:
a quib⁹ etiā inuitata fuit vt cū eis maneret.
quia officiū ipoz est vt ait Jñ. vij. ethymo.
alijs inferiorib⁹ angelis p̄siderē: et eis p̄cipe:
ac eos mittere. vñ Zach. ij. dē q̄ vn⁹ angelus
p̄cepit alteri dīcēs. Surrecto ad puer istū:
zē. De quo brūs Greg. inq̄r. Quādiū mū
dus durat: angeli angelis et demōes demōi
bus p̄sunt. Ipa sō bñdicta sgo mittit ange
los vbiq̄q̄ sibi placet: et eis p̄est et dominat.
Rñdit aut̄ glia dei mater. Cōs solū mit
titis inferiores angelos et eis p̄est: ego at̄ mit
to oēs et oib⁹ p̄sum. q̄ oīm sum dñā et regina
angelor. et ideo dicit mibi de illud Deut. xv
Tu dñaberis dñationib⁹ plurimis. Tūc di
xerūt ei dñationes. Tūa est gloria: et dñā
beris oīm. j. Paral. xxiij. et regnū tū oīmib⁹
dominabit. Ps. cii. Tu igit̄ collocari debes
cum filio tuo sup̄ omne p̄ncipatū et potestātē
et virtutē et dñationē. Eph. i. ¶ Ascēdit igit̄
sgo brissima chor⁹ thronoz: q̄ inuitauerunt
eā dīcēs. Nostra debes tua p̄ntia illustrare
societate: q̄ simile nobis habes dignitatē. de
nobis em̄ inq̄r Jñ. i. vij. ethy. Throni sunt
agmina angelor: q̄ sedes eloquū latino di
cunt sic vocati: q̄z illis cōditōr p̄sident: et sua
iudicia p̄ eos disponit: iura illd̄ ps. ix. Se
des sup̄ thronū q̄ iudicas iusticiā. et ibidem.
Parauit in iudicio thronū suū. De te sō di
xit de⁹ ps. lxxviiij. Thron⁹ ei⁹ sicut sol i cōspe
ctu meo. Rñdit aut̄ sgo bñdicta. Hoc offi
ciū valde excellēt⁹ in me fuit: in qua de⁹ sibi
mī⁹ regeuit et sedit q̄z in vobis. q̄ i vobis so
lūmō spūaliter regeuit: et in me nouē mensi
bus spūaliter et corpali⁹ regeuit. Un̄ dicere pos
sum illd̄ Eccl. xxiij. Qui creauit me regeuit
in tabernaculo meo. Et iō etiā dīcā illud qd̄
ibidē habet. s. Ego in altissimis habito. i. ha
bitare volo: et thron⁹ me⁹ i colūna nub. i. in
nubē hūanitat⁹ filij mei: q̄ sole regit diuinitatē.
Et tūc mibi dīcā poterit illud. ij. Regū. vij.
Thron⁹ mī⁹ erit firm⁹ i p̄petuū. et Proh. xxiij.

Officiū
dñatio
num

Officiū
thronoz

Thron⁹ ei⁹ in eternū firmabit. Ego q̄z sum
thron⁹ dei mīto excellēt⁹ q̄z vos: q̄ p me thron⁹
nū gre et mīlēdie ei⁹. De b. iij. iudicat de po
pulos i eq̄tate: ps. xviij. De me etiā intelligit
illd̄ Jñ. xxiij. Spūs iudici⁹ sedet sup̄ thronū.
Tūc dixerūt throni. Eleuet thron⁹ Da
uid sup̄ Jñ. ij. Re. iij. ponatq̄z thron⁹ mīris
reg⁹ ad dexterā ei⁹. ij. Re. ij. ¶ Ad chorū aut̄
cherubicū cū pueniss⁹ inuitata fuit: vt ipa q̄
sapientissima eritit sup̄ oīs hoīes cū eis p̄
maneret: i q̄b⁹ singlari mīere ē scia dei. vñ
q̄z Gre. sup̄ Nat. xpp̄b⁹ cherubin plenitū
do scie iterat. Rñdit brā sgo. In me ē ma
ior scie plenitudo q̄ i vobis. vñ Ber. de me
ait. Profundissima diuine sapie penetrant
abyssum. et iō optet verificari illud ps. xviij.
Ascēdit sup̄ cherubin et volauit. Deuo ei⁹ so
ciar filio meo. cui dō ps. lxxv. et cxi. et Jñ
xxv. Qui sedes sup̄ cherubin. Tūc dixerūt
oēs cherubin vidētes glia dei sup̄ se
eleuari. glia dñi dei assupta ēē cherub. Eze.
ix. ¶ Ascēdit q̄ sgo bñdicta ad chor⁹ seraphi
cū: i q̄ etiā ad manen dū fuit inuitata. nā ille
q̄ erat p̄mīs in illo ordie allegauit excellētā
suā: quā ponit Jñ. vij. ethy. et dicit. O sgo
brissima tu nosti q̄ nos seraphin. ardentes
appellamur: eo q̄ iter nos et tū nulli ali⁹ in
sunt: et iō quāto ei vicin⁹ collocamur: tanto
mag⁹ claritate diuini lūis inflāmur: et tū
to maiori claritate illustramur quāto ardēti
ori motu dilectiōis in tūne inflāmur. Un̄
nostre p̄p̄tū officiū est ardere charitate et di
lectiōe. Tu sgo sup̄ oīs hoīes charitate dei et
primi exaristi. seruās illd̄ qd̄ de te figurā
dictū fuit a deo Exod. xxvij. Ardeat lucerna
sp̄ in tabernaculo. et illud Leuit. vi. Ignis i
altari meo sp̄ ardeat. mane q̄ in ordine isto i
q̄ sunt p̄fectōes oīm inferior⁹ ordīnū: vt inq̄r
Diony. in li. de agēlica hierar. Qui te ba
buit oēs brōz spūitū p̄petates. Angel⁹ ei
int̄p̄rat missus: vt ait Jñ. vij. ethy. Omēs
nāq̄z angeli sunt admīstratorij spūs mīss⁹ p̄
pter eos q̄ hereditatē capiūt salutis: De b. j.
Un̄ Bern. ait deo. Dne qd̄ est hō q̄ inuolū
ti ei⁹ aut fil⁹ hoīs quia reputas eū. Deniq̄
mittis ei vnigenitū tuū: mittis spm̄ tuū: p̄
mittis vultū tuū. et ne qd̄ vacet in celestibus
ab ope sollicitudis: illos etiā brōs spūs p̄p̄
nos mittis in ministeriū nostrū. hēc ille. Un̄
geli em̄ inferior⁹ ordīs mīss⁹ ad singlariū
p̄sonaz defensionē et releuationē. qd̄ patuit
ij. Reg. xij. vbi angelus portauit Helye
cinericiū panē et vas aque. qui comedit et bi
bit: et ambulauit i fortitudie cū ill⁹: vñq̄ ad

Officiū
cherubi

Officiū
seraphi

Bermo.II. De assumptiōe Marię

mōre dei. Archāgeli q̄o mittunt ad singulo-
rū rectoz eruditiōe: et ad secretoz maiōz re-
uelatiōz. vñ Gabriel vt archāgel⁹ Zachariā
pōtifice docuit. et natiuitatē xpi tibi o x̄go sa-
cratissima nūciavit. Lu. i. Principes mittū-
tur ad pncipū instructiōe: vt patz Dan. x.
vbi ponunt tres pncipes: Persarum: Gre-
corū: et Medoz. quos omnes angelus dñi
instruit. Potestates mittunt ad demonuz
et tēptatiōnū repressiōe: quod patuit Ezo.
xij. vbi angel⁹ iterposuit se inf̄ egypcios pse-
quētes filios isrl. ac exercitū pharaōis: et ip-
sos filios isrl. Virtutes mittunt ad miracu-
loz opatōz. qd patuit Thob. xj. de angelo q̄
Thobia illuinauit: et filiū ei⁹ a deglutitiōe pis-
cis eripuit. Diatōes mittūt ad sensuū s̄ dñio
rōis s̄bingatōz. qd patuit i figurā Ben. xvj
vbi āgel⁹ dixit Agar ad lleuē ad dñaz suā re-
diret et se i s̄b̄gret. Throni mittūt ad iudi-
ciū informatiōe. hñt ei informatiōe iudices vt le-
gē intelligāt et obfuer. vñ Ac. vij. d. Accepi-
stis legē i dispositiōe āgeloz. Cherubi mittū-
tur ad sc̄az eruditōz. qd patuit Apoc. x. de
āgelo q̄ hēbat libz i manu. et eius. li. xviij. de
āgelo a cui⁹ claritate terra illuina est. Nos
seraphi mittuntur ad cordiū inflāmatiōez
qd patuit. iij. Re. ij. i angel⁹ q̄ i curru igneo
et eqs igneis appuerūt. Nec aut oia bñficiā
tu exhibes hūano generi. q̄ fieri debes habi-
tariū nri tabernaculi. Tūc oēs seraphi ceperūt
ea rogare dicen. O sc̄a dei mī et oim: o sacra
x̄go x̄ginū: o sc̄issima mediatricē dei et hoim
o dñā et regina celoz: o patrīz exercitiū cun-
ctoꝝ angeloz: decet te ardore et incēdio chari-
tatē feruētissimā i supmo isto ordie nro nobis
cū residere: vt tuo felici cōsortio pfrnamur.
Rūdit aut bñdicta x̄go. Valde mihi cōpla-
ceo et sume pgratuloz de vō diuino ardore.
sed tñ decet me alit⁹ ascēdere: qz vos supant
i amore. Si em̄ de⁹ ab hoib⁹ ē amād⁹ multo
magis ab illa cui⁹ ē fili⁹. Nō aut ē mirū si ego
mī rei pl⁹ diligā filiū meū qz aliq̄ eius s̄bdit:
cū iulmodi estis vos o seraphin et oēs aliq̄ an-
geli. Ego em̄ sum mater pulchre dilectionis
Eccl. xxiij. Præerea optet impleri sc̄pturā.
Ben. ij. vbi de⁹ ait. Nō est bonū hoim esse
solū: faciam⁹ ei adiutorū simile sibi. Cum er-
go omnes sancti et sancte dei associati sūt vo-
bilis et alijs ordinib⁹ inferiorib⁹: et omnes aliq̄
in postez gloriificādi simili modo debeat vo-
bis associari: ita q̄ null⁹ beatus solitari⁹ erit:
sed hoies angelis erūt societate p̄iūcti. sicut
p̄dictū fuit Deut. xxxij. vbi dicit de deo. Eo-
stinit terminos populoz iuxta numerū filiū

orū. i. angeloz. Fili⁹ tñ me⁹ de⁹ et hō sup oēs
āgelicos ordies merito eleuat⁹ nō hz ibi soci-
erātē sibi q̄ ad hūanitatē. Et idō sicut ego in
mūdo o hui⁹ ei sociā i tribulatiōib⁹: ita etiā ei de
deo associari in solatiōibus. Et sicut ille ibi
ascēdit vt p̄tinue appareat vultui dei p hoib⁹
Deb. ix. ita ego deo ibi ascēdere vt appareā
vultui ipi⁹ filij p p̄ctōrib⁹. et sic hūanū ge-
nus habeat sem p an facie dei adiutorū simi-
le xpo ad pcurandā suā salutē. vñ sc̄a mater
ecclia in orde secreta vigilie mee assumptiōis
orat deū di. Munera nra dñe apd clemētā
tuā dei genitricis cōmēder ozo: quā de h̄ sc̄o
trāstulisti: vt p p̄ctis nris apud te fiducialit⁹
intercedat. Ascēdā igit sup vos ad patrē meū
et patrē vīm et deū meū et deū vestrū. Ipe enī
me vocat di. Veni dilecta mī mea: veni cha-
rissima genitrix mea et ponā ite thronū meū
Ascēdere aut illa: dixerunt qdā angeli obli-
uiscētes de immēsitare gl̄ie ei⁹. Que ē ista q̄ ascē-
dit de dextro delicijs affluēs iunira sup dilectū
suū? Can. vij. Quib⁹ mīderē aliq̄ angeli. Ista
ē speciosa in filiis hielm. Merito aut bñfissi-
ma x̄go maria oēs angeloz ordies trāscēdit
q̄ oēs eoz pfectiōes excellēiori mō possedit.
Vñ Alber. sup Missus est. c. cxiij. conclu-
dēs inq̄t. Parer q̄ gl̄if bñfissima x̄go oēs ppe-
tates angeloz hns sup oēs angelos et oēs hie-
rarchias est exaltata: ita q̄ singuloz et oim p-
prietates et dona ipa sola vniūsalit⁹ et singula-
riter in sumo possidet vniūsa.

¶ Pars quinta huius sermonis que dicitur obuiatiois.

Exipit ē. iij. Re. ij. q̄ Salomon
surrexit i occursum Bersabee ma-
tris sue et adorauit eā: et sedit sup
thronū suū. posuitqz ē thron⁹ ma-
tris regis: que sedet ad dexterā ei⁹. Qz autē
oia in figurā ptingebant illis. i. ad Apoc. x.
Nec obuiatio Salomonis figurauit obuiati-
ōe xpi: qñ in occursum iuit cū curia celesti
matri sue i celū ascēdēt. Quis aut excogita-
re sufficiat supne patrie iocūditatē atqz solen-
nitatē: qñ surrexit rex gl̄iosus xpus festiu⁹ et
let⁹: et regali decore laureat⁹: totaqz beatoꝝ ci-
uitatē cōmouit: vt oēs celi ciues occurrerent
secū matri sue. N solēntas gl̄iosa: o iubilus
iherplicabilis: o festiuitas ineffabilis: cū sur-
rexit rex Salomon. i. xpus: in occursum ma-
tris sue. ecce qz mirifica obuiatio. et adorauit
eā: ecce qz stupēdā veneratiō. posuitqz ē thro-
nus mris regis: ecce qz altissima sublimatiō. se-
ditqz ad dexterā ei⁹: ecce qz imēdiatissima cō-
iunctiō. Nō tñ autē domin⁹ ielus hō laurea

Quo cu-
ria celestis
marie in
assumptiōe
obuiavit

nis corpore glorificato occurrit sue bñdiete
matri cū toto angelorū exer cū: oīmg scōz
comitūa. sz etiā ipe rex etern⁹ de⁹ trīn⁹ z vn⁹
potest dici hūc sacratissime ḡgini trīphā/
liter obuiasse: nō motu locali sz cōplacētia sa/
uorabili z ḡlificarōis influētia pñcipali. pñ/
mo em pñ p quādā approbatōz occurrit brē
ḡgini: z amplexat⁹ est sponfam castissime di/
lectōis: singularissime fecundatōis: z sollici/
tissime educatōis. Que singulari mūdicia
ḡginitat⁹: z āpli⁹ pfundissima abyssio humili/
tat⁹ placuit sibi altissimo pñ. cui z filiū suūz
vnigenitū dedit: quē ipsa de suis castissimis
viscerib⁹ cōcepit z peperit: z diligētissime enu/
trinit. Hāc ḡ sponsa corā tota celesti curia ef/
fusus pñ recognuit matrē vnigeniti sui z regni
sui gloriē. z dixit illud Jsa. xl. Domū maie/
statis mee ḡlificabo. Sicqz bñdicta ḡgo qñ
altera Hester de tridinio fetaz. i. de ecclia mi/
litate adducta est p totā militiā celestis curie
ad cubiculū supni reg⁹. cui p⁹ dulces āplex⁹
dixit cū ps. Tenuisti manū dextera mea: z in
volūtatē tuā deduxisti me: cū ḡlia suscepisti
me. Et tūc donauit illi de⁹ fontalē fecunditatē
ad generādū spūalē oēs electos: z etiā ad le/
tificādos ipos angelos i aliqz gustu z gradu
z experientia diuinoz. vt inq̄t. s. Bernardin⁹ i
ser. assumpt. q̄ incipit. Surge dñe in requiē
tuā. Ipa igit ḡgo ex b⁹ accepit a pñe rōem pñ/
nitat⁹ z sblimitat⁹ regal acipial sup oēs crea/
tū naturā. ¶ Sed occurrit ei ipe filius i ḡlia
sue maiestatis oib⁹ manifestas hanc eē verissi/
mā genitricē suā: q̄ ipm cōcepit peperit z nutri/
uit atqz ei i assumpta natura fidelis fuit. vñ
reuerētia filiali ipam reuerent⁹ adorauit. O
bone Jesh rex eterne glorie: qd est q mulierē
adoras? Uolo inq̄t ea adorare: qz duo ipam
faciūt adorādā. pñm est rō maiestatis. scōz
est meritū humilitat⁹. Nā in ea fuit machi/
tas singular⁹ z humilitas incōpabilis. Pri/
mo igit dñs iohes adorauit eā rōe maiesta/
tis: nō vt q̄lēcūqz matrē: sed singularis suffi/
cientie magnificētie z diligētie. Primo singu/
laris sufficientie: qz sine virili semine sola ex
spūsero cōcepit. Secūdo singularis magni/
ficētie: qz nulla pñer ipam deū genuit: nllaqz
alia post partū mater virgo pñasse. Tercio
singularis diligētie. qz nulla vnqz mater fi/
liū tā rū dilerit: atqz sic sollicita p eo fuit: im/
mo nec oēs alie fil iumpre. Sicut ḡ i ipo con/
ceptu nullū habuit sociū: ita z in isto honore
nullū habuit parē. sic z in b honore nullā ha/
bebit p simile. Et sic in pcordiali sollicitudine

D
Ep⁹ ei
obuiant

nullā habuit cōpabilē: ita z in ḡlia nullā ha/
bebit creaturā equalē. Sedo aut adorat xps
matrē rōne abyssus humilitat⁹. Nam vt dē
Lu. xij. Qui se humiliat exaltabit. Qz igit
tur i hūilitate nō habuit creaturā simile: i ex/
altatōe nō habuit gloriē. Est ḡppter triplex mo/
dus pñiādi sntes. Prim⁹ p euacuationē:
vt in fide z sp. qd⁹ euacuatur succedit visio fi/
dei z tētio spci. z de b mō facit mētiōē Paul/
lus. j. Thoz. xij. di. Lū venerit qd pfectū ē:
tūc euacuabit qd ex pte est. Sedo mod⁹ est
p cōpletionē: vt i charitate z plibus sntib⁹
cardinalib⁹. quib⁹ addet cōpletio absqz dese/
ctu. De quo mō tangit Salomon Prover.
iij. di. Iustus semita quasi lux splendēs pce/
dit: z crelit vsqz ad pfectū diē. Tertio mod⁹
est p oppositiōz: sicut est in paupate z elirie
ac luctu atqz humilitate. qd⁹ de⁹ opposita re/
promittit. Nā ipe dñs testat⁹ Mat. v. di.
Beati paupes spū: qm ipoz est regnū celoz
Beati qui elurūt z sntiūt iusticiā: qm ipi sa/
turabunt⁹. Beati q luge: qm ipi consolabū/
tur. De humilitate aut dē Job. xij. Qui hu/
miliat⁹ fuerit: erit in gloria. Vide ergo quō
in ḡgine benedicta ipius humilitas z diuina
bonitas quādā pia oppositiōne contendūt.
Maria se humiliat: se vilificat: seipam de/
spicit: z abiectā reputari appetit. de⁹ qd ea ex/
tollit: glorificat z exaltat. Maria nō solū se
humiliat sed in humilitate sub oīni ratiōali
creatura se abyssat. de⁹ aut nō solū ea exaltat
sed supra oēm etiā angelicā creaturā magni/
ficat. z sublimis de⁹ eam vt suam reuerēdissi/
mā matrē reuerētē adorat: z ad eā veneran/
dam honore inextimabili corporalē se incli/
nat. O stupendū pdigiū z laudite altitudi/
nis fastigiū: vt a mliere dei filius recognoscat
sui eē humanū. Quid nō debuit ḡgini cōce/
dere quā tantū voluit honorare? Profecto
isto respectu honor⁹ nō respiceret dei filius mil/
leses mille milia seraphi: z infinitos (si dici li/
ceat) infinitos. sed nec ipi snt oēs possent vere/
deū diligere: z se ipo frui vt filio verit⁹ iusti/
cut fecit ipa brā ḡgo. ¶ Tercio occurrit virgi/
ni ḡlīose spūscūs recognosces fornam sui
amor⁹: z officinā sup stupēde opatiōis: in q z
de q fabricatū ē corp⁹ mūdissimū filij dei z no/
ua infusa ala: ambo sil tanqz vnā naturā hu/
manā itegrā atqz pfectā in psona filij dei vni/
uit. Quid aut ipūscūs oib⁹ elect⁹ expisse q
i hac officina z p eā fabricaret qdā ḡra miri/
fici opat⁹. Et q i hac totū igne opatiōis vit/
tuose rediit: quē vnqz dare dīposuit crea/
ture rōali. Sic ḡ tota trinitas vniformi z cō

E
Spīr⁹
sanctus
obuiant
marie

Bermo.II. De assumptiōe Mariē

cordi volūtatē hanc sacratissimā virginē oī
die eē suā sponsam incoicabilis charitatē celi
regina inattingibilis dignitatē; mūdi domi
nam impceptibilis prās; electōz oīm geni
tricē piā inexplicabilis pietatē; oīm dei hostiū
pūltatē; triūphatissimā supabilē strenui
tatis; oīm celestiu thesaurōz dispensatricē lar
gisuā p sue cōplacētiā volūtatē; oīm supna
rū delicias z cōsolationū gustatricē affluen
tissimā in triditio diuine maiestatis. Unde
Bern. super Lān. exponēs illud Lān. viij.
Que ē ista q̄ p̄gredit̄e tēpō delicias affluēs:
innit̄a sup dilectū suū. ait. Sup hūc innit̄
m̄ illa felicissimā; z i aureo reclarorio diuine
maiestatis recubēs; in sponso; iūmo filiū sui bra
chia regelat. Quāta dignitas; q̄ spectalis
gloria in it̄i sup illū quē reuerentē āgelice prā
tes. hec ille. Absurdū ē est vt tā glōsā hūgi
nē nō venerent liguē hōim quā tota trinitas
sic honozat: tāq̄ venerat sublimitas āgeloz
Occurram? igit̄ z nos deuotiōe z spū ip̄i b̄
dicte hūgi ascēderi celi: z ei⁹ triūphantissi
mā assumptiōē debita veneratiōe recolam⁹
dicen. Lanti zotiosi e dolce melodia. facia
mo tutti al humile maria zc. vide in corona
uīa hūginis beatissimē.

¶ Pars sexta huius sermōis que dicitur
ostensionis.

Lōm scēm Bernardinū in qdā
sermone assumptiōis pphete Da
uid ostēsa fuit in spū excelsis
sima assumptiō z exaltatiō maris
dei. Un̄ ait dñs Jesu xpo ps. cxxj. Surge
dñe in requiē tuā: tu z archa sanctificatiōis
tue. Id est: nō solū tu a mortuis resurge: z in
requiē pacis tui post labores humane redē
ptiōis ascēde. sed etiā archa tue sanctificatiōis. i.
matrē tuam que te sanctū sanctorū genuit: re
surgere facias: z eam in requiē assume sibi a
te ante secula pparatā. Beata em̄ virgo ap
pellat̄ archa. Nā archa dicit̄ ab arcēdo: eo q̄
arceat z phibeat visum: vt dī sanct⁹ Bernar
din⁹ vbi. s. Et filiter beata virgo arcuit per
nouē mēses filium dei in vtero suo. Et addit
sanctificationis tue. quia eam sanctificauit:
iuxta illud ps. xlv. Sanctificauit tabernacu
lum suū altissimus. An̄ ergo. tu z archa san
ctificatiōis tue. i. sicut fuistis sup oēs creatu
ras in gra sublimati: ita sup oēs ascēditē glo
rificati. Simili etiā mō ostēsa est glificatiō
maris dei Johāni euāgeliste in specie arche
Apoc. xij. vbi ait. Uīsa est archa dei in tem
plo: z facta sunt fulgura z voces z tremor⁹
Per ipam em̄ archa itelligit̄ beatissima hūgo

Nam archa (vt alibi dīrim⁹) facta erat ex li
gnis sethim: vt habet Exo. xxv. Lignū autē
sethim fm̄ Hiero. h̄z leuitatē: pulcritudinē:
fortitudinē z imputribilitatē. Per q̄ itelligun
tur q̄ tuoz hūtes ip̄i b̄ndicte hūginis. Nā
leuitas puenit ei⁹ paup̄tati p quā fuit a ter
renis affectib⁹ z sollicitudinib⁹ exonerata. vñ
Isa. xix. dī. Descēder dñs sup nubē leuē: id ē
Mariā paup̄erē. que nubes quidē fuit: q̄a
ex terra nata est. sed tamen fuit leuis: quia a
mūdi affectib⁹ prorsus exonerata. Pulcritu
do hō cōpetit eius puritati: per quā immu
nis fuit ab oīm deformitate p̄ti. cui dī Lan
ti. iij. Tota pulcra es zc. fortitudo autē cō
petit ei⁹ stabilitati. i. in fide z p̄tētia. iuxta
illud Ps. vlt. Fortitudo z decor idumētū
ei⁹. z Eccl. xxvj. Lolūne auree sup bases ar
gentas: z pedes firmi sup plātas stabīl mu
lier. Imputribilitas hō cōpetit ei⁹ hūginita
ti: iuxta illud Sap. vj. Alara est q̄ nūq̄ mar
celat. Tēplū autē in q̄ hec archa fuit est tri
plex. Unū in q̄ fuit fabricata z sc̄ificata. sc̄z
vter⁹ m̄ris sue. i. b̄re Anne. vñ i figurā dī. iij
Re. viij. q̄ itulerūt archā dñi in locū suū in
oraculū tēplī i sc̄a sc̄tōz. Hec em̄ archa fede
ris fuit beatissima hūgo. quā deus auferens
sterilitatē parentū: z angelus promissionē
deserēs: z Joachīm op̄era p̄bēs: introduce
runt in locū suū. i. in vterū beate Anne. z q̄
subdit. in oraculū tēplī. Ipsa em̄ beata anna
quod dā templū dei fuit. cuius oraculū erat
mens ei⁹ deuota deo z oratiōi dedita. In cu
ius etiam vtero beata virgo sanctificata fuit
vt esset sancta sanctorū. id est super oīes san
ctos sanctificata. vel vt ipsa benedicta virgo
in vtero matris ppararet ad generandū san
ctum sanctorū. Secūdu tēplū in quo vīsa fu
it hec archa fuit tēplū Salomonis: in quo
fuit purificata. z in eo obdūit filiū suū deo in
die purificatiōis Lu. ij. Tertiū hō tēplū in
q̄ fuit glificata est templū celi empirei. de q̄
inquit Ps. Domin⁹ in tēplo sancto suo: do
minus in celo sedes eius. In hoc igit̄ tem
plo celesti deducta fuit hec sacratissima ar
cha cū indicibilib⁹ tripudijs z iubilatiōib⁹
Et ideo in p̄dicta vīsiōe Joh̄is dicit̄ q̄ facta
sunt fulgura z voces z tremor⁹. Fulgura
sc̄z ad terrore demonū: q̄ oēs ex terrore in su
gā cōuersi sunt. Voces hō oīmū sanctorū
atq̄ angelorū iubilantiū. Tremor⁹ autem
id est cōmōtio iudeoz cōcurrentiū. Q̄sten
sa etiā fuit aliō modo assumptiō ip̄ius beatis
sime hūginis p̄dicto Johāni euāgeliste Apo
c. xij. vbi ait. Signū magnū apparuit in celo

Quattu
or hūtes
b̄re hūgis

Triplex
templū
arche

S
Maria
fuit assū
pta

Quali
maria di
caſ multi
pliciter

k
Honora-
biliter.

Sermo.II. De assumptiōe Marię

vbi oīa stabilia sunt anhelant. Corona igitur
q̄ conuenit honoris esse signū: significat da-
tū fuisse ipi beate igitur honorē sibi cōdignū
Per. xij. autē stellas apostoli intelliguntur. q̄
in obitu r̄ assumptiōe ipi gl̄ose igitur pre-
sentes fuisse dicunt. Mulieri autē ipi date
sunt due ale ad volandū. p̄ quas intelligit q̄
tam in corpore q̄ in aīa volauit ad celū. Per.
autē iohannis sup. Apocal. xij. exponēs p̄dicta
verba: Mulier amicta sole r̄c. ait. In istis
verbis norant r̄ia que facta sunt i die assū-
ptionis. Primū est corporis ipi gl̄ificatio. q̄
notatur ibi. Mulier amicta sole. i. Maria
amicta corporis gl̄ificatione. que consistit in q̄
tuor donib⁹. scilicet claritate: agilitate: subtili-
tate r̄ impassibilitate. que omnia in sole signifi-
cant. Rad⁹ em̄ solis est clar⁹ r̄ agilitas. nā su-
bito ab oriente in occidēte volat. Itē strilis ē
q̄ intrat vtrū sine aliq̄ fractione. Itē est im-
passibilis: quia nec gladio nec lapide vel alio
aliq̄ potest ledi. Et p̄ hoc dicit dñs Mar-
thei. xij. Surgēbit iusti sic sol. vbi dicit Ber-
nardus. Quis erit splendor animarū: quādo solis splē-
dor habebit lux corporis. Nec etiā gl̄ificatio
anime r̄ corporis figurat. Itē. xij. vbi dicit
dñs. Dabo eis coronas p̄ cinere. i. gloriā
anime p̄ humilitate patientie. r̄ oleū gaudiū
id est solis seu gloriā corporis p̄ luctu. i. p̄ misē-
ria corporali. Oleū em̄ est sanariū seu miti-
gariū doloris. per quod significat impassi-
bilitas. Itē est penetratiū. per quod signi-
ficatur subtilitas. Est etiā leue. vnde oībus
liquorib⁹ supnat. p̄ quod significat agili-
tas. Itē lucid⁹ est r̄ abus lunaris. p̄ quod
significat claritas. Dāc igitur coronā eūz oleo
habuit virgo b̄ndicta q̄ in aīa r̄ corpore gl̄oso
celū est assumptra. Fuit etiā ipa beatissima
virgo in celo militans eccl̄ie amicta solē: id ē
maxima castitatis claritate. Habuit nāq̄ ca-
stitatem clarissimā r̄ altissimā. Clara est em̄
r̄ alta castitas cōiugalit: clari⁹ r̄ altior casti-
tas vidualit: sed clarissima r̄ altissima fuit
ei⁹ castitas igitur. Un. j. ad Thoz. xv. Dicit
Alia est claritas solis: alia lune r̄ alia stellarū
Claritas solis est cōtinētia igitur: clari-
tas autē lune est cōtinētia vidualit: scilicet clari-
tas stellarū est cōtinētia cōiugalit. Om̄s ta-
mēbas claritates habuit ipa benedicta ma-
riā. que fuit igitur: cōiugata r̄ vidua. vnde
Eccl̄. xij. inq̄r. In me om̄is gratia vite. scilicet
igitur: cōiugalit r̄ vidualit. In triūphā
re autē eccl̄ia in assumptiōe fuit amicta sole
id est oīum sanctorū p̄gregationē: q̄ cū maximo
gaudio eā ad thronū glorie deduxerunt. vñ

i figurā dñi. Numeri. x. Eleuata est nubecula.
virgo maria: r̄ p̄fecti sunt filij Israel per tur-
mas suas eam comitādo. Quod p̄dictū etiā
fuerat Eccl̄. xij. vbi dicit. In dño honora-
bit: r̄ in medio populi gl̄ificabit: et in eccl̄e
sio altissimi aperiet os suū: r̄ in conspectu
p̄ntis illius gl̄oriabit: r̄ in plenitudine san-
cta admirabit: r̄ in multitudine electorū habe-
bit laudē: r̄ inter benedictos benedicet. Si-
cut ergo benedicta virgo in terra tenuit p̄-
marū. vnde ipa ait Eccl̄. xij. In om̄i terra
steti: r̄ in om̄i populo r̄ in om̄i gente p̄marū te-
nui. ita etiā in celo p̄marū est cōsecrata sup-
oēs electos. r̄ ideo in p̄dicto. c. etiā dicit. Et
radicami in populo honorifico: r̄ in partes
dei mei hereditas illi: r̄ in plenitudine san-
ctorū retentio mea. ¶ Dicit autē luna sub pe-
dibus ei⁹. i. om̄is defect⁹ r̄ imperfectio. Tunc
em̄ repleta fuit om̄i bono sine aliquo defectu
Un dicere potuit cum p̄pheta ps. xij. Do-
min⁹ regit me: r̄ nihil mihi deerit: in loco pa-
scue ibi me collocauit. Quattuor autē sunt q̄
gerunt defectū boni. Primū est superbia: in-
tra illud ps. Defecerunt fr̄es mei in finem. Et
iste defectus designatur in luna: que a paga-
nis dicebat regina celi. Un dicebat. Dicerē-
mie. vij. Faciam⁹ placetas regine celi. Su-
perbia em̄ vult audire placetia. Hanc autē lu-
nā. i. defectū superbie: suppeditauit beata vir-
go per verā humilitate. De qua Luc. j. ipsa
inq̄r. Resperit humilitate ancille sue. Secū-
dum est impatiētia: intra illud Job. iij. Cle-
nit super te plaga r̄ defecisti. Et hoc etiā vi-
ciū signat in luna cū dicit Jobelis. ij. q̄ luna
vertetur in sanguinē. i. anima in furorem et
iracundiā. scilicet per impatiētiā r̄ irā: per quam
sanguis ebullit: vel per quā sanguis effundi-
tur. Et hunc q̄ defectū maria suppeditauit:
que tota mitis r̄ patiens fuit. vñ ipa ait Eccl̄
xij. Spūs me⁹ sup me dulcis: r̄ hereditas
mea sup me r̄ fauū. Tertiū est auaritia: intra
illud Jsa. xl. Deficient pueri. i. auari: r̄ labo-
rabunt. Auari em̄ ad modū puerorū plūs
sunt amatores bonorū temporalium q̄ regni
celorū. Et hic etiā defect⁹ signat in luna que
eclipsat ex vmbra terre. i. anima ex auaricia
terrenorū. Et de hoc potest exponi illud Lu-
ce. xij. Luna nō dabit lūmē suū. Sed hunc
defectū beata igitur suppeditauit p̄ paup̄tate
r̄ terrenorū omnium contēptū. Un ei⁹ dicitur
Lam. iij. Tota pulchra es amica mea: r̄ ma-
cula. scilicet terrene auaricie: nō est in te Quattuor
est vanitas glorie: intra illud ps. Defecerunt
in vanitate dies eorū. Et hic etiā defectus dei

Quattuor
sunt q̄
gerunt de-
fectum

¶

signat in lune mutabilitate: qz tpalis glia ē
mutabilis. vñ Eccl. xxvij. dī. Stult. i. hō
tpali t vane glie dedit: vt luna mutabitur.
Dūc qz defectū maria supeditauit qz mūdī
gliaz dēperit. Desperit em oēm gliaz exīōze
qrēs solamo īteriore. s. p̄lāe: iur illō p̄. xliij.
Quartū. Dīs glia ei filie regz ab int̄. q. S3 h̄ etiā
norādū: qz q̄tuoꝝ sunt qz īmpediūt defectū. p̄.
mū ē patia. xē qz dī. Jac. i. Parētia op̄ p̄fē
ctū h̄z. z ibidē. Ut sitis p̄fecti z itegri i nullo
deficiātes. Scdm illē sp̄i p̄staria. vñ Ia. xl.
dī. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē
assumēt penas vt aqle: currēt z nō laborabūt
atqz ambulabūt z nō deficiēt. Z erui ē mēoꝝ
rta dñice passiōis. vñ Heb. xij. dī. Recogita
te cū qz tale a p̄ctōibz a dñis semetipm pas
sus est p̄dictioz: vt nō fatigami aie vñs dīcē
ciētes. Quartū est desiderū celestīū. iuxta il
lud ps. Inq̄rēs aūr dñm nō deficiēt oī bo
no. Et ad Gal. iij. ait Pan. Bonū faciētes
nō deficiām. tpe em suo meream̄ n̄ deficiētes
Et hec oīa fuerūt in beata x̄gine: vt p̄z ei⁹ vi
tā discurrēt. q. Corona ait. iij. stellari in ca
pite ei⁹ significat plena beatitudo: que s̄
sit in. xij. gaudiis padis. qz significant p. xij.
fructū ligni vite Apoc. vi. Quoz duo oīm
a reo. s. vñsō dīcāt: z gaudiū de p̄replāōe
hīanitat̄ xp̄i: i. qz p̄silit vita eterna Jos.
xvij. Alia duo causant a locos. celo empirē
qz vñs causat ex celi spaciōsitate: z aliud ex
eius spaciōsitate. Alia duo a s̄ortio beatoꝝ
vñum a societate angeloz: aliud ex societate
hoīm. Alia duo a mūdo: vñū de pulcrit̄ die
creaturaz: aliud de stabilitate earū. Alia s̄o
duo ab īferno: vñū ab euasīōe: z aliū ex clau
sīōe. Alia ī sup̄ duo a seīpa: vñū de sola aīe
aliud aūr de stola corpis glīōis. z ita exponit
Petr⁹ iōhis vbt. s.

¶ Pars septima huius sermonis que dicitur
sublimatiōis.

lici cines? Que fert erenia. q̃s laudes attē-
ter hūana penuria. cui? gl̃iaz angelice mirā-
z p̃dicat p̃ces? Quibus digna honoribus
plausus hoim acclamabit t̃r̃ñ? quā sp̃aum
agmina brōz iugit̃ venerant in celis? Nō ē
p̃fecto facultat̃ hūane p̃gine gl̃osiam vt me-
refferet nobis q̃ votū gerim? obsequen-
tē credere sufficiat tantiq̃ fateti quā null?
hoim valeat explicare. Sufficere foistit p̃-
et illi cui sūma ad ipm cedit ad gl̃iam q̃ ho-
die sup angelos aīa t̃ corp̃ exaltata. oim ho-
minū t̃ voces exellit t̃ supat̃ in intellectu. hec
ille. q̃ Nolēs aū dñs noster iesus xpus ma-
tr̃ suā dilectissimā resuscitare a mortuis: i-
celesti gl̃ia sublimare. dixit ei illud. Iste. ij.
Elevare eleuare surge hierlm. Ipa em̃ ego
h̃ñ dicta q̃ fuit rota pacificā: t̃ deuotionē mi-
rabiliter illustrata. merito appellat̃ hierlm̃:
que interpret̃ visio pacis. His aūcat̃ eleua-
re: t̃ semel surge. vt eleuatiōe t̃ mentis q̃
corp̃is in gl̃ia designare ostendat. t̃ vrad sup
silitudinē a mortuis gl̃oriosā resurgat. Nec
mirū si ip̃a virgo sacratissima eleuata est sup
oēs brōs in celis: que in p̃uit̃ vit̃a sup omēs
eleuata est t̃ terr̃. Eleuata em̃ fuit i m̃do ele-
uatiōe gratiā t̃ triplicē. Primo p̃ eminētiā
scietatis supra mūdiatā rēginam t̃ angelorū.
Sec̃do p̃ excellētiā p̃uerlatiōis supra obedie-
tiā marit̃ t̃ p̃fessōz. Tercio p̃ altitudinē
rēplatiōis supra eminētiā apostolor̃ p̃p̃he-
tarū t̃ patriarchaz. Et h̃c triplicē eleuatiō
nem (vt inq̃ scētus Bernardin⁹ vbi. s̃) mysti-
cē nobis ostēgit scriptura in eleuatiōe arche
Noei eleuatiōe rote: t̃ eleuatiōe aq̃e. Pri-
mo q̃ d̃ eleuata fuit p̃ eminētiā scietatis. p̃m̃
de Sē. vij. d̃. Multiplicati sunt aq̃es. p̃-
pter exuberantiā gratie sublimitatis t̃ sa-
cietatis. Multiplicatio em̃ aquaz in archa
denotat gratiaz plenitudinē in maria. Ipsa
em̃ est fons horoz t̃ puteus aquaz viuētū
vt scribit̃ Lān. iij. Et horz irrigu? t̃ foz aq̃
rū cui? nō reficiat̃ aq̃e. Ista. iij. Vt autē
aq̃e gratiaz eleuauerūt archā in qua salua
t̃ est vnūser̃sum semē generatiōis electoz in
sublime a terra. s̃. ab omī tēeritate t̃ amōre
infecto. Dicit̃ aūq̃ in sublime: q̃ ad h̃c p̃p̃u-
tatē t̃ mūdiatā nulla p̃ra creatura ascendit
nec angeli nec virgines. nā angeli mūdiatā
nō habet̃ in mēte: s̃ gines s̃ in mēte t̃ carne
Sed gl̃oriosā virgo cum quadā vniuersal̃i p̃-
fectiōe sup oēm creaturā est eleuata in subli-
me. Secūdo autē eleuata fuit p̃ excellen-
tiam conuersatiōis designatam in eleuatiōe
rote. x̃ qua Esēch. j. dicitur. Apparuit rota

Maria
fuit h. de
nata tri
pliciter

Elenar
est ad tr
plicez d
gnitate

Bermo. II. De assumptione Marie

sup terra iuxta quatuor aialia habens quat-
 tuor facies: et aspectus rotarum et opus earum qui vi-
 sio maris. Et sequitur. Cum eleuarent aialia
 de terra eleuabant rote. spiritus enim vite erat in
 rotis. Per illa quatuor animalia mystice do-
 ctina euangelica designat. Per rotam homo qui
 tuor facies habens virgo benedicta tenoratur:
 que quatuor habet virtutes: scilicet quas vita
 actiua regit: et omnia perfectio ad euangelium
 conformatur. Et quoniam hec virtutes licet videntur in
 gratia distinguunt in operatione sua. id est: perfectio
 quod ille eleuabant: quod virtutes in ea fuerunt in
 summo perfectionis tam ad agendum quam ad patiendum
 et hoc in tanta incomprehensibilitate intellectui
 humano ut merito dicatur quod aspectus rotarum et
 opus earum erat qui visio maris. Nam iocundabi-
 liter superauit omnem obedientiam et actum et atque con-
 uersationem perfectiorum et maritum. Nam in omnibus ipsis
 fuit pondus difficultatis ad bonum et puritas ad
 malum. In ipsa autem regine benedicta nullum fuit
 omnino retardatum. fuit enim rota volubilis secundum
 omnem spiritus sancti motum. Tercio autem eleuata est
 per excellentiam prelationis. et hoc designatum fuit
 eleuatione aule. de qua Job. xxxix. dicit. Nihil ad
 preceptum tuum eleuabit aulam: et in arduis ponet
 nidum suum. Ipsa enim beatissima rego super omnes
 apostolos: prophetas: patriarchas: et sanctos quos mun-
 di homines eleuata est per lapidationem et correptionem
 sicut aulam eleuat super omnes aues in aerem. Et de
 his tribus eleuationibus tangit Lani. vi. vbi de
 ipsa beatissima regine dicit. Que est ista que per-
 gredit quasi aurora per sanctos: et hoc in sanctita-
 te. pulchra et luna. et in conuersatione electa ut
 sol: et hoc in correptione. terribilis ut castro-
 acies ordinata: et hoc in omnium peccatorum periectione
 Que quasi omnia ponit sanctus Bernardus ad
 litteram vbi. s. ubi etiam dicit quod ipsa benedi-
 cta rego transiens ex hoc mundo eleuata est ad
 culmen triplicis dignitatis. scilicet altissime: latissi-
 me et firmissime. que tria in eleuatione diuine
 magnificentie: diuine sedis et montis immobilis
 figurant. Primo quidem eleuata est ad culmen
 dignitatis altissime: ut sit regnum reginis altissimi.
 Et de hoc psalmus inquit. Eleuata est magnificentia
 tua super celos. Porro singularis magnificentia
 dei fuit beata rego. quod et ipsa exaltatione per ma-
 gnificat: et etiam ipsa benedicta rego in sua humilita-
 tione deuotione: gratia actione: et omnium bonorum dei
 fructio plus magnificat deum quam omnis creatura
 altissimi sumpta. Unde merito dicitur eleuata
 super celos. id est super angelos vniuersos. Quod
 fuit filius dei dominus Iesus sedet ad dexteram
 maiestatis in excelsis tanto melior angelis ef-
 factus quanto pre illis differet: non enim heredi-

tarius: ad Hebr. i. Quod nomen perfectio est ut
 patet de per gratiam unionis. Sic et mater ipsa
 Iesu tanto omnibus angelis melior est quan-
 to pre omnibus in dignitate maternali abun-
 dat. Secundo eleuata est ad culmen dignitatis
 latissime: ut sit regnum eius latum. vii. ij. Reg. iiij.
 dicit. Quod intravit David: sic facia eius eo: ut
 eleuet thronus eius super Iudam et Hierusalem
 a Dan usque Berlabee. Thronus autem iste in quo
 sedet et regnat David: qui manu fortis et vul-
 tu desiderabilis interpretatur. Iesus dei filius. sit
 gloriosa rego maria: que eleuata fuit ad la-
 titudinem regni: ut de ea dici possit quod non solu-
 diuina a Dan usque ad Berlabee: sed a mari gre-
 usque ad mare glorie: et a fine fluxuum diuino-
 rum usque ad terminos orbis terrarum regnans su-
 per omnem creaturam. Tercio eleuata est ad cul-
 men dignitatis firmissime. Unde Isa. ij. dicit
 Erunt in nouissimis diebus populus mons domus
 domini in monte montium: et eleuabitur super colles.
 Mons enim iste in quo habitaculum est deo habi-
 tare in eo: et de quo abscissus est lapis sine ma-
 nibus: est gloriosa virgo. de qua sine humano
 opere natus est Christus ipse lapis angularis: qui reple-
 uit vniuersam terram. Dicunt autem montes eleuati
 super colles: quia reginis ipsis dignitas est super
 omnes sublimissima et latissima: et super cun-
 ctos firmissima: in concussa ita ut moueri non
 possit sublimitas montis quod durat firmi-
 tas lapidis. nec regnum matris quod durat in
 perenni plene. De cuius imperio dicit Dan. vii. Po-
 testas eius potestas eterna que non auferetur: et
 regnum quod non corrumpetur. Et hec triplex ele-
 uatio promoustrata est Isaie. vi. vbi inquit propheta
 Vidi dominum sedentem super solium: quia immobi-
 liter requieuit super gloriosam virginem ratione
 dignitatis firmissime. Solum inquam excel-
 sum et eleuatum ratione dignitatis altissime. et
 plena erat omnis terra maiestate eius ratione di-
 gnitatis latissime. hec sanctus Bernardus
 vbi. s. Beatus Gregorius Beronius in quodam sermone
 ait. Nec in mundo dignior locus fuit reginalis
 vteri templo quo maria dei filium suscepit: nec in
 celo sublimior regali solio quam maria marie fili-
 us sublimauit. scilicet aia in corpore ipsa deside-
 rabat dicens filio suo ascendenti in celum. trahere me
 pre se. scilicet rotaliter. non enim dicebat solummodo cum Da-
 uid psalmi. Si iuxta aia mea ad deum foreuium
 sed etiam cum beatus Job sui li. c. vij. Libera me do-
 mine et pone me iuxta te. scilicet rotaliter quo ad ani-
 mam et corpus. Tanta autem excellentia exaltauit
 dei filius matrem suam super omnes choros angelorum
 quod sicut dicit quidam doctor deuotus: si ibi vbi
 ipsa residet esset multitudinem noua constitueret hic

Eleuata
 est ad tri-
 plicem di-
 gnitatem.

S rarchia. ¶ Licet aut null' dubiter ipam glori-
sam virginem mariā sup oēs angelicas hierar-
chias et sup oēs brōs sublimitatā: tñ hāc pita-
tā nōnullis pbabim' rōib' q' itellect' habeat
materiā speculādī: et affect' itāmet desiderio
imitādī. Prima aut rō dī puritatis. Sicut
em' gratia naturalr' tēdūt deo: sum: ita lenia
sursum. iij. de celo et mūdo. et q̄to aliqd ē le-
uius rāto magis alcedit dōc ad terminū siue
spērā siue nature p̄fīrā attingit. Creatura au-
tē rōnalis fm ipm rāto ē leuior q̄to ē purior
a pctō. vñ pctm appellat apls pōd' Heb. xij
di. Deponētes oē pōd' et circūstās vos pctm
Lui' quēdīnē lenierat. Ps. cū dicebat. Qm'
iniquitates mee supgressē sūt caput meū: et sic
onus gūe gūate sūt sup me. Nulla autē pura
creatura fuit brā gūne purior: g nulla leuior
Sup oēs igit' alcedit rōne siue puritatis. vñ
dicit Ansel. in quodā sermone. Sicut nulla
p̄b rō maior puritas gūnis puritate itel-
ligi. sic sub rō lo' sibi p̄pūq̄oz itelligi nō dīz
illo ad quē ego est assumpta. Et iō Ber. sup
ps. inq̄r. D' ego p̄ga sublimis q̄ in sublimē
vertice sancta erigis vñ q̄ ad sedere i throno:
et vñ q̄ ad dñm manifestatis. Et Hiero. in q̄dā
ser. ait. Si i domo p̄ris māsioes mltre sūt cre-
dīm' p̄ledidit: et mri filiū p̄stitisse. quā olīm
edificauit sibi domū sub nira cōlūmis. vij. i.
vij. spūllari donis. ¶ Sēdo idē pbat rōe hy-
militatis ineffabil'. Regia em' p̄ssima a xpo
est tradita Lu. xvij. q̄ ois q' se humiliat eral-
tabit. vñ apls Phil. ij. arguit: q' xps hūi-
liat' ē rō. iō de exaltauit illū: et dedit ei nomē
sup oē nomē. De h' etiā h' puer. xrv. vbi dīz.
Glam p̄cedit hūilitas. Lū g aliq' pura crea-
tura nō repiat ipa brā gūe hūilior: pueniēs
effr' etiā nlla sit in glia altior et sublimior. vt
sic aq̄ q̄nto magis dēcedit: tanto alt' alcedit
ita et ipa hūillima ego q̄to in inferiori abisso
hūilitat' dēcedit: tanto in sublimiori glie loco
sit eleuata. De cur' p̄fundissima hūilitate lo-
quēs Ber. sup Missus est inq̄r. Que ē hec
hūilitas tā sublimis q' cedere nescit honorib':
insolecere gloria nescit: mī dei eligi: et ancil-
lā se noiat. ¶ Tērtio idē pbat rōe dignitatis
¶ Chidem' ei q' de cūlibz rei deputauit locū f'z
suā dignitatē. Terra em' q̄l f'z oīm i f'fimis
tacet. Sup ea est aq̄ rāq̄ dignior: deinde aer
postmodū ignis: post quē sp̄ra lune: et sic de
alijs cel'. q̄z q̄libet rāto i maiori altitudine cō-
sistit q̄to maiori nobilitatez dignitatez inferiora
p̄cellit. Sūl' i loc' collocari solēt hoies f'z eo
rū dignatē. vñ pabolice loquēs dñs ait Lu.
xij. Lū imitat' fueris ad nuptias nō discū-

bas i pmo loco: ne forte honoratior te sit ius-
tar'. et veniēs q' te et illū imitauit: dicat tibi
Da huic locū rē. Lū g ego bñdicta post xū
sit dignissima et sup oēm purā creaturā excel-
lentissima. eo q' ē mī dei. p̄z q' tēcet cā locū hie
supmū int' oēs creatas et tēu. ¶ Quarto idēz
pbat rōne gūstōratis. Gratia em' dēbet glia.
iūf illud ps. lxxvij. Gratiā et glām dabit
dñs. Maiori autē grē maior dēbet glia: et ma-
xime maxima. q' sicut fēbz simplr' ad simplr'
ita magis ad magis: et maxie ad maxime. fm
p̄m. iij. ropic. S'z brā ego sup oēs creatu-
ras puras fuit grā plena: iūf illd' Hiero. ad
Eusto. Ceteris p partes gratia p̄stā: maxie
aut tota se infudit grē plenitudo. g illi dēbet
summ' glie loc'. ¶ Tñ Ber. in fmoē assum-
ptōis ait. Quātū pl' grē adepta ē in terr' p
ceteris: tantū et in celis obinet glie singulari
¶ Quinto idē pbat rōe charitatis. Charitas
em' emēlura fm quā mēlurant p̄mia: vt q̄to
pl' charitat' q̄s habuerit: rāto etiā pl' glorie
accipiat: et in celis sublimior fiat. D' g beata
ego sup oīs creaturas exarst charitate. qz
nō tm amant xpm vt deū: sed etiā vñ filiū p
p̄riū. vñ Lū. ij. dicebat. Filite me filiorib':
stipate me malis: qz amorē lāguco. Ideo su-
per oēs creaturas q̄s supant charitate debu-
it exaltari i celesti retributiōe. De ipa cū inq̄r
Hiero. ad Eusto. Tota cā i caduerat diuin'
amor: et ardor cōtinu' p̄fusi amoris. Lū igit'
charitas et amor sit spūalis ignis: de quo ha-
bet Luc. xij. et ignis naturalit' alcedat: sequit'
q' ipa ego bñdicta q' super oīs ignē diuin'
amoris plena fuit ad altitudinē glie sup oēs
alcedit. ¶ Sēto idē pbat rōe meritis
¶ Ut em' dicit. j. Lhoz. iij. et in. c. p̄sens clerice
xx. q. iij. Cuiusq̄s p̄piaz mercede recipiet
fm p̄pū laborē. Sēdm g meritū hie habi-
tū habet loc' i pmo. sed ipsa bñdicta virgo
plus meruit sola qz oēs alie creature. vñ san-
ctus Bona. in. ij. di. iij. ar. ij. q. ij. di q' ipa
plus meruit intēine post annūciatōz qz oēs
lecti et scēti fil'. g rē. ¶ Sēptimo idē pbat
rōne passibilitatis. Dicit em' apostol' ij. ad
Lhoz. i. Sicut loci passionū estis: ita et p̄o
latiōis eritis. ad q' etiā est text' in. c. j. xēle
pul. Unde quāto plura q̄s tormēta tolera-
uit p xpo: rāto glorioz erit in celo. Et idē dī
cebat bñs Andreas. Tāto meo regēro ac-
ceptior quāto pro eius amore fuero pmanēs
in tormētis cōfessor. Et ppter hoc p̄tentib'
aplis Johāne et Jacobo glie cōsistūtiē: mī
dīz dñs Mat. xx. Potestis bibere calicē quē
ego bibim' sum? Dicit etiā doctor: in. iij.

Sermo. I. De coronatiõe Marie

diſt. clie. q. martyrib⁹ pp⁹ paſſioēs tolerat⁹
 dat aureola. ſed briliſſima q. plus eſt paſſa
 q. aliq. martyrib⁹. iuxta illud Lu. ij. Et tu⁹
 ipſe am praſbit⁹ gladi⁹. Un d. Hiero. q.
 tant⁹ fuit dolor ipſius x̄ḡis: q. lz nō fuerit
 mortua tamē fuit pluſ q. martyr. Qd etiam
 inq̄r Rich. noſter in. ij. diſt. xxij. ar. vii. q. ij.
 Ergo lup omēs alioſ eſt in celeſti curia
 laureata ⁊ glificata. Un⁹ exaltatio ⁊ ſblimitas
 (vt inq̄r ſc⁹ Bernardin⁹ vbi. s.) eſt nō
 his valde pſicua. nam dñs reſciet iuxta filiū
 iria mlti tñi ecclie parrocinia pſtar. Primo
 eū dirigit expeditōe viā. Scdō p̄git re/
 pellēdo pugna. Tertiō irrigat iperrādō grāz
 Et hec triplex eleuatio figurata eſt ſaſa cri/
 ptura. Prima eſt q. dirigit: figurata eſt
 dñi. xij. vbi dñs ait Moſi. Eleua x̄ḡa tuā ⁊
 exēde manū tuā ſup mare: ⁊ vnde illud
 vt gradatim filiū iſrl in medio mar⁹ ꝑ ſiccum
 Hec em̄ x̄ga ad cur⁹ eleuatioēz pp̄at viā po/
 pulo x̄cē glorioſa q. maria. cur⁹ parrocinio
 ois pene amaritudo pplo dñi dñlcorat⁹: tñ
 ad ſigredicēdā terrā ꝑmiſſiois diſponit. Un
 iꝑi bndicere x̄gini dicere poſſunt illd Sap
 xij. Deduſti in martiriā: ⁊ in flubus ſemica
 ſimiliſſima: oſtēdēs q. porſes ex er oib⁹ ſana/
 reuerētiā ſi linerat quis adeat mare. Scdō fi/
 gura de p̄ccitōe habet Numeri. x. vbi dicit⁹
 q. cū eleuaret archa dicebat Moſes. Sur/
 ge dñe ⁊ diſſipe inimiē tuū: ⁊ fugiant iꝑi
 odrit te ⁊ facie tua. Et q. figura myſtice inui/
 tur q. cū briliſſima x̄go eleuata eſt in celū: de/
 monia porētia inſimura eſt ⁊ diſſipata. vnde
 ipa inq̄r Eccl. xxiij. Supboz ſblimū col/
 lapſa ꝑtrute calcant. Tertiā x̄go figura de
 irrigatioēz h̄i Job. xxvij. vbi d. Nūqd ele/
 uat inebula vocē tuā: ⁊ iper⁹ aq̄u op̄iet te?
 Vlor inebula eleuata eſt grā ꝑ oꝛōz x̄gis iꝑe/
 trata: ad quā ſequit⁹ iper⁹ aq̄z: q. ꝑ ipam iꝑe/
 trā: inſimura grāz atq̄z remiſſio ꝑtrōz. Un
 Eccl. xij. d. Mediana om̄i ſi feſtinatioe nō
 bulc. H eſt i feſtina adſumptioēz x̄gis bndicere
 q. oēs q. volū ꝑ ꝑcipiēz ſiūt grefiue. Ad ipam i
 tata glia ſblimita om̄es iuitat vt dñs iꝑe re/
 curat ꝑ grā iperrādā dices illud Eccl. xxiij.
 Tralite ad me oēs q. ꝑꝑuſit⁹ me: ⁊ a gene/
 ratiōib⁹ meis adūplēmi. ſ. in ꝑnri vitā re/
 ꝑietes grām: ⁊ i futuro etērnā glām. Amen

Incipit duodecima vltima ps huius
sinonarij qd Mariale appellat. in q tractat
de beatissime virginis Marie coronatõe sue
glorificatiõe. Et pprio ac particulari nomie
Triumphus dne paradisi appellat.

¶ fuit dia

demum regni in capite ei⁹.

Hester. ij. Ad gl'ias et ho
nores brisissime p'gis matris
dei quodcumq' sumamus a ver
bis deuotissimi ei' beati Berni. in p'ncipio cu
iusdam sermonis te assumptione eius iude. qui ait
Hic totum decurrit ingenium: et aure' sermo to
tus reluceat maiestate. Voluntaria oris mei
b'niplacita sibi faciat genitrix dei: o'ia mundi
regina celi. Ipa sensum acuat: dirigat filius:
et lingua paupis venustioris respicit eloquo.
Ad et ipsa mihi hodie impartiri dignet: vt de
magnificetis ei' aliqd saltem balbutiendo de
proma. Qui' gl'iam in spu videns p'p'ha Da
uid inq'uit ps. xliij. Altius regina a terre
tuis in vestigio deaurato: circumdata varietate
In quib' p'bis ostendit q' ipa gl'iosa p'go tanq'
regina celi diademate corodato sedet a terre
filij vestitura aurato c'parato indumento. atq'
circudata varietate oim virtutum atq' gratia
rum. De cuius triumphatissime p'ginis glo
rificatione locutus est tra deuotis mentib' p'p'cu
landa mysteria p'pono.

Primum de coronationis.

Scdm qualificatiōis:

Tertiu' de recordatiõis.

¶ Pars p^{ma} hui⁹ s^{er}monis q^{ue} d^{icitur} coronatiōis

Egliosa regine Maria: cui⁹ ca/

pire posuit de⁹ diadema regni cele

stis: possum? dicere illd Eccī. xlv

Corona aurea sup caput ei? **S**z
hic opēciū est videre nūq̃ etiā bñdicta vir
go sicut nūq̃ est regina celi etiā q̃ viuere
est regina mūdi vel saltē regni iudalcē? **P**ri
ciū? dubij declaratio querit p̃mo: vtrū in re
gno succedat ordine successiōis: an s̃o p̃ electio
nē? **A**d q̃ d̃ solusue dico teneri q̃ succedit p̃
successiōē p̃ ter. notabile i. c. licet t̃moro. ubi
p̃mo: viij. coll. i. v. nō allegat bona glō.
ē. deniq; iij. q. i. coll. alij allegat b̃ō. **S**ecus
autē ē in ipio in q̃ succedit p̃ electiōē: s̃m **P**al.
c. venerabile. de elec. **E**t sic p̃mo cōsulio p̃ce
dit i regno p̃culari: nō autē vniuersali. **E**t
facit glō. in c. moyses. viij. q. i. **E**t rō est s̃m
Bal. i. c. ex b̃ iure. ff. de insti. t. iij. q̃ indignū
est q̃ monarchia ip̃ij q̃ nemini s̃bet t̃ter p̃
successiōē i manib; pupillū vel pupille. **S**z
reg̃ p̃culari mag̃ tolerat: q̃ ē s̃baltū impio.
Cōfirmant q̃z p̃dicta q̃ regnū trāser p̃ lūc
cessiōē ad quēq; de domo regis fuata ad
dignū progatū: etiā vsq; ad ceterūm gēū

Utrū re-
gnū suc-
cessiōe vlt-
e electione
teneatur